

SIVISTYSKESKUKSEN PALVELUVERKKOSELVITYS

2019

Sisällys:

1. Palveluverkkoselvityksen toteuttaminen ja tavoitteet
2. Raision Sivistyskeskus
3. Kirjasto- ja kulttuuri
4. Liikunta
5. Nuoriso
6. Varhaiskasvatus
7. Perusopetus
8. Lukio
9. Raisio-opisto
10. Sivistyskeskuksen talous ja investoinnit
11. Toimenpideohjelma ja yhteenveto

1. Palveluverkkoselvityksen toteuttaminen ja tavoitteet

Raision sivistyskeskus on aloittanut palveluverkkoselvityksen valmistelun keväällä 2018. Vuosien 2018 ja 2019 aikana on käyty useita toiminnan kehittämistä koskevia keskusteluita sekä sivistyslautakunnan että vapaa-aikalautakunnan kanssa.

Selvityksen alustava valmistelu, aikatalutus ja toimialoja koskeva ohjeistus on toteutettu keskuksen hallinnon toimesta. Lautakuntien ensimmäiset iltakoulut pidettiin syksyllä 2018 ja niiden pohjalta valmistelua jatkettiin talvella 2018–2019. Myös kaupunginhallitukselle pidettiin asiasta oma iltakoulu helmikuussa 2019.

Selvityksen valmistelussa on pyritty huomioimaan alusta alkaen kuntalaisille tiedottaminen ja heidän osallistaminen. Keväällä 2019 selvityksen valmistelusta pidettiin kaksi yleisötilaisuutta. Maaliskuussa pidettiin kuntalaisille suunnattu info-tilaisuus ja huhtikuussa järjestettiin kaupungintalolla tilaisuus, jonka aikana kuntalaisilla oli mahdollisuus osallistua sivistyspalveluiden eri toimialojen kehittämiseen heille suunnatuissa työpajoissa. Kesäkuussa 2019 kuntalaisille avattiin kaupungin kotisivuilla idea-seinä, jonka tarkoituksena oli osallistaa kuntalaiset mukaan

palveluiden ideointiin ja kehittämiseen. Ideaseinä sai paljon kävijöitä ja yhteenveto kuntalaisten ideoista löytyy tämän selvityksen liitteistä.

Syyskuussa 2019 sivistyskeskus järjesti kuntalaisille suunnatun tilaisuuden, jossa esiteltiin kaikkien toimialojen palveluiden nykytilanne ja toimialojen esitykset tulevista palveluiden kehittämishankkeista. Vastaava tilaisuus pidettiin myös keskuksen molemmille lautakunnille Kesärannassa ja keskuksen henkilöstölle Martinsalissa lokakuussa.

Selvityksen tavoitteena on ollut kartoittaa keskuksen järjestämät palvelut. Palvelut esitellään selvityksessä toimialoittain ja niiden yhteyteen on kirjattu myös kunnan lakisääteiset velvoitteet. Palveluiden nykytilanteen mukainen kustannusselvitys on toteutettu vuoden 2018 tilinpäätöksen lukujen mukaisesti. Jokainen sivistyksen toimiala on tehnyt myös palveluiden kehittämistä koskevan suunnitelman 2020-luvulle. Näiden suunnitelmien toteuttamiseksi sivistyskeskus aloittaa kolmivuotisen toimenpideohjelman valmistelun, kun palveluverkkoselvitys on hyväksytty kaupunginvaltuustossa.

Maauimala vai kylätaloja? Raisio kehittää tulevaisuuden sivistyspalveluita.

Raision kaupunki valmistele parhaillaan sivistyspalveluiden järjestämistä koskevaa palveluverkkoselvitystä. Aiheesta järjestetään useita yleisötilaisuuksia kevään 2019 aikana. Selvityksen tarkoituksena on mahdollistaa kaupungin järjestämien sivistyspalveluiden kehittyminen tulevien vuosikymmenten tarpeita varten.

raisio

2. Raision Sivistyskeskus

Raision sivistyskeskus vastaa Raision sivistyspalveluiden järjestämisestä. Keskukseen toiminta on jaettu kahden lautakunnan alaisuuteen. Vapaa-aikalautakunnan alaiseen toimintaan kuuluu kirjaston- ja kulttuuritoimen palvelut ja sivistyslautakunta vastaa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukio ja opiston toiminnoista.

Keskukseen vastuulla olevien palveluiden järjestäminen on jaettu yhteensä kuudelle eri toimialueelle. Toimialueet ovat itsenäisiä tulosalueita, joiden käytössä on vuosittain kaupunginvaltuuston talousarvi-

ossa määrittelemät toiminnot, kustannukset ja osalla myös mahdolliset toimintatuotot. Jokaisen toimialueen toiminnasta vastaa toimialueen johtaja, joka valmistelee toimialuetta koskevat asiat lautakunnan päätettäväksi. Sivistyskeskuksen toiminnan ja talouden kokonaisuudesta vastaa keskuksen yhteinen hallinto. Talouspäällikön ja sivistysjohtajan tehtävänä on seurata toimialueiden asioiden valmistelua, palveluiden tuottamista sekä talousarvion toteutumista. Keskukseen lautakuntien esittelijänä toimii sivistysjohtaja.

Sivistyslautakunta

Kasvatus- ja koulutuspalvelut

Varhaiskasvatus

1100 lasta
220 työntekijää
14 päiväkotia

Perusopetus

2250 oppilasta
200 työntekijää
7 koulua

Lukio

380 oppilasta
30 työntekijää

Opisto

8000 opiskelijaa
50 toimipistettä

Vapaa-aikalautakunta

Liikunta – ja nuoriso

32 työntekijää
7 toimipistettä

Kirjasto – ja kulttuuri

22 työntekijää
3 toimipistettä

3. Kirjasto ja kulttuuri

- 3.1 Kuntien tehtäviä koskeva lainsäädäntö
- 3.2 Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden nykytilanne ja nykyiset yksiköt
 - 3.2.1 Kirjastopalvelut
 - 3.2.2 Kulttuuripalvelut
- 3.3 Käytössä olevat tilat ja asiakasmäärien kehitys
- 3.4 Esitettävät muutokset
- 3.5 Muutosten kustannusvertailu ja vaikutusten arviointi

3.1. Kunnan tehtäviä koskeva lainsäädäntö

Kaikki kirjasto- ja kulttuuripalveluita ohjaava lainsäädäntö on uudistunut viime vuosina, ensimmäisenä kirjastolaki 2017, kuntien kulttuuritoimintalaki 2019 ja uudistettu museolaki tulee voimaan vuoden 2020 alusta. Lainsäädäntöön ei siis lähivuosina ole odotettavissa suuria muutoksia.

Kirjastolaissa (2017) lain tavoitteet ja yleisen kirjaston tehtävät on määritelty aiempaa laajemmin.

Kirjastolain tavoitteena on edistää:

- 1) väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin
- 2) tiedon saatavuutta ja käyttöä
- 3) lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa
- 4) mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen
- 5) aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus.

Yleisen kirjaston tehtävänä on:

- 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin
- 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa;
- 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta
- 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon
- 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työkentelyyn ja kansalaistoimintaan

6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Edellä tarkoitetun tehtävän hoitamiseksi yleisellä kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö.

Kuntien kulttuuritoimintalaki tuli voimaan 1.3.2019.

Kuten muussakin uudessa taiteen ja kulttuurin lainsäädännössä, myös kulttuurilaissa on määritelty lain tavoitteet, jotka ovat:

- 1) tukea itseilmaisua, kulttuurin tekemistä ja kokemista
- 2) edistää kaikkien yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja osallistumista kulttuuriin, taiteeseen ja sivistykseen
- 3) vahvistaa väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä kulttuurin ja taiteen keinoin
- 4) luoda edellytyksiä paikallisen ja alueellisen elinvoiman kehittymiselle ja sitä tukevalle luovalle toiminnalle kulttuurin ja taiteen keinoin.

Lain mukaan kunnan tulee:

- 1) edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä
- 2) luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle
- 3) edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa
- 4) tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen
- 5) edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä

sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa

6) edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa

7) edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Oleellista uudessa laissa on:

- Kulttuuripalvelut on määritelty peruspalveluksi ja lähipalveluksi.
- Yhteistyö korostuu (kunnan sisäinen poikkihallinnollinen, alueellinen, viranomaisten välinen jne. yhteistyö)
- Asukkaiden kuuleminen ja osallistuminen
- Arviointi on pakollista osana kuntastrategiaa ja hyvinvointikertomusta
- OKM ja THL aloittavat kulttuurin TEA-viisarin tietojen keräyksen

Uudistettu museolaki (314/2019) on hyväksytty ja tulee voimaan vuoden 2020 alusta lukien. Museoiden haku uuden järjestelmän piiriin päättyi 20.2.2019. Museo voidaan hyväksyä valtionosuuden piiriin vain museon ylläpitäjän hakemuksen perusteella. Valtionosuuden piiriin hyväksyminen edellyttää, että museo täyttää museolain 5 §:ssä säädetyt edellytykset.

Raision museo Harkko on saanut valtionosuutta vuodesta 2011 lähtien kahden henkilötyövuoden verran. Seuraava haku valtionosuuden piiriin on vuonna 2022 koskien valtionosuuden piiriin pääsyä vuodesta 2023 alkaen.

Edellytyksenä ammatillisen museon hyväksymiselle valtionosuuteen oikeutetuksi on, että:

- 1) museon ylläpitäjänä on kunta tai kuntayhtymä taikka sellainen yksityinen yhteisö tai säätiö, jonka sääntömääräisiin tehtäviin kuuluu museotoiminnan harjoittaminen tai museon ylläpitäminen
- 2) museon toiminnalle on taloudelliset edellytykset
- 3) museota ei ylläpidetä taloudellisen voiton tavoittelemiseksi
- 4) museolla on toimintaa ohjaavat säännöt, joissa sen vastuualue on määritelty
- 5) museolla on kokoelma ja kokoelmapoliittinen ohjelma
- 6) kokoelman säilyminen museokokoelmana on turvattu myös museon lopettaessa toimintansa

7) museo on avoinna yleisölle säännöllisesti, sen toiminta on ympärivuotista ja sen kokoelmat ovat museon käyttäjien tavoitettavissa

8) museon tilat ovat tarkoituksenmukaiset

9) museolla on toiminnasta vastaava päätoiminen johtaja, jolla on virkaan tai tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, johtamistaito ja tehtävän edellyttämä riittävä perehtyneisyys museon toimialaan ja tehtäviin

10) museolla on vähintään kaksi päätoimisessa palvelussuhteessa työskentelevää museoalan asiantuntijaa, joista toinen voi olla samalla museon johtaja ja joilla on soveltuva korkeakoulututkinto sekä suoritettut museologian perusopinnot

11) museolla on riittävä määrä muuta henkilöstöä

12) museolla on monivuotinen tavoitteita, toimintaa ja taloutta koskeva suunnitelma.

Museolain tavoitteena on:

- 1) ylläpitää ja vahvistaa yksilöiden ja yhteisöjen ymmärrystä ja osallisuutta kulttuurista, historiasta ja ympäristöstä
- 2) edistää kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen säilymistä tuleville sukupolville
- 3) edistää yhteisöllisyyttä, jatkuvuutta ja kulttuurista moninaisuutta
- 4) edistää sivistystä, hyvinvointia, yhdenvertaisuutta ja demokratiaa.

Museotoiminnan tarkoituksena on:

- 1) kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen talentaminen ja säilyttäminen
- 2) aineistoja ja muita sisältöjä koskevan tutkimuksen edistäminen ja hyödyntäminen
- 3) aineistojen ja tiedon saatavuuden, saavutettavuuden ja käytön edistäminen
- 4) kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen esittäminen ja elämysten tarjoaminen
- 5) yleisötyö, vuorovaikutus sekä opetuksen ja kasvatuksen edistäminen.

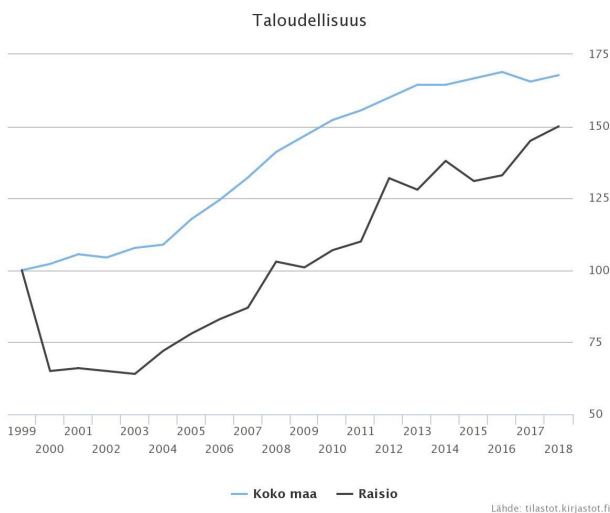
3.2. Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden nykytilanne ja nykyiset yksiköt

Raision uuden Kirjastotalon suunnittelun yhteydessä 1990-luvun alkupuolella tavoitteena oli luoda yhteinen kirjasto- ja kulttuuripalveluille omistettu talo. Talon valmistuessa 1999 kulttuuritalo-kokonaisuus ei vielä täysin toteutunut, johtuen mm. kirjasto- ja kulttuuripalvelujen erillisistä organisaatioista ja mm. silloisesta kirjastolaista.

Vuonna 2001 Raision kirjasto- ja kulttuuripalvelut yhdistettiin ja tällä hetkellä kirjaston tiloissa ja toimintana järjestetään suurin osa perinteisesti kulttuuripalvelujen toiminta-alaan kuuluvista tapahtumista ja tilaisuuksista, mm. konsertteja ja elokuvaesityksiä. Lisäksi vuonna 2017 voimaan tullut uusi kirjastolaki on tuonut kirjastoille uusia velvoitteita mm. tapahtumatuotannossa, jota seurataan OKM:n tilastoinnissa.

3.2.1 Kirjastopalvelut

Raision kirjasto on perinteisesti ollut erittäin käytetty ja kustannustehokas toimintayksikkö, joskin myös Raisiossa fyysiset lainaukset ovat laskeneet koko 2010-luvun. Edelleenkin lainaus on Raisiossa merkittävästi koko maan keskiarvoa korkeampaa ja kirjaston taloudellisuus (henkilöstökulut + kirjastoaineistokulut) / (käynnit + lainaus) on maan keskiarvoa parempi.

Kokonaislainaus suhteessa asukasluukuun koko maassa ja Raisiossa 1999–2018.

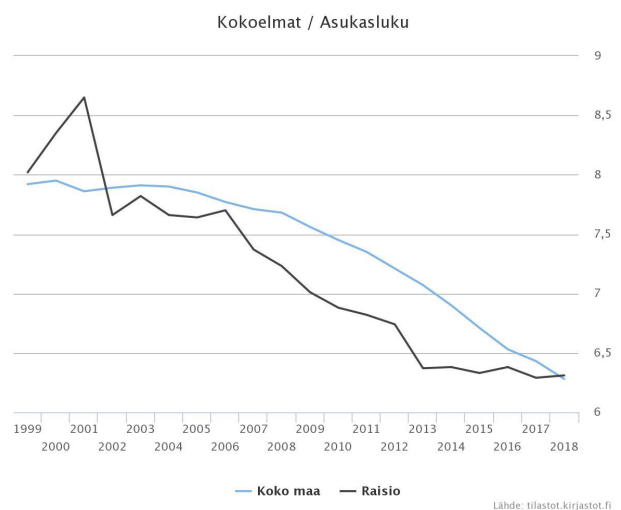
Taloudellisuus = (henkilöstökulut + kirjastoaineistokulut) / (fyysiset käynnit + lainaukset) suhteessa asukasluukuun koko maassa ja Raisiossa 1999 - 2018. Mitä pienempi arvo, sitä parempi.

Kaikki esityksessä käytetyt kirjastotilastot OKM:n Yleisten kirjastojen tilastotietokanta.

Kirjastossa 20 vakanssia, joista kaksi on tällä hetkellä täyttämättä työvapaan ja irtisanoutumisen takia. Henkilökunnasta yhdeksällä on alempi tai ylempi korkeakoulututkinto. Kirjastonhoitajia/ erikoiskirjastonhoitajia on kymmenen, kirjastovirkailijoita kuusi ja muita neljä (kirjastomestari, kirjastoavustaja ja 1,5 palvelusihteeriä).

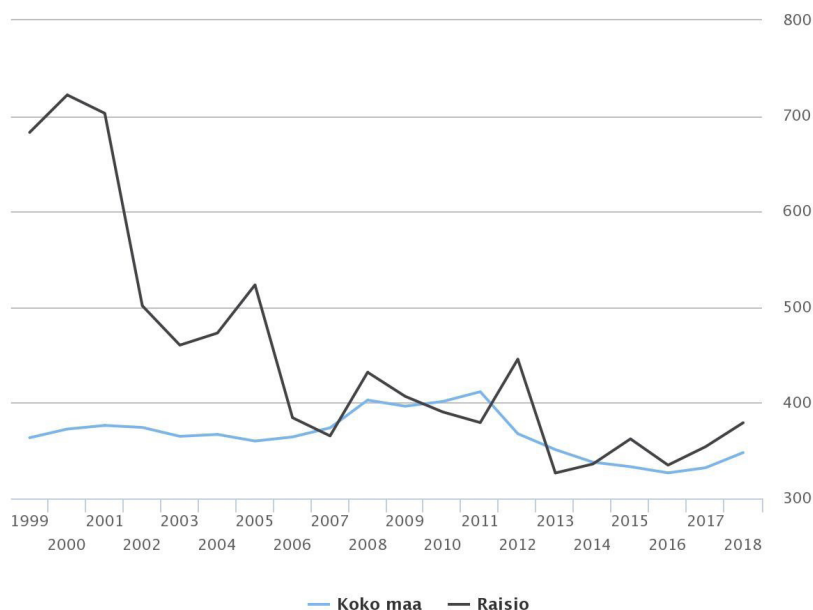
Raisiossa kirjaston henkilökuntaan kuuluu Martinsalin auditorion vahtimestari/kirjastomestari sekä varavahtimestari, auditorion tulot menevät tekniselle virastolle. Nykyinen henkilöstömitoitus on kohtuullinen, joskin vapautuvien tehtävien täytössä tulee huolehtia koulutustason nostosta ja kirjaston henkilökunnan monipuolisesta osaamisesta. Jatkossa erityisesti lasten- ja nuorten palvelut, tapahtumatoiminta, ikäihmisten palvelut ja digipalvelut kaipaavat lisäpanostusta.

Vaski-kirjastoyhteistyön yhteisen aineistokokoelman ansiosta asiakkaille on mahdollista tarjota ajankohtainen ja palveleva kokoelma. Kirjaston peruskokoelma on hyvä ja hankinta on kohtuullisella tasolla.

Kokoelmat suhteessa asukasluukuun koko maassa ja Raisiossa vuosina 1999 - 2018. OKM

Hankinnat / (Asukasluku/1000)

Lähde: tilastot.kirjastot.fi

Hankinnat suhteessa asukaslukuun koko maassa ja Raisiossa 1999–2018. OKM

3.2.2 Kulttuuripalvelut

Turun ammatillisten kulttuurilaitosten naapurina Raision kulttuuripalveluiden linjana on, että pääosa tapahtumista järjestetään yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa. Ns. suurelle yleisölle tarkoitetut konsertit ym. tilaisuudet järjestetään yleensä tilaisuuden järjestäjän/esiintyjän kanssa siten, että kulttuuripalvelut tarjoaa tilan, järjestäjä/esiintyjä hoitaa ohjelman ja saa lipputulot. Tapahtumatuotanto on henkilöresurssien takia ollut erittäin pienimuotoista ja tapahtuu pääosin Kirjastotalossa.

Kulttuuripalvelut on jaettu kolmeen menokohtaan:

1) Raision museo Harkko

2) Taidekasvatus (oppilaspaikat alueen musiikkioppilaitoksissa, Raision nuorisosoittokunta jne.)

3) Muu kulttuuri- ja kotiseututoiminta (ns. yleinen kulttuuritoiminta, Krookilan, Friisilän, Kylä-Klemelän ja Raision teatterin tilavuokrat, avustukset, vuosittaiset tapahtumat ja juhlat).

Kulttuuripalveluiden henkilöstöresurssit ovat 2 henkilötyövuotta museossa (valtionosuuden edellytys), 40 % kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtajasta (ei toteudu), 20 % palvelusihteeristä ja 50 % nuorisosoittokunnan johtajasta. Lisäksi on tuntityöntekijöitä esim. soitonopettajat, näyttelyvalvojat jne.

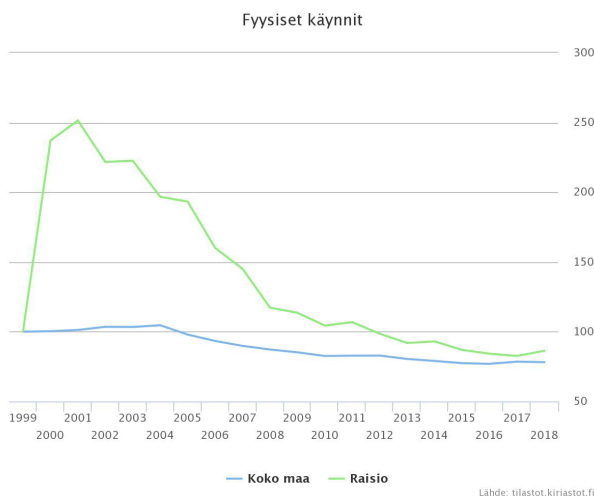
	Museo-kohteet	Menot yht. 2018	Tulot yht. 2018	Menot / asukas	Menot / kävijä	Asukasmäärä	Avoimna olopäivät / kohteet	Museon kävijämäärä	Näyttelyt
Raisio museo Harkko	1	167 803 €	48 996 €	6,90 €	29,60 €	24 178	258	5662	8
Turun museokeskus	6	10 469 230 €	4 643 270 €	56 €	25 €	191 331	263	410 727	7
Naantalin museo	2	381 077,3 €	67 462 €	19,80 €	42,54 €	19 245	97,5	8958	8
Uudenkaupungin museo	5	289 863 €	102 292 €	18,40 €	31,44 €	15 700	98,8	9217	12

Yllä vertailu eräiden alueen kunnallisten museoiden kustannuksista ja toiminnoista v. 2018. Lähde Museoviraston Museotilasto.

3.3 Käytössä olevat tilat ja asiakasmäärien kehitys

Raisiossa toimii yksi pääkirjasto, neljä sivukirjastoa on lakkautettu 2000-luvulla. Tällä hetkellä 51 % asukkaista on kirjastokortti (valt. kunn. luku 35 %). Noin 62 % raisiolaisista asuu kahden kilometrin päässä kirjastosta (OKM:n suositus on 80 %, joskin sähköisten aineistojen lisääntymisen myötä voidaan suosituksen todeta osittain vanhentuneen). Lisäksi kirjastolla on miehittämätön lainauspiste Hulvelan palvelutalossa.

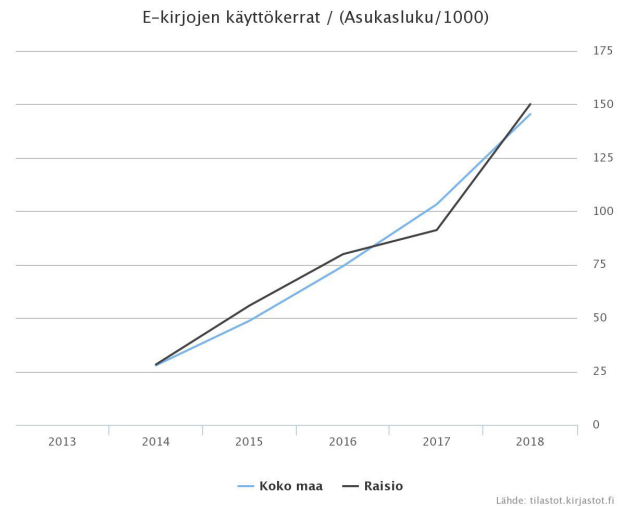
Kirjaston tilat ovat melko hyvät, käytössä 2257 m². Eryteisesti aulatilat ja auditorio mahdollistavat erilaiset tapahtumat ja ulkopuolisten toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön. Kirjaston tapahtumat ovatkin lisääntyneet paljon viimeisen viiden vuoden aikana ja etenkin uuden kirjastolain voimaantulon myötä. Toiminnan kehittäminen ja uudet toiminnot vaativat kuitenkin tilamuutoksia, joita esitellään tarkemmin seuraavassa kappaleessa, tällä hetkellä tilojen suurimmat ongelmat ovat akustiikka ja muunneltavuuden puute.

Niin lainauksessa kuin fyysisissä käynneissä näkyy selvästi kirjaston valmistumisen 1999 tuoma kävijä- ja lainauspiikki 2000–2001 ja toimintojen normalisoituminen 2000-luvun lopulla. Raisiossa lainauksen ja fyysisten käyntien suureen laskuun on vaikuttanut aiemmin erittäin vilkas musiikkikirjaston käyttö, joka on laskenut vuoden 2005 noin 150 000 lainasta noin 15 000 lainaan vuonna 2018. Kirjalainojen määrän lasku on ollut hitaampaa, ja kokonaisuudessaan lasku on pysähtynyt viime vuosina.

Vastaavasti E-aineistojen lainaus kasvaa nopeasti,

joskin sitä hidastavat kustantajien kirjastoille asetamat myyntirajoitukset. Myös kävijämäärät ovat kääntyneet hienoisen kasvuun. Tämä kehitys puoltaa kirjaston suunniteltuja tilamuutoksia.

Kulttuuripalveluiden hallinnassa on Friisilän verstaal alueen kiinteistöt (483 m² ja 304 m²), Krookilan kotiseutukeskus (610 m²), teatteritilat vanhalla Kauppaoppilaitoksella (390 m²) sekä Raision museon Harkon kokoelmien väliaikaiset säilytystilat, seitsemän erillistä tilaa (1218 m²). Harkon näyttelytilat toimivat kaupungintalolla aulatiloissa, joissa on myös muuta toimintaa. Krookilan kotiseutukeskus on vuokrattu ravintolatoimintaan, sen lisäksi kulttuuripalvelut, Raision teatteri ja muut yhdistykset käyttävät tiloja kulttuuritoimintaan.

Friisilän verstaal alueen navetta on vuokrattu V-S Käsi- ja taideoollisuusyhdistykselle ja Mainostoimisto Hurraalle sekä yhdelle raisiolaiselle käsityöläiselle, vajarakennus on vuokrattu Luonnonsuojeluyhdistykselle ja Raision Rinkalle. Kylä-Klemelän kiinteistössä toimivat Raision seudun taideyhdistys, Savestary, Raisio-opiston taidepiirit ja lasten ja nuorten kuvataidekoulu. Entisen kauppaoppilaitoksen auditorio/ teatteritila on Raision teatterin ja Raision lapsi- ja nuorisoteatterin käytössä, tiloissa on satunnaisesti myös muuta toimintaa. Pääosa kulttuuripalvelujen tuloista tulee tilojen vuokratuloista.

Raision museo Harkon toiminta alkoi vuonna 2000 museo- ja kulttuurikeskukseksi korjatussa entisen kunnantalon kiinteistössä. Tiloissa toimivat

tällöin myös Raision teatteri sekä Raision lapsi- ja nuorisoteatteri. Näyttelytiloja oli kaksi: taidemuseo näyttelytila oli 190 m² sekä kesällä käytössä oleva teatteristudio n. 95 m² ja arkeologisen osaston näyttelytila n. 150 m².

Toukokuusta 2011 lähtien näyttely- ja yleisötyö on toiminut väistötiloissa kaupungintalon valtuustotasanteella, jossa ripustusala on 36 juoksumetriä sekä neljä pientä ja kolme isoa vitriiniä. Tila ei ole museaaliseen näyttelytoimintaan soveltuva, ja mm. puutteellisen valvonnan ja ilmastoinnin takia tilaan on mahdoton saada vaihtonäyttelyitä muista museoista.

Museolla on erillisiä säilytystiloja kuudessa kohteessa: taidevarasto; museo- ja kulttuurikeskuksen kiinteistö, mm. arkeologinen varasto; kulttuurihistoriallinen kokoelma/kirjakokoelmat; Krookilan kositseutokeskus, Kaanaan posti, Petäsmäen kirjasto ja

Hitinmäki. Arkistoaineisto sijaitsee työhuoneella tai keskusarkistossa.

Museon nykyiset tilat ovat vaikeuttaneet merkittävästi niin näyttelyjen järjestämistä kuin museon yleisötyötä. Nykyisissä tiloissa museo ei voi toteuttaa museoammattillista museotoimintaa, vaan se tarvitsee asianmukaiset näyttely- ja varastotilat.

Museo- ja kulttuurikeskuksessa kävijämäärä oli +/- 4000, kaupungintalon väistötiloissa ollessa +/- 5000. Kävijämäärää on kasvattanut museon vapaa pääsy vuodesta 2010. Kaupungintalon näyttelytiloissa ollessa kävijämäärän lasku pohjautuu pääosin arvioon. Väistötiloissa työskenneltäessä etenkin koulu- ja varhaiskasvatuksen kävijämäärät ovat laskeneet. Opettajilta saadun palautteen mukaan nykyiset näyttelytilat eivät toimi oppilasryhmien kanssa.

3.4 Esitettävät muutokset

Palveluihin esitettävät muutokset on johdettu sekä kaupungin strategiasta, hyvinvointisuunnitelmasta, lainsäädännön ja valtion ohjauksen kehityksestä että yleisistä toimintaympäristön muutoksista. Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden osalta 2020-luvun kehittämiskohteet voi tiivistää kolmeen päälinjaan:

1. Kirjastotalon kehittäminen kulttuuritalona osana innostavaa ja aktivoivaa koulukeskusta ja kaikenikäisten raisiolaisten osallisuuden ja harrastusmahdollisuuksien parantaminen.
2. Lasten ja nuorten harrastustoiminnan ja etenkin lukemisen ja kulttuuriharrastustoiminnan lisääminen osana hyvinvoinnin edistämistä.
3. Asukkaiden ja etenkin ikäihmisten aktiivisen osallistumisen ja hyvinvoinnin tukeminen.

Kirjastotalon kehittäminen kulttuuritalona ja koko koulukeskuksen kehittäminen alueellisena hyvinvointikeskuksena, jossa on tilat myös museotoiminnalle.

Tilojen tulee tukea uuden kirjastolain mukaista monimuotoista toimintaa. Kirjastossa tulee olla enemmän asiakkaiden työpisteitä ja ryhmätiloja, joita asiakkaat voivat itsenäisesti käyttää haluamallaan tavalla. Tämä edellyttää tilojen, kalusteiden ja pal-

veluiden muutoksia. Kirjastotaloon tulee mm. saada kahvio, joka palvelee paitsi asiakkaita, toimii Martin-salin lämpiötilana.

Kouluryhmien kirjastokäynnit tapahtuvat nykyään kirjastosalissa, mikä toisaalta häiritsee muita asiakkaita, toisaalta ryhmät häiriintyvät kirjaston muusta toiminnasta. Kirjasto on esittänyt vuoden 2020 korjausesityksissä alakerran työhuoneen muuttamista ryhmätilaksi, ja vastaavan työhuonetilan rakentamista yläkertaan. Asiakkaiden omatoimiseen käyttöön on esitetty ns. pienryhmätilaa kirjastosalin 2. kerrokseen. Myös ns. hiljaisen lukutilan akustiikkaa tulee parantaa.

Jotta Kirjastotalo osaltaan tukisi aktiivista kansalaistoimintaa, Raisio-huoneen tulee olla paremmin raisiolaisten yhdistysten käytettävissä.

Lisäksi jatkossa e-aineistojen, etenkin e-lehtien lisääntyminen ja Föli-myyntin siirtyminen verkkoon mahdollistavat kirjaston tilankäytön uudistamisen. Kirjaston lehtilukusali/Palvelupiste voidaan muokata enemmän omatoimisesti käytettäväksi. Tällöin lukusali/Palvelupisteessä vapautuu tilaa uusiin toimintoihin.

Raision museo Harkon nykyiset näyttelytilat eivät täytä museaalisten näyttelytilojen vaatimuksia, joten teos- / esinelainojen saanti näyttelyihin on mahdotonta. Tilat rajoittavat myös näyttelyjen sisältöä,

esitettävää taidetta ja näyttelysuunnittelua. Mikäli suunnitelmat perusopetuksen palveluverkon uudelleen organisoinnista etenevät, museon näyttelytilat voitaisiin siirtää Koulukeskukseen sijoittuviin uudiskohteisiin tai Kirjastotaloon.

Museokokoelmien saavutettavuuden turvaamiseksi museon yhteyteen tarvitaan myös tutkijatilat. Museo tulee yleisötyössä panostamaan edelleen digitaalisiin palveluihin avaamalla arkistoja ja kokoelmia tutkijoiden ja yleisön käyttöön. Näyttelytilojen yhteydessä tulee olla yleisötyötilat, joissa on mahdollista toteuttaa työpajatoimintaa, tämä olisi mahdollista toteuttaa esimerkiksi Kirjastotalon työpajatilassa.

Lasten ja nuorten lukutaidon ja lukemisen sekä kulttuurisen harrastustoiminnan edistäminen osana hyvinvoinnin edistämistä.

Huoli lasten ja nuorten lukutaidosta on valtakunnallinen. Raisiossa nykyiseen mediakasvatussuunnitelmaan sisältyy kirjastopalveluihin ja lukemiseen ohjaavia ryhmäkäyntejä esikoulusta 9. luokalle asti (1. ja 4. luokille järjestetään mm. kirjavinkkauksia, mikäli resurssit sallivat), lisäksi syksyllä 2019 aloitettiin lukion äidinkielen ryhmien ohjatut kirjastonkäytön opastukset.

Suunnitelman toteutus on ollut haasteellista kahdella kirjastonhoitajalla, sillä sekä koulut että päiväkodit toivovat tarjonnan (mm. kirjavinkkauksen) tuntuvaa lisäämistä. Syksyllä 2019 toinen lastenkirjastotyötä tekevistä kirjastonhoitajista on irtisanoutunut, eikä mediakasvatussuunnitelmaa todennäköisesti voida toteuttaa suunnitelmien mukaisesti vuonna 2020.

Mediakasvatussuunnitelman täysipainoinen toteutus ja laajennus vaatisi lisäresursseja, lasten ja nuorten tiimin avoin tehtävä tulee täyttää ja tiimiin tulee palkata yksi kirjastonhoitaja lisää. Tällöin lasten- ja nuorten kirjastotyötä tekisi yhteensä kolme henkilöä.

Raisiossa kirjasto hoitaa merkittävän osan ns. yleisen kulttuuritoimen tapahtumatuotannosta (elokuvat, konsertit, lasten tilaisuudet jne.). Nykyisillä henkilöresursseilla kulttuuripalvelujen tuottaminen ei ole suunnitelmallista ja mm. varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksen uudistunut Elämyspolku -kulttuurikasvatusohjelma ja lasten ja nuorten kulttuurisen hyvinvoinnin vahvistamiseen tähtäävä harrastustoi-

mintu edellyttävät kulttuuripalvelujen henkilöstöressurssin vahvistamista esim. yhdellä kulttuurituottajalla.

Uudessa kulttuurilainsäädännössä korostettu kulttuurihyvinvoinnin edistäminen edellyttää kulttuurikentän, tapahtumien ja tilojen koordinoitua, johon tällä hetkellä ei ole resursseja. Kulttuuritoiminnan pitkäjänteinen suunnittelu ja toteuttaminen vaatii kulttuurituottajaa.

Ikäihmisten aktiivisen osallistumisen tukeminen

Erityisryhmien ja ikäihmisten palveluihin erikoistunut kirjastonhoitaja aloitti syksyllä 2019. Tavoitteena on jatkaa kirjaston kotipalvelua, Hulvelan lainauspisteen ylläpitoa, sekä mahdollisuuksien mukaan ikäihmisille suunnattuja lukupiiritoimintaa ja muita kohtaamispaikkoja.

Myös Raision museo Harkko tekee säännöllistä yhteistyötä hoito- ja hoivapalvelujen kanssa. Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen ja hoito- ja hoivapalvelujen yhteisenä tavoitteena on juurruttaa kulttuurihyvinvointi osaksi laitosasumista ja vanhusten kotipalvelua myös Raisiossa. Tämä vaatii hoitohenkilökunnan kulttuuriosaamisen lisäämistä yhteistyössä kirjasto- ja kulttuuripalvelujen kanssa.

Riittävä digiosaaminen ovat edellytys yhteiskuntaan osallistumiselle ja 2019 voimaan tullut Digi-palvelulaki edellyttää kirjastoilta mm. osallistuvan digipalveluita tarjoavien alueellisten verkoston toimintaan mm. tarjoamalla tilojaan muiden neuvojien käyttöön.

Vaikka Raisiossakin aikuisten digineuvontaa antaa useampi taho, tarve on jatkuvaa. Jo nyt kirjastossa toimii Rasekon, alueen pankkien ja Raisio-opiston digineuvontaa, lisäksi kirjasto opastaa omien digipalvelujensa käytössä. Kirjasto on myös mukana alueellisessa digineuvoja -koulutushankkeessa, jossa tavoitteena on kehittää kirjastohenkilökunnan digiosaamista ja neuvontataitoja. Kirjastossa aloitetaan ns. Kaikki oppii -työpaja syksyllä 2019 yhteistyössä Raisio-opiston kanssa. Jatkossa digiosaaminen ja neuvontataidot tulee huomioida rekrytoinneissa.

3.5 Muutosten kustannusvertailu ja vaikutusten arviointi

Kirjastopalveluiden henkilöstömuutokset on tarkoitus toteuttaa tehtävänimikkeiden muutoksilla eläköitymisten ja irtisanoutumisten yhteydessä.

Kirjastonhoitaja lasten ja nuorten kirjastopalveluihin 35 000 €/ vuosi

Mahdollistaa kirjaston ja varhaiskasvatuksen ja koulujen syvenevän yhteistyön. Esimerkiksi koulut toivovat kirjavinkkauksia paljon enemmän kuin mitä kirjaston resurssit tällä hetkellä antavat myöten. Kirjasto ei tällä hetkellä kykene tarjoamaan toiselle asteelle mitään palveluja.

Kulttuurituottaja kirjasto- ja kulttuuripalveluihin 35 000 €/ vuosi

Kulttuuripalvelujen resurssit eivät tällä hetkellä mahdollista laajemman kulttuuritoiminnan toteuttamista. Kulttuurituottaja huolehtii paitsi koulujen ja varhaiskasvatuksen Elämyspolun toteutuksesta, vastaa myös kulttuuripalvelujen muusta tapahtumatuotannosta ja harrastetiloista.

Ikäihmisten ja erityisryhmien palveluihin ja digineuvontaan erikoistunut kirjastonhoitaja 35 000 €/vuosi

Digineuvontaan erikoistunut kirjastonhoitaja toimii ohjaajana digipajassa ja kehittää digineuvontaa yhteistyössä kaupungin muiden toimijoiden kanssa sekä työskentelee soveltavissa kirjastopalveluissa ikäihmisten ja erityisryhmien kanssa.

Kirjaston tilamuutokset ja kalusteet/laitteet

Kirjaston tilamuutostarpeet ovat lukusalin työpajaila, lasten ja nuorten palvelujen ryhmätila, yleisön pienryhmätila ja yläkerran työhuone.

Työpaja tulee Palvelupisteen yhteydessä olevaan sanomalehtilukusaliin. Tila vaatii kalustuksen ja akustoinnin. Työpajassa on kaikille avointa digipajatoimintaa, mahdollisesti koulujen digitunteja, käsi-työpiirejä ym. toimintaa.

Alakerran ryhmätila (nykyinen työhuone) mahdollistaa päiväkotijäsenien ja kouluryhmien kirjastovierailut häiriöttömässä tilassa. Muuna aikana tila on lasten- ja nuortenosaston osastokäytössä. Koska nykyinen alakerran työhuone muutettaisiin koulujen ryhmätilaksi, korvaava työtila rakennetaan yläkertaan seinäkkeillä. Tilat on akustoitava.

Kirjastosta kysytään yhä enemmän alle 7–8 hen-

gen pienryhmätilaa, jossa ryhmä voisi kokousta tai tehdä erilaisia ryhmätöitä. Tila rakennetaan 2. krs musiikkiosaston tilaan seinäkkeillä ja se on akustoitava, samoin kuin nykyinen 2. kerroksen ns. hiljainen lukutila.

Työpajan laitteet (3 D-tulostin, laserleikkuri, tietokoneet 5 kpl, VR-lasit jne.) 10 000 €

Tila- ja kalustemuutokset:

Alakerran luokkatila + kalustus 15 000 €

Yläkerran työhuonetila 15 000 €

Yläkerran pienryhmätila 10 000 €

Akustoinnit ja muut muutostyöt tiloissa 30.000 €

Museon näyttelytila

Museon nykyinen, väliaikainen näyttelytila kaupungintalolla ei mahdollista museaalista näyttelyä eikä esim. vaihtonäyttelyä muista museoista. Ajanmukainen, museaaliset vaatimukset täyttävä näyttelytila mahdollistaa korkeatasoisten näyttelyjen järjestämisen ja yleisötyön toiminnan kehittämisen sekä nopean reagoinnin taide- ja museoalan toimintatilan muutoksiin.

Museon näyttelytilavaatimus on noin 300 m². Ideaalitalanteessa arkeologinen ja taideosasto olisivat erikseen, eli tällöin tilavaatimus olisi noin 500 m². Ripustusseinät tulee olla yli 3 m korkeita, osa huonekorkeutta yli 4 m. Tilojen tulee olla muunneltavat ja pimennettävät, ja niissä tulee olla monipuoliset tekniset mahdollisuudet, mm. mahdollisuus kiinnittää kattoon. Näyttelytilan lisäksi tulisi olla erillinen pedagoginen / tutkimustila.

Palveluverkkoselvityksessä ehdotetut muutokset mahdollistavat Raison kirjasto- ja kulttuuripalvelujen kehittämisen 2020-luvulla sekä olemassa olevaa lainsäädäntöä noudattavaksi että asukkaiden tarpeita vastaavaksi ja mahdollistavat hyvinvointipalveluiden jatkuvan kustannustehokkaan kehittämisen.

4. Liikunta

- 4.1 Liikuntapalvelujen järjestäminen ja palveluiden nykytila tp 2018
- 4.2 Liikuntapalveluja järjestävät Raisiossa
- 4.3 Liikuntapalvelujen järjestämiseen esitettävät muutokset
- 4.4 Muutosten kustannusvertailu ja vaikutusten arviointi

Tiivistelmä

Liikuntapalvelujen toimintaa ohjaa liikuntalaki. Se on puitelaki eikä määrittele tarkkoja palvelujen toteutustapoja. Kunta saa hoitaa liikuntapalveluja parhaaksi katsomallaan tavalla. Raision kaupungin Liikuntapalvelut ovat valtakunnallisessa vertailussa sekä palveluiltaan että kustannuksiltaan hieman keskitason yläpuolella. Nämä ovat merkkejä vahvasta menneiden vuosikymmenten panostuksesta liikuntakaupunkimaiseen hyväksi. Sillä on myös saavutettu sekä menestystä henkilökohtaisella että seuratasolla ja näkyvyyttä ja profilia kaupungille.

Liikuntapalvelujen tilanne Raisiossa on hyvä. Asukkailla on monipuoliset harrastusmahdollisuudet. Urheiluseurojen ja muiden liikuntaa järjestävien yhteisöjen mahdollisuudet ovat hyvällä pohjalla. Kehittämisen paikkoja on aina ja ne ovat parhaiten ratkaistavissa aktiivisella yhteistyöllä yhteiseksi hy-

väksi. Erityisen merkittävä olosuhteiden lisäksi on se henki millä kehittämistyötä tehdään sekä kaupungin sisäisillä verkostoilla että kaupungin, yhdistysten, yksityisten ja ympäristökuntien välisellä kumppanuudella.

Raisiossa peruspalvelut ja olosuhteet on hyvällä mallilla. Jatkossa on pidettävä huolta toimintaedellytysten varmistamiseksi. Liikuntainvestoinnit on jatkossakin syytä selvittää perusteellisesti ja laajasti myös seudullisena yhteistyönä. Turun seudulla etäisyydet ja sitä kautta palvelujen saavutettavuus on huomattavasti parempi kuin valtakunnassa keskimäärin. Näistä syistä on syytä ajatella kolmitasoisesti palvelujen tuotannossa. Isot tarpeet ratkaistaan seudullisesti, 11 kuntaa, keskikokoiset alueellisesti 2–4 lähimmän kunnan kesken ja lähipalvelut paikallisesti kunnissa tai kunnan osissa.

4.1 Liikuntapalvelujen järjestäminen ja palveluiden nykytila tp2018

Liikuntalain mukaan kunnan tehtävänä on *luoda edellytyksiä* kunnan asukkaiden liikunnalle *järjestämällä* liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, *tukemalla* kansalaistoimintaa sekä *rakentamalla* ja *ylläpitämällä* liikuntapaikkoja.

Liikunta on kunnan *peruspalvelu* ja tärkeä osa kuntalaisten hyvinvointia. Kunnan tehtävänä on turvata liikuntapalveluiden mahdollisimman *tasa-arvoisen saatavuus* kaikille kuntalaisille. Keskeisenä tehtävänä on liikunnan ja muun terveyttä edistävän *fyysisen aktiivisuuden edistäminen*. Kunta tukee kuntalaisten liikkumista *kehittämällä* paikallista ja alueellista *yhteistyötä* sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa, *avustamalla* kansalaistoimintaa ja *tarjoamalla* liikuntapaikkoja.

4.1.1 Liikuntapalvelut Raisiossa

Raisiossa Liikuntapalvelut on osana Vapaa-aikapalveluja. Hallinnollisesti Liikuntapalvelut toimivat yhdessä Nuorisopalvelujen kanssa ja ovat Vapaa-aikalautakunnan alaisia.

Liikuntapalvelujen kustannukset tp 2018

Vuoden 2018 tilinpäätöksen mukaan Liikuntapalvelujen kokonaiskustannukset olivat 3.787.548 €, tuotot 914.348 € ja nettokustannus poistot huomioiden 2.988.697 €. Nettokustannus asukasta kohden oli 98,00 € / asukas. Henkilötyövuosia oli 22,66 HTV

Raisio Liikunta palveluverkkoselvitys		Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (Lisä 1)
4310 Liikuntapalvelut				
Koko Liikuntapalvelut				
Tuotot	€	937 424,93	914 348,84	949 738,00
Toimintakulut	€	-3 432 568,15	-3 787 548,92	-3 480 263,00
Toimintakate	€	-2 495 143,22	-2 873 200,08	-2 530 525,00
Poistot	€	-110 236,96	-115 497,34	-106 685,00
Netto	€	-2 605 380,18	-2 988 697,42	-2 637 210,00
Netto / asukas	€	-85,65	-98,00	-86,67

4.1.1.1 Liikuntapalvelujen hallinto

Liikuntapalvelujen hallinto ja asiakaspalvelut sijaitsevat Raision Kirjastotalossa. Paikka on keskeinen Eeronkujalla, Vaisaaren ja RASEKOn koulukeskuksen kanssa samalla alueella. Yhdessä kirjastopalvelujen kanssa palvelupiste henkilöstöineen, aineistoineen ja asiakastietokoneineen tarjoaa perustietoa ja neuvontaa liikunnasta raisiolaisten yksityisten ja yhteisöjen tarpeisiin.

Henkilöstö:

Liikunta- ja nuorisotoimenjohtaja, 50 % ja palvelusihteeri

Palvelut: NuoLi-palvelupiste Kirjastotalossa

Liikuntapalvelujen kokonaisvastuu, johtaminen ja kehittäminen, verkostoyhteistyö, avustukset. Seutuyhteistyö, ystävyyskaupunkiyhteistyö. Seutuyhteistyötä tehdään 11 Turun seudun kunnan yhteisenä projektina Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu ry:n johdolla. Ystävyyskaupunkiyhteistyö on satunnaista tukea henkilöstön, luottamushenkilöiden ja urheiluseurojen vierailuille. Aktiivisinta yhteistyö on ollut Sigtunan kaupungin kanssa Ruotsissa.

4.1.1.2 Liikuntatoiminta

Liikuntatoiminta sisältää ohjatun liikunnan palvelut. Kaksi liikuntasuunnittelijaa järjestelee palveluja ja tapahtumia. Ohjattuja ryhmiä heidän lisäksi ohjaavat tuntiopettajat ja Ulpukassa vesiliikunnanohjaajat. Liikuntasuunnittelijat vastaavat toinen lasten ja nuorten liikunnan palveluista yhdessä varhaiskasvatuksen, koulujen ja urheiluseurojen kanssa. Toinen toimii terveystoiminnan sektorilla yhteistyössä Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen kanssa kohderyhmänä aikuis- ja vanhusväestö.

Henkilöstö:

Liikuntasuunnittelija 1: lasten ja nuorten liikunta, koulu- ja seurayhteistyö, seuraparlamentti

Liikuntasuunnittelija 2: sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen yhteistyö, liikuntaneuvonta, soveltava liikunta.

Tilat: Ohjattua liikuntatoimintaa tapahtumia toteutetaan kaupungin ylläpitämillä liikuntapaikoilla. Soveltavan liikunnan ryhmiä ohjataan myös Vanhan Kauppaoppilaitoksen 2. kerroksen pienryhmätilassa Juhaninkuja 5:ssä. Liikuntaneuvontapalvelua annetaan Kirjastotalolla sekä yhteistyössä Terveystieteiden tutkimuskeskuksen kanssa Raision Terveysasemalla.

Raisio Liikunta palveluverkkoselvitys		Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (Lisä 1)
4310200 Liikuntatoiminta				
Tuotot	€	3 950,88	3 556,21	4 762,00
Toimintakulut	€	-78 867,75	-81 485,98	-87 578,00
Toimintakate	€	-74 916,87	-77 929,77	-82 816,00
Yksilökäynnit	kpl	26 478,00	25 697,00	28 000,00
Kulut / yksilökäynti	€	-2,98	-3,17	-3,13
Ryhmäkokoontumisten määrä	kpl	1 517,00	1 446,00	1 500,00

Liikuntatoiminnan ryhmissä on laskettu jokaisen ryhmän jokainen kokoontumiskerta. Ja yksilökäynneissä on jokaisen kokoontumiskerran jokainen kävijä.

Jokainen ryhmäkerta vaatii resurssina ohjaajan, tilan ja välineet. Luvuissa on mukana myös Liikuntapalvelujen järjestämät tapahtumat ja vesiliikuntaryhmät ja uimakoulut.

4.1.1.3 Uintikeskus Ulpukka

Uintikeskus Ulpukka on seudullisesti merkittävä iso uimahalli. Hallissa on 8 ratainen 25 m allas ja 4 ratainen 25 m allas, opetusallas, pienten lasten allas, vesiliikumäki ja ulkoallas. Lisäksi muita liikuntatiloja on kuntosali ja pieni liikuntasali.

Henkilöstö: Uimahallin esimies, vesiliikunnan ohjaajat, uinnivalvojat ja muu asiakaspalveluhenkilöstö.

Palvelut: Uimahalli- ja kuntosalipalvelut, liikuntasali, ohjatut vesiliikunnat, uimakoulut, tapahtumat.

Oheispalvelut: Ulpukan kahvio, ulkoinen palveluntuottaja.

Aukiolotunnit vuodessa 3948, keskimäärin 84 tuntia viikossa, 5 viikkoa kesän huoltotauko.

Asiakaskäyntejä 185 345 / vuosi. Kustannukset 4,26 € / käynti.

Raisio Liikunta palveluverkkoselvitys		Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (Lisä 1)
4310300 Uintikeskus Ulpukka				
Tuotot	€	816 708,75	799 474,94	812 276,00
Toimintakulut	€	-1 548 716,37	-1 585 246,53	-1 447 165,00
Toimintakate	€	-732 007,62	-785 771,59	-634 889,00
Poistot	€	-11 327,05	-4 704,16	-2 749,00
Netto	€	-743 334,67	-790 475,75	-637 638,00
Kulut / aukiolotunti	€	-395,15	-411,48	-367,25
Netto / aukiolotunit	€	-188,28	-204,57	-161,51
Yksilökäynnit	kpl	191 474,00	185 345,00	200 000,00
Netto / yksilökäynti	€	-3,88	-4,26	-3,19
Tuottojen osuus kuluista	%	52,35	50,28	56,02

4.1.1.4. Sisäliikuntatilat

Sisäliikuntatiloja on Kerttulan Liikuntahallissa, iso sali jaettavissa 3 osaan, telinetila, kuntosali, kokoustila ja kahvio. Henkilökapasiteetti hallissa on 1400 henkeä. Lisäksi Liikuntapalvelujen hallinnoimana on ilta-, viikonloppu- ja loma-ajan käytössä 9 eri kokoista koulujen salia ympäri kaupunkia sekä keskustan voimailutila kamppailulajeille.

Henkilöstö: Liikuntapaikkamestari, esimies joka johtaa sisäliikuntatilojen, ulkoliikuntapaikkojen ja jäähallipalvelujen henkilöstöä. Kolme liikuntahallin valvojaa.

Palvelut: Liikuntahalli Kerttulan Liikuntakeskuksessa: Sali jaettavissa 3 osaan, telinetila ja kuntosali sekä kokous- ja kahviotilat.

Muut sisäliikuntatilat: Koulujen salit: isot salit Lukio, Vaisaaren koulu, Vanha Kauppaoppilaitos, Friisilän koulu ja Ammattioppilaitos. Pienet salit Ihalan, Kaanaan, Kuloisten ja Tahvion koulut. Keskustan voimailutilat kamppailulajeille: judo ja paini.

Sisäliikuntatilojen käyttöaste v. 2018 83,3 % sisäliikuntakaudella. ja 305 218 asiakaskäyntiä / vuosi. Kustannukset 3,43 € / käynti.

Raisio Liikunta palveluverkkoselvitys		Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (Lisä 1)
4310400 Sisäliikuntatilat				
Tuotot	€	89 197,15	83 363,99	100 700,00
Toimintakulut	€	-818 362,74	-1 035 217,83	-903 927,00
Toimintakate	€	-729 165,59	-951 853,84	-803 227,00
Poistot	€	-6 688,32	-12 307,06	-5 927,00
Netto	€	-735 853,91	-964 160,90	-809 154,00
Kulut / käyttötunti	€	-43,91	-52,86	-47,79
Käyttöaste	%	82,00	83,30	85,00
Yksilökäynnit	kpl	305 524,00	305 218,00	300 000,00
Kulut / yksilökäynti	€	-2,70	-3,43	-3,03

4.1.1.5 Ulkoliikuntapaikat

Kerttulan Liikuntakeskuksessa on Kerttulan Liikuntahallin lisäksi, keskusurheilukenttä, jalkapallonurmi- kenttä, kolme tenniskenttää, kaksi jäähallia, tennis- halli, valaistu kunto- ja hiihtorata sekä ulkoilureittien lähtö- ja opastuspiste.

Ulkoliikuntapaikkoja on Kerttulan liikuntakeskuk- sen paikat mukaan lukien 86 paikkaa kaupungin alueella. Määrään kuuluvat erikokoiset ja laatuiset pallokentät, talvella osittain jääkenttinä. Koulujen yhteydessä olevat pienet pallokentät pyritään jää- dyttämään talvisin luistinradoiksi. Muualla olevia kenttiä jäädyttävät seudun asukkaat talkookenttinä.

Ulkoilureittejä ja kuntoratoja on yhteensä 57 km ja osa reiteistä kuuluu laajempaan Kuhankuonon ret- keily- ja virkistysalueen reitistöön. Raisio on jäsene-

nä Kuhankuonon retkeilyreitistö ja virkistysalueyh- distyksessä.

Haunisissa on altaan kiertävällä polulla kaksi eri päivätaukokatosta, toinen on länsipäässä Kullaan polun välittömässä läheisyydessä. Toinen on altaan itäpuolella ja se on Santaojan tien päästä alkaen esteetön reitinosa. Santaojan tien päässä olevan P-alueen välittömässä läheisyydessä on DiscGolf- Park 18-väyläinen frisbeegolfrata.

Henkilöstö: kolme kentänhoitajaa esimiehenä liikuntapaikkamestari

Palvelut: Ulkoliikuntapaikkojen kunnossapito, hoito ja asiakaspalvelut.

Raisio Liikunta palveluverkkoselvitys		Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (Lisä 1)
4310500 Ulkoliikuntapaikat				
Tuotot	€	27 310,04	27 763,35	32 000,00
Toimintakulut	€	-394 851,78	-474 437,28	-442 597,00
Toimintakate	€	-367 541,74	-446 673,93	-410 597,00
Poistot	€	-91 820,54	-98 486,12	-98 009,00
Netto	€	-459 362,28	-545 160,05	-508 606,00
Liikuntapaikat ja -reitit	lkm	86,00	86,00	86,00
Liikuntareitit	km	57,00	57,00	57,00

4.1.1.6 Jäähallipalvelut

Raision kaksi jäähallia on Kerttulan Liikuntakeskuksessa ovat KOY Kerttulan Jäähallit omistuksessa. Kaupunki omistaa 50 % jäähallyhtiöstä. Toisen 50 % omistavat kaksi jääurheiluseuraa, Raision Nuorisokiekko ry ja Skating Team Raisio ry yhdessä.

Kaupungin osakassopimuksen mukaan Liikuntapalvelut vastaa jäähoidosta, hoitokalustosta ja jäähdytysenergiasta.

Henkilöstö: kolme jäähallinhoitajaa, esimiehenä liikuntapaikkamestari.

Palvelut: KOY Kerttulan Jäähallit, kahden jäähallin jäänhoito ja jäänhoitokaluston kunnossapito, asiakaspalvelut.

Jäähallien aukiolotunnit 10 528 tuntia / vuosi, 220 tuntia / käyttöviikko. Hallit suljettuna huoltoa varten 4 viikkoa kesällä. Käyttöaste on 57,7 % koko vuoden ajalta. Kävijämäärä 91.396 käyntiä / vuosi. Kaupungin kustannukset 3,69 € / käynti.

Raisio Liikunta palveluverkkoselvitys		Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (Lisä 1)
4310600 Jäähallipalvelut				
Toimintakulut	€	-316 180,09	-336 849,91	-322 041,00
Toimintakate	€	-316 180,09	-336 849,91	-322 041,00
Netto	€	-316 180,09	-336 849,91	-322 041,00
Kulut / käyttötunti	€	-48,69	-55,28	-47,06
Käyttöaste	%	60,40	57,71	65,00
Yksilökäynnit	kpl	97 413,00	91 396,00	100 000,00
Kulut / yksilökäynti	€	-3,25	-3,69	-3,22

4.2 Liikuntapalveluja järjestävät Raisiossa

Raision kaupungin Liikuntapalvelujen lisäksi liikuntatoimintaa järjestävät kaupungin organisaatiossa varhaiskasvatuksen päiväkodit, perusopetuksen ja 2. asteen koulut, Raisio-opisto sekä erilaiset hoitopalvelut ja kaupungin henkilöstön virkistystoimikunta, Virty.

Liikuntaa järjestäviä oppilaitoksia on lisäksi Raision seudun koulutuskuntayhtymä, RASEKO:n oppilaitokset.

Kaupungin ylläpitämillä liikuntapaikoilla suurin käyttäjäryhmä on kaupungissa toimivat urheiluseurat. Raisiossa toimii n. 30 liikuntaa järjestävää yhdistystä. Kaupungin avustustoiminnan piirissä on 19 urheiluseuraa.

Lisäksi muina toimijoina muut yhdistykset, yritykset ja muut yksityiset yhteisöt ja yksityiset raisiolaiset

ja muun Turun seudun yhteisöt ja asukkaat.

Kerttulan Tennishalli on myös kaupungin, tennis-seuran ja yksityisten omistama osakeyhtiömuotoinen halli.

Vaisaareen on rakenteilla jalkapallonurmikentän päälle Raision Palloiluhallit Oy:n rakennuttamana ylipainehalli. Kaupunki on vuokrannut kentän kiinteistöyhtiölle, joka pyörittää toimintaa. Sopimuksen mukaan ympäristön koulut käyttävät hallia liikuntatilanaan koulupäivinä.

Raision Moottoriradan toiminnasta vastaa Raision Moottoriratayhdistys. Kaupunki on vuokrannut yhdistykselle maa-alueen toimintaan. Moottoriratayhdistyksessä kaupungin edustajana toimii kaupungininsinööri.

4.3 Liikuntapalvelujen järjestämiseen esitettävät muutokset

Henkilöstötilanne Liikuntapalveluissa on tällä hetkellä hyvä. Avaintehtävissä toimii alansa kokeneita ammattilaisia. Vuoteen 2023 mennessä Liikunta- ja nuorisopalvelujen organisaatiosta on yli 20 %:lla mahdollisuus eläköitymiseen. Henkilöstötilanteen muuttuessa on mahdollisuus rekrytoida uutta osaamista. Toimenpide-ehdotus: Tilanteessa on toivottavaa, että tehtäviä ei järjestellä väliaikaisilla sijaisuuksilla vaan uskalletaan panostaa koulutettuihin ammattilaisiin avaintehtävissä. Uudenlaista tulevaisuuden osaamista on hyvä harkita rekrytointien ja mahdollisten tehtäväjärjestelyiden yhteydessä.

Yhteistyö kaupungin sisällä toimialojen kesken toimii sujuvasti. Raisiossa on nyt ja uuden keskustaluoen kehittyessä kaikki mahdollisuudet toimia aktiivisen arkiliikunnan kaupunkina. Kaikessa kehittämässä pitäisi kärsä olla kevyen liikenteen mahdollisuuksien parantaminen. Se on myös kulttuurikysymys ei pelkästään olosuhteasia.

Toimenpide-ehdotus: Liikuntapalveluilla voisi olla vahvempi rooli kaupunkisuunnittelussa.

Liikuntapalvelujen tehtävänä jatkossa on entistä enemmän toimia alansa koordinaattorina kunnassa. Tärkeää on tutkia tarpeita ja ilmiöitä eri väestöryhmissä ja trendejä alan tarjonnassa. Panostukset täytyy perustua tutkittuun tietoon ja tarkkaan pohdintaan siitä mikä on julkisen hallinnon rooli ja mikä seurojen tai yksityisen palvelutuotannon. Yhteistyöverkostoja, sekä kunnan sisäisiä että ulkoisia, tulee vahvistaa. Seurantajärjestelmät ja mittarit täytyy tuottaa tarkempaa tietoa asukkaiden hyvinvoinnin tilasta ja toimenpiteiden vaikuttavuudesta. Tiedolla johtamisen kehittäminen on erittäin merkityksellistä panos – tuotos -ajattelua. Hankerahoituksia kannattaa selvittää uusien toimintojen kehittämiseen.

Toimenpide-ehdotus: Hankeosaamista lisätään keskittämällä Sivistyskeskuksessa. Palvelujen kehittämisen hankkeistaminen on taloudellisesti järkevää tuotekehitystä. Osa kehittämisestä toteutetaan seudullisena yhteistyönä jo olemassa olevan yhteistyörakenteen mukaan. Henkilöstökoulutuksella varmistetaan nykyaikaisten sähköisten palvelujen käyttö ja kehittäminen. Seurantajärjestelmät vaativat ohjelmisto- ja kalustoinvestointeja hallintoon ja liikuntatilojen kulunvalvontaan ja alueiden valaistukseen kytkettynä.

Raisiossa on investoitu viime vuosikymmeninä laadukkaat olosuhteet urheilun, lasten ja nuorten lii-

kunnan ja aikuisväestön terveysliikunnan harrastamiseen. Korjausvelkaa ei kannata enempää synnyttää. Uusien lajien ja isojen liikuntapaikkojen investointitarpeita ei ole tällä hetkellä. Niitä kannattaa seurata ja selvittää seudullisella yhteistyöllä.

Liikuntapaikkarakentamisessa tulevaisuudessa entistä enemmän tullaan tekemään talvesta kesää ja kesästä talvea. Enää ei perinteiset sesongit ole merkittäviä. Tarkoittaa esim. jalkapalloa talvella ja hiihtoa ja luistelua kesällä. Ratkaisut tuohon tarpeeseen täytyy tehdä tapauskohtaisesti. Yksi johtava periaate voi olla perusratkaisuna nykyaikainen perusolosuhde, esim. jalkapallonurmikenttä eli tekonurmi on se julkisen rahoituksen väärtti. Se mahdollistaa suuren käyttöasteen verrattuna luonnonnurmeen ja pidetään kautta keväällä ja syksyllä. Kun jalkapallonurmea lämmitetään talvella alla olevalla putkistolla tai päälle rakennetaan halli talviharjoittelua varten, se on erityisolosuhte. Siihen on syytä harkita vaihtoehtoja toteutustapaa. Tämä on periaate, jota voi soveltaa kaikkeen rakentamiseen.

Toimenpide-ehdotus: Tehdään erillinen liikuntaympäristöjen kehittämisohjelma 2020–25, joka kattaa rakennetut liikuntapaikat ja muut aktiiviset elinympäristöt Raisiossa. Ohjelma sisältää myös tulevien vuosien investointitarpeet.

Yhteistyö yhdistysten kanssa on Raisiossa perinteisesti aktiivista. Raisiossa on laaja ja monipuolinen palvelutarjonta yhdistyksillä. Sitä osoittaa valtakunnallinen ja jopa kansainvälinen menestys eri lajeissa. Erityisen vahvaa on urheiluseurojen panostus lasten ja nuorten liikuntaan. Seuraparlamentti ja soveltavan liikunnan yhdistysyhteistyö toimivat hyvin. Urheiluseuroille ja muille liikuntaa järjestäville yhdistyksille on suorat taloudelliset avustukset. Avustusten taso Raisiossa on seudullisissa vertailuissa alle keskitason. Avustuspotti on puolitettu 90 –luvun taantumassa. Sen tason nostaminen ja kohdentaminen strategisesti merkittäviin uusiin palveluihin olisi edullinen ja vaikuttava tapa lisätä tarpeellisia toimintamuotoja, esim. koulu-yhteistyö. Seuratoiminnan taloudellisten edellytysten turvaamisessa kuitenkin merkittävin on välillinen tuki liikuntapaikkojen käytössä. Alle 20 –vuotiaiden harjoitusvuorot on kaupungin liikuntapaikoissa maksuttomia.

Toimenpide-ehdotus: Vahvistetaan seurayhteistyötä hankkeella, jossa tarjotaan seuroille talouden

ja toiminnan hallintopalveluja osana liikuntapalvelujen seurayhteistyötä. Henkilöresurssia voisi käyttää myös seuratoiminnan hankekehittämiseen. Omarahoitusosus hankkeelle osittain kaupunginbudjetissa ja osittain mukana olevilta seuroilta.

Seutuyhteistyö Turun seudulla on tärkein palvelujen ja olosuhteiden kehittämisfoorumi. Sitä yhteis-

työtä kannattaa kehittää jatkossakin 11 kunnan kanssa tai ehkä joskus jatkossa maakunnallisena mallina.

Toimenpide-ehdotus: Raisio osallistuu Turun seudun seutuyhteistyöhön jatkossakin määräaikaisilla sopimuksilla.

4.3.1 Liikuntapalvelujen hallinto ja asiakaspalvelu

Liikuntapalvelujen asiakaspalvelu on nyt sijainniltaan keskeinen helposti saavutettavissa ja mahdollistaa aktiivisen yhteistyön muun vapaa-aikatoimialan kanssa. Kirjastotalossa on mahdollisuudet erilaisiin teematilaisuuksiin ja myös uusien toimintatapojen kehittämiseen. Eeronkujan ympäristö palveluineen on ratkaiseva mahdollisuus lasten ja nuorten hyvinvointipalvelujen kokonaisuuden kehittämiseksi.

Toimenpide-ehdotus: Sähköisen asioinnin kehittäminen on oltava johtava teema asiakaspalveluissa. Liikuntapalvelujen osalta se ei saa kuitenkaan syrjäyttää mahdollisuutta asiakkaiden kohtaamiseen. Pitää säilyttää henkilökohtainen palvelukontakti ja erityisesti yhdistysväelle koahtamispaikka kaupungin henkilöstön kanssa. Hallinnon kehittämisen pääpaino on tiedolla johtamisessa.

4.3.2 Liikuntatoiminta

Liikuntatoiminta sisältää liikkumaan aktivointipalveluja eri kohderyhmille.

Liikuntasuunnittelijoiden tärkein tehtävä on tunnistaa eri väestöryhmien tarpeita ja hakea niihin järkeviä ratkaisuja sekä yhdistää kohderyhmiä ja palvelun tuottajia. Palvelutarpeen tunnistaminen tulee koskea elinkaaren kaikkia vaiheita.

Palveluja on nyt jo kohtuullisesti, mutta kaikissa niissä on kehittämismahdollisuuksia ja ne on toteutettava laajalla verkostoyhteistyöllä.

Seuraavassa esimerkkejä Liikuntapalvelujen kumppanuuden vahvistamiseen:

Kohderyhmä	Kumppanit	Toimenpiteet
Lapsiperheet	Neuvola, Varhaiskasvatus	Liikuntaneuvonta ryhmissä
Alle kouluikäiset	Varhaiskasvatus	Ilo kasvaa liikkuen -ohjelma
7–12 v	Perusopetus, nuorisotyö	Liikkuva koulu -ohjelma
13–16 v	Perusopetus, nuorisotyö	Liikkuva koulu -ohjelma
II-asteen oppilaat	Lukio, RASEKO, nuorisotyö	Liikkuva opiskelu -ohjelma
Työikäinen aikuisväestö	Työpaikat, työterveyshuollot Terveyspalvelut Raisio-opisto, seurat	Liikuntaneuvonta, konsultointi
+65-vuotiaat	SoTe, Eläkeläisyhdistykset Raisio-opisto	Liikuntaneuvonta, tuetut palvelut
Vanhusväestö	SoTe-palvelut	Voimaa vanhuuteen -ohjelma

Edellä mainittujen lisäksi kaikissa ikäryhmissä rinnalla kulkee soveltavan liikunnan palvelut. Kumppaneina ovat toimialaan liittyvät paikallis- ja alueyhdistykset. Liikuntapalvelujen toimenpiteinä on räätälöidyt olosuhteet ja palvelut sekä tuettu palvelujen käyttö esim. Turun seudun Saattajakortti.

4.3.3 Uintikeskus Ulpukka

Uintikeskus Ulpukka on seudullisesti merkittävä uimahalli. Asiakkaista noin puolet on ulkopaikkakuntalaisia, lähinnä Naantalista ja Maskusta. Ulpukan kävijämäärä laski muutaman vuoden, kun Impivaaran uimahalli Turussa peruskorjattiin. Nyt kävijämäärä on kasvussa, kun on panostettu henkilöstöön muuttamalla uinninvalvojan tehtäviä vesiliikunnanohjaajiksi, jolloin voidaan tuottaa enemmän ja ketterämmin ohjattua palvelua erilaisiin tarpeisiin ja sama henkilöstö toimii myös valvojina.

Kasvavaa kysyntää on ohjatuille eri kohderyhmien vesijumpille, vesijuoksuille ja uimakouluille. Nykyinen olosuhde toimii hyvin myös nykyiseen raisiolaisen uintiurheilun tarpeeseen. Uintiurheilun edellytykset ja kehittäminen pitää turvata yhdessä Turun

Toimenpide-ehdotus: Vapaa-aikapalvelujen tai Siivostyökeskuksen yhteisen hankeosaajan palkkaaminen. Tehtävänsä selvittää kehittämistarpeita yhdessä henkilöstön kanssa ja niiden hankerahoitusmalleja sekä hankesuunnitelmatyön johtaminen ja hankebyrokratian hoitaminen myytävänä tukipalveluna myös muille liikunta-alan toimijoille.

seudun kuntien ja seudullisen Urheiluakatemian kanssa.

Ulpukan tulevaisuuden suurin kysymys on peruskorjaus vai uudisrakennus ja sen tilaratkaisut ja palvelukonseptit.

Toimenpide-ehdotus: Riittävän laajan tarveselvityksen tekeminen ulkopuolisen asiantuntijan toimesta. Selvitys sisältää vesiliikunnan ja siihen liittyvien muiden hyvinvointipalvelujen ylikunnallisen tarpeen ja toteutusvaihtoehdot. Vain perusteellisen selvityksen pohjalta voi syntyä järkevä ratkaisu, jonka pitää kantaa 2040-luvulle saakka.

4.3.4 Sisäliikuntatilat

Kerttulan Liikuntahalli on päivitetty 2020-luvulle vuosina 2016–2018 tehdyillä peruskorjauksilla. Hallin rakenteet ja tekniikka on nykypäivän vaatimuksia vastaava. Liikuntahalli edustaa parhaimmillaan sitä isojen liikuntapaikkojen ylläpitämisen tarvetta, mihin on syytä panostaa eli ajoissa tehtynä on edullisempää kuin korjausvelan kasvattaminen.

Liikuntahalli vastaa nykyiseen isojen liikuntahallien tarpeeseen kohtuullisesti. Tarve on kuitenkin kasvava, johtuu lähinnä salibandyn ja futsalin virallisista kilpailuolosuhteista.

Raisiossa suurimmat isojen salien vakiokäyttäjät ovat lentopallo, koripallo ja futsal. Salibandy ei ole vielä Raisiossa noussut sille tasolle, mikä edellyttää virallisia kilpailuolosuhteita.

Suuri käyttäjälaji palloilulajien lisäksi on voimistelu. Isot ryhmäkoot ja rytmisen kilpavoimistelun korkeusvaatimukset sekä joukkuevoimistelun kanveesin

tilan tarve edellyttää isoja saleja. Kehittyvän telinevoimistelun tilatarpeeseen ei enää nykyinen telineta-tila riitä.

Toimenpide-ehdotus: Liikuntahallin osalta selvitetään laajennusmahdollisuus, joka sisältäisi sekä voimistelun että kamppailulajien tilavaatimukset. Se toisi samalla mahdollisuuden muiden lajien ja ryhmien taitoharjoitteluun uuden olosuhteen. Ainut järkevä olosuhde kamppailulajeille ja samalla muille lajeille ja tapahtumille lisäarvona pitkällä tähtäimellä olisi Liikuntahallin laajennus. Rakennusoikeus tontilla mahdollistaa laajennuksen.

Koulujen salien käyttöaste on korkea, kun koulu- liikunnan lisäksi seurat voivat käyttää tiloja Liikuntapalvelujen hallinnoimana. Koulurakenteen ja -rakennusten mahdollisesti muuttuessa Liikuntapalvelujen näkemys on syytä olla suunnittelussa mukana.

4.3.5 Ulkoliikuntapaikat

Kerttulan Liikuntakeskus on liikuntapaikkakeskittymä helposti saavutettavissa. Liikuntakeskus on myös hyvin toimiva kunnossapidon ja palvelutoiminnan näkökulmasta.

Toimenpide-ehdotus: 2020-luvulla on harkittava huoltorakennuksen ja siihen liittyvien oheispalvelujen esim. kalustovarasto, kahvio, kilpailutoimisto, jne. tilat

Keskusurheilukenttä on päivitetty 2019 vastamaan sitä tasoa, mitä Raisiossa tarvitaan. Taso on määritelty siten, että se mahdollistaa yleisurheilun nuorten sarjojen SM-kisojen järjestämisen. Kenttä palvelee sekä seuratoimintaa että koululiikuntaa.

Toimenpide-ehdotus: Seuraava perusparannuskohde kentällä on katsomo, nurmikenttä kastelujärjestelmineen ja tulospalvelu. Luonnonnurmikenttien lisäämiselle ei ole tarvetta eikä perusteita jatkossa. Jalkapallonurmikentät koulujen yhteydessä on kustannustehokkain tapa päivittää kenttäolosuhteita. Kerttulan jalkapallonurmen uusiminen on seuraava toimenpide. Vanha nurmi voidaan jakaa kahteen osaan ja sijoittaa se kahdelle pikkukentälle. Esitys sijoittamisesta on Kaanaan koulun kenttä ja Kuloisten kenttä. Uusi nurmi tulee silloin aikuisten ja nuorten sarjapeliin edellyttämälle tasolle. Valaistus on syytä muuttaa lähivuosina LED-valaistukseen ja helposti ohjattavaksi käytön mukaan. Kentän katsomoja on tarve lisätä siirtokatsomoilla, esim. lisäämällä nykyisiä kärrykatsomoja.

Tenniskenttien viereen on mahdollisuus keskittää beachvolleykentät, 4 kenttää. Silloin voidaan luopua Sivukadun puistossa olevista kentistä.

Kerttulan valaistu Kuntorata palvelee urheilun ja kuntoilun tarpeita hyvin. Kuntoradan yhteydessä on myös Kuntoportaat oheisharjoitteluun. Valaistus on muutettu LED-valoiksi 1918. Talvella valaistu Kuntorata toimii myös lumetettuna latupohjana. Lumetuksen kalusto on päivitetty 2019. Hiihtoreitin ja lumetuksen kehittämiseksi voidaan tulevaisuudessa ajatella avovesilampea lumetusvedeksi ja reitin lisälenkkejä radan sisäosiin. Jäähallien päädyssä oleva luonnonnurmikenttä voidaan korottaa ja muokata sitä lämmittelyalueena kesällä että lumetusalueena ja hiihtostadionina talvella.

Valaistuja kuntoratoja on lisäksi Vetikossa, Tikanmaalla ja Petäsmäessä. Niiden valaistus tulisi saada LED-valaistukseksi mahdollisimman pian. Muutos lisää valotehoa ja sääntömahdollisuuksia sekä pudot-

taa käyttökustannuksia puoleen ja vuotuisia korjauskustannuksia oleellisesti.

Luonnonjääkenttiä on pyritty pitämään yllä koulujen yhteydessä olevilla kentillä. Turun seudun talviolosuhteet teettävät kohtuuttomasti töitä ja vähän käyttöä luonnonjääkentille.

Toimenpide-ehdotus: Kestävämpi ratkaisu tulevaisuudessa olisi hankkia yksi elementtitekojää, joka voidaan sijoittaa lasten ja nuorten helposti saavutettavaan paikkaan esim. Vaisaaren alueelle. Silloin voidaan taata luisteluolosuhteet marraskuusta maaliskuuhun ja tiedetään myös sen aiheuttamat kustannukset ennakkoon.

Muuhun ulkoliikuntaan Raisiossa on hyvät mahdollisuudet. Haunisten altaan alue on luonnonkaunis ja monipuolinen luontoalue keskeisellä sijainnilla Turun seudulla, lähellä kauppa-keskusta ja yhteydessä Kuhankuonon reitistöön. Toimenpide-ehdotus: Alueen tulevaisuudesta olisi syytä tehdä kehittämissuunnitelma ja säilyttää se kaupunkilaisten virkistyskohteena jatkossakin.

Kaupungin alueelta on hyvätaoiset kartat luontoliikuntaan ja suunnistukseen. Arkiliikunnan edellytykset ovat hyvät. Kevyen liikenteen väyliä on Raisiossa 200 km. Ne mahdollistavat yhdessä tasaisen maaston kanssa hyvät edellytykset kävelyyn ja pyöräilyyn. Tulevan uudistuvan keskustan alueelle voidaan rakentaa uudenlainen yhteisöllinen ja aktiivinen kaupunkiympäristö.

Nopeimmin saadaan lisää liikettä ja aktiivisempia lapsia ja nuoria panostamalla kouluympäristöihin ja lähiliikuntapaikkoihin.

Toimenpide-ehdotus: Opetuspalvelujen kanssa tehdään yhdessä koulupihojen ja lähiliikuntapaikkojen kehittämissuunnitelma, joka kattaa kaikki nykyiset ja mahdolliset tulevat opetuspalvelujen tilaratkaisut. Vaisaaren koulupihojen, kentän ja puistoalueen kehittämissuunnitelma on hyvä esimerkki pitkäjänteisestä verkostoyhteistyöstä, jolla saadaan vaikutavuutta nuorten arkiaktiivisuuteen. Kentälle nouseva Palloiluhalli on esimerkki erityisolosuhteesta eli vaihtoehtoisista toteutustavoista toteutettuna vielä koulukeskukseen koululiikunnan laadun lisäämiseksi ja hallinpäiväkäytön varmistamiseksi.

4.3.6 Jäähallipalvelut

Jäähallipalvelut Raisiossa on hyvä esimerkki erityisolosuhteen luomisesta. 1990-luvun lopulla oli tarve kaupungin omistaman hallin lisäksi saada toinen jäähalli. Perustettiin kiinteistöyhtiö, jossa kaupunki ja Raision Nuorisokiekko, RNK olivat kumppaneina. Syntyi nykyaikainen harjoitusjäähalli vanhan ”rättihallin” viereen. Kun ”rättihalli” tuli tiensä päähän oli syytä selvittää jäähallipalvelut jatkossa.

Raisiossa oli kolme jääurheiluseuraa, jotka halusivat kaksi jäähallia. Kaupungin lähtökohtana oli olla mukana hankkeessa yhden harjoitusjäähallin vuotuisilla kustannuksella eli perusolosuhde 24.000 asukkaan kaupungissa. Näistä lähtökohdista syntyi uusi vanhasta laajennettu KiinteistöOY Kerttulan Jäähallit. Yhtiö rakennutti nykyisen 2-jäähallin.

Kaupungin osakassopimus pitää sisällään jäähallipalvelut eli Liikuntapalveluilla on kustannuspaikka

Jäähallipalvelut, johon kuuluu kolme jäähallinhoitajaa ja kaikki hoitokalusto sekä jään ylläpidon eli jäähdytyskoneiston sähkökustannukset. Lisäksi kaupunki maksaa jääajanvuokraa päiväkäytöstä.

Kustannusten taso vastaa edelleen noin yhden harjoitushallin vuotuisia kustannuksia ja näin ollen puolia yhtiön kokonaiskustannuksista. Yhtälö on toimiva, jos seurat kykenevät hoitamaan oman osansa kustannuksista jatkossakin

4.4 Muutosten kustannusvertailu ja vaikutusten arviointi

Raision Liikuntapalveluissa kustannustaso on valtakunnallisessa vertailussa hieman yli keskitason. Kustannustason poikkeama keskimääräisestä selittyy isolta osaltaan sillä, että Uintikeskus Ulpukan kokoinen uimahalli aikanaan on Raisioon rakennettu ja myös muu liikuntapaikkatarjonta on laadukasta. Tason säilyttäminen on tärkeä tavoite käyttökustannuksissa ja peruskorjausinvestoinneissa.

Uusien toimintojen tai olosuhteiden kehittämishankkeet on syytä selvittää huolella hankekohtaisesti. Hankekohtaisesti määritellään tarpeet, toteutusvaihtoehdot, laatutasot ja kustannusvaikutukset. Valtionapujärjestelmä tukee täsmäavustuksilla liikuntapaikkarakentamista n. 25–30 % tasolla kustannuksista. Opetus- ja Kulttuuriministeriö vaatii myös rahoitukseen tarveselvitykset ja vahvat perustelut.

Järjestelmä on myös valtion resurssiohjauskeino liikuntapalvelujen kehittämiseksi.

Kaikki hankkeet pienimmistä suurimpiin on syytä selvittää perusteiltaan ja myös seurata vaikuttavuutta jatkossa. Siihen on syytä panostaa hankeosaimista hankkimalla sekä Vapaa-aikapalveluissa että kilpailutusosaamista lisäämällä Teknisissä palveluissa jatkossakin.

Isoissa liikuntapalveluhankkeissa on syytä Turun seudulla kehittää avointa yhteistyötä kuntien, III-sektorin ja yksityisten toimijoiden välillä. Vain laajalla yhteistyöllä kyetään toteuttamaan isoja ja vaikeita askeleita asukkaiden ja yhteisöjen hyväksi.

5. Nuoriso

5.1 Nuorisopalvelujen järjestäminen ja palveluiden nykytila

5.2 Nuorisopalvelujen tilat

5.3 Nuorisopalvelujen järjestämiseen esitettävät muutokset

Tiivistelmä

Raision kaupungin Nuorisopalvelut toimivat Vapaa-aikalautakunnan alaisuudessa yhdessä Liikuntapalvelujen kanssa. Nuorisopalvelujen toimiston ja asiakaspalvelujen sijainti Raision Kirjastotalolla on hyvä. Sijainti on keskeinen nuorten arjessa yläkoulun, lukion ja RASEKO:n oppilaitosten lähellä.

Yhdessä Liikunta-, Kirjasto- ja Kulttuuripalvelujen kanssa on synnytetty useita vuotuisia tapahtumia nuorille ja lapsiperheille. Nuorten kesku Noppa on samalla alueella Wanhan Kauppiksen tiloissa. Yläkoulun läheisyys ja riittävät tilat ovat mahdollistaneet uusien toimintatapojen kehittämisen.

Nuorisotyön peruspalvelut: nuorisotilatoiminnot, kerhot, leirit, retket ja tapahtumat järjestetään ole-

massa olevien resurssien puitteissa. Yhteistyöverkostot sekä kaupungin eri toimialojen kanssa että Turun seudun muiden toimijoiden kanssa ovat vahvat. Palvelujen kehittäminen nyt ja erityisesti jatkossa vaatii avointa yhteistyötä. Opetuspalvelut ovat nuorisopalvelujen tärkein kumppani. Sen avulla saavutetaan kaikki kaupungin nuoret ja palveluja voidaan kohdentaa sekä reagoida muutoksiin tarvittaessa nopeasti.

Lähivuosina on tärkeää vahvistaa Nuorisopalvelujen roolia lasten ja nuorten hyvinvointityössä. Palvelurakennetta voidaan kehittää yhdessä kaupungin muiden toimijoiden kanssa vahvalla nuorisotyön osaamisella.

5.1 Nuorisopalvelujen järjestäminen ja palveluiden nykytila

Nuorisolain tarkoituksena on *tukea* nuorten kasvua ja itsenäistymistä, *edistää* nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä *parantaa* nuorten kasvu- ja elinoloja.

Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Nuorisotyön toteuttamisesta vastaavat kunnat, nuorisoyhdistykset ja muut nuorisotyötä tekevät yhdistykset. Nuorisotyön palveluja voidaan toteuttaa myös alueellisesti kuntien yhteistyönä.

Nuorisotyötä ja -politiikkaa toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä.

Nuorisopalvelut Raisiossa

Nuorisopalvelut Raisiossa ovat osana Vapaa-aikapalveluja. Hallinnollisesti Nuorisopalvelut toimivat yhdessä Liikuntapalvelujen kanssa ja ovat Vapaa-aikalautakunnan alaisia.

Nuorisopalvelujen kokonaiskustannukset tp 2018 olivat -1.076.691 €. Tuotot olivat 133.759 €.

Nettokustannus poistot huomioiden oli -946.410 €. Kustannukset asukasta kohden oli 35,30 €. Henkilötyövuosia oli 15,91 HTV.

Raisio Nuorisopalvelut Palveluverkkoselvitys		Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (Lisä 1)
4410 Nuorisopalvelut				
Koko Nuorisopalvelut				
Tuotot	€	236 341,28	133 759,21	70 096,00
Toimintakulut	€	-1 302 634,34	-1 076 691,67	-1 069 197,00
Toimintakate	€	-1 066 293,06	-942 932,46	-999 101,00
Poistot	€	-1 374,56	-3 478,22	-870,00
Netto	€	-1 067 667,62	-946 410,68	-999 971,00
Toimintakulut / asukas	€	-42,82	-35,30	-35,14
Netto / asukas	€	-35,10	-31,03	-32,86

5.1.1 Nuorisopalvelut hallinto

Liikunta- ja nuorisopalvelujen hallinto ja asiakaspalvelut sijaitsevat Raision Kirjastotalossa. Paikka on keskeinen Eeronkujalla, Vaisaaren ja RASEKOn koulujen kanssa samalla alueella. Yhdessä kirjastopalvelujen kanssa palvelupiste henkilöstöineen, aineistoinen ja asiakastietokoneineen tarjoaa perustietoa ja neuvontaa nuorisotoimialalta raisiolaisten yksityisten ja yhteisöjen tarpeisiin.

Henkilöstö: Liikunta- ja nuorisotoimenjohtaja, 50 %, nuorisosihteeri ja palvelusihteeri

Tehtävät: Nuorisopalvelujen kokonaisvastuu, johtaminen ja kehittäminen, asiakaspalvelu, verkostoyhteistyö, tilojen käyttö ja avustukset.

Kaupungin sisäisessä verkostotyössä ovat mukana eri työryhmissä mm. oppilashuoltoryhmissä ja päihde- ja mielenterveystyön ohjausryhmässä liikunta- ja nuorisotoimenjohtaja, nuorisosihteeri tai erikseen nimetty henkilöstön edustaja. Seutuyhteistyötä Nuorisopalveluissa tehdään Turun seutukunnan kuntien kesken TURBO-nimellä sekä Varsinais-Suomen maakunnan alueella AVI:n osarahoittamana Turun Nuorisopalvelujen johdolla. Ystävyyskaupunkiyhteistyö on säännöllistä nuorisoryhmien vierailujen merkeissä Unkarissa Csongradin kaupungin ja Saksassa Elmshornin kaupunkien kesken. Nuorisoryhmät vierailevat vuorovuosin Raisiossa ja raisiolaiset Saksassa ja Unkarissa. Satunnaisesti on tuettu ystävyyskaupunkimäärärahaa henkilöstön, luottamushenkilöiden ja nuorisyhdistysten vierailuja muissakin ystävyyskaupungeissa Ruotsissa Sigtunassa ja Venäjällä Kingiseppissä.

Raisio Nuorisopalvelut Palveluverkkoselvitys		Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (Lisä 1)
4410200 Nuorisotoiminta				
Tuotot	€	95 925,29	16 353,11	25 500,00
Toimintakulut	€	-434 645,82	-227 174,40	-255 381,00
Netto	€	-339 590,77	-211 691,53	-230 751,00
Käynnit	kpl	28 460,00	9 358,00	25 000,00
Kulut / käynti	€	-15,30	-24,37	-10,25

5.1.2 Nuorisotoiminta

Henkilöstö: Nuorisotyöntekijät 2, valvojat 3 osa-aikaista, tuntityöntekijöitä, Erityisnuorisotyöntekijä, Etsivä nuorisotyöntekijä 2

Nuorisotilatoiminnat, kerhot, leirit, retket, tapahtumat, seutuyhteistyö, kv.yhteistyö

Erityisnuorisotyö, pienryhmät, yhteistyö sosiaali- ja koulupalvelujen kanssa.

Kerhoja: Bändikerho, Kansainvälinen klubi Sählykerhot. Toiminta on ilmaista ilman tulostavoitteita.

Nuorisopalvelujen pienryhmätoiminta: Ryhmät on koottu kohdennettuun tarpeeseen: Herrasmiehet, Ladyt ja alakoulujen toimintakerhot. Ryhmissä 8–10 nuorta. Toiminta alkaa yleensä 5.–7.-luokalla, loppuu/harventuu usein yläasteen päätyttyä. Ohjaajina nuorisotyöntekijä, erityisnuorisotyöntekijä tai muu yhteistyökumppani.

Etsivä nuorisotyö: 15–29-vuotiaille suunnattua vapaaehtoista ja maksutonta ohjaus- ja tukipalvelua. Etsivään nuorisotyöhön saadaan Aluehallintoviraston myöntämää valtionapua.

Erityisnuorisotyö: Kohdennettu erityisnuorisotyö tarjoaa apua ja neuvoja nuorille ja heidän perheilleen erilaisissa ongelmatilanteissa. Toimintaa tehdään läheisessä yhteistyössä koulujen, nuorisoliikuntapalveluiden, sosiaalipalveluiden ja tietysti ensisijaisesti perheiden kanssa.

Jalkautuva nuorisotyö: Jalkautuvaa nuorisotyötä tehdään nuorisotyöntekijöiden toimesta satunnaisesti resurssien mukaan keskustan alueella sekä Kauppakeskus Myllyssä. Syksyn 2019 aikana tehdään kartoitus yhteistyössä Turun NMKY:n kanssa tilanteesta ja toiminnan kehittämistarpeista. Turun NMKY:lla on osaaminen ja pitkäaikainen kokemus jalkautuvasta nuorisotyöstä Turussa.

Muu nuorisotoiminta

Lasten Parlamentti tuo raisiolaisten alakouluikäisten äänen kuuluviin ja ottaa kantaa ajankohtaisiin asioihin. Parlamentissa on edustajat jokaisen raisiolaisen alakoulun oppilaskunnista ja se kokoontuu kerran vuodessa. Nuorisopalvelut on Lasten Parlamentin koollekutsuja ja järjestäjä.

Nuorisovaltuusto on lakisääteinen vaikuttajaryhmä nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien takaamiseksi kunnallishallinnon eri toimialoilla.

Nuorisovaltuuston tehtävänä on tuoda lasten ja nuorten ääni kuuluviin, ottaa kantaa ajankohtaisiin asioihin sekä tehdä aloitteita ja kannanottoja.

Kaupunginhallitus asettaa nuorisovaltuuston ja valtuuston toimintakausi on kaksi vuotta. Nuorisovaltuuston toimintaa ohjaa Vaisaaren yläkoulun yhteisöpedagogi.

5.2 Nuorisopalvelujen tilat

Nuorisotilat: Nuortenkeskus Noppa, Tikke ja Krokari. Musiikkitala Pommari

Leirialueet: Kesäranta, Karhuluoto Nuortenkeskus Noppa, Juhaninkuja 3,

Raisio Nuorisopalvelut Palveluverkkoselvitys		Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (Lisä 1)
4410300 Nuorisopalvelujen tilat				
Tuotot	€	2 620,91	5 455,49	4 648,00
Toimintakulut	€	-405 724,99	-372 934,42	-353 361,00
Netto	€	-403 104,08	-369 942,41	-348 713,00
Netto / asukas	€	-13,25	-12,13	-11,46
Käynnit	kpl	47 150,00	73 378,00	60 000,00
Kulut / käynti	€	-8,60	-5,12	-5,89

Nuortenkeskus Noppa on joka arkipäivä auki oleva nuorille (10–17 v.) tarkoitettu täysin maksuton oleskelumesta. Tiloissa on kahvilatila ja keittiö ruuanlaittomahdollisuuksineen, klubitila ja tv-huone. Lisäksi sisäpiha, jossa on terassi avoin nurmialue ja esiintymislava.

Nopassa on kaksi esiintymislavaa musisointiin, tanssiin, teatteriin yms. Toinen lava on sisällä esiintymisvaloilla ja äänentoistolla + toinen lava sisäpihalta. Sisäpiha on käytössä kevästä syksyyn. Nopassa pyritään järjestämään joka kuukausi vähintään yksi live-tapahtuma, johon paikalliset ja vähän kauempaakin tulevat pääsevät esiintymään.

Krokkari, Pujokuja 2,

Nuorisotilassa avointen ovien toimintaa. Nuorisotila on päihtetön ja turvallinen ajanviettopaikka, jossa on aina paikalla aikuinen nuorisotyön ammattilainen. Tilaa käyttävät myös raisiolaiset nuorisoyhdistykset.

Tikke, Kapponkatu 20,

Avointen ovien toimintaa. Nuorisotila on päihtetön ja turvallinen ajanviettopaikka, jossa on aina paikalla aikuinen nuorisotyön ammattilainen.

Tilassa toimii lisäksi päivisin nuorten työpaja Tikken paja.

Pommari-musatila, Kirkkoväärtinkuja 18.

Pommari on lengendaarinen bändien musiikkiharjoitustila väestösuojatiloissa.

Kesärannan leirikeskus, Santalantie 23 Naantali

Kesärannan leirikeskus sijaitsee Naantalin Luonnonmaalla. Kesäranta alueena on myös raisiolaisten virkistysalue, jossa on hyvät ulkoilumahdollisuudet, laaja nurmikkoalue, pallo- ja leikkikentät, uimaranta, grillikatoksia sekä kaksi laituria.

Leirikeskus on ensisijaisesti nuorisopalvelujen oman toiminnan, leirikoulujen sekä raisiolaisten järjestöjen ja yhdistysten ympärivuotisessa käytössä.

Koulutustilassa on ryhmätila n. 50 hengelle, keittiö astioineen ja välineineen sekä kaksi saunaa pesu- ja pukutiloineen. Erillisessä majoitustilassa on 32 sänkyäpaikkaa. Majoitusrakennus uusitaan vuoden 2020 aikana.

Karhuluodon leirialue sijaitsee Karhuluodon saaresa Naantalin Rymättylässä. Saarelle ei ole tieyhteyttä, kulku ainoastaan vesitse. Alueella on vierasvenelaituri, leiriytymisalue, nuotiopaikkoja, leirikeittiö ja ruokailukatos sekä saunarakennus. Aluetta käyttävät raisiolaiset nuorisoyhdistykset ja muut ryhmät.

5.3.1 Nuorten työpajat

Raisiossa on kaksi nuorten työpajaa, Tikken paja, Kapponkatu 20 ja Puutyöpaja, Alhaistentie7.

Henkilöstö: Työpajavastaava nuorisotyöntekijä ja kaksi nuorten työpajavalmentajaa.

Raisio Nuorisopalvelut Palveluverkkoselvitys		Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (Lisä 1)
4410400 Nuorten Työpajat				
Tuotot	€	45 046,98	55 053,08	5 948,00
Toimintakulut	€	-178 848,16	-199 950,36	-169 783,00
Netto	€	-133 801,18	-144 897,28	-163 835,00
Työpajapäivät	kpl		2 457,00	2 200,00
Kulut / työpajapäivä	€		-81,38	-77,17

Työpajat tarjoavat tukea ja tietoa eri vaihtoehtoista harjoitteluun ja opiskeluun. Lisäksi pajajakson aikana annetaan ohjausta oman jatkosuunnitelman tekemiseen ja toteuttamiseen. Pajoilla tehdään oikeita töitä, joten taito ja tieto kasvavat.

Tikken paja ja starttitoiminta: Tikken paja tarjoaa työtoiminnan lisäksi myös starttivalmennusta. Pajalla nuori saa tukea elämänhallintaan ja voi vahvistaa omia taitojaan. Monipuolisen työtoiminnan lisäksi viikottaiseen ohjelmaan kuuluu mm. ruuanlaittoa, hyvän fiiliksen liikuntaa, erilaisia infopäiviä ja tutustumiskäyntejä. Nuorilla on myös mahdollisuus vaikuttaa toiminnan sisältöön.

Puutyöpaja: Puutyöpajassa kunnostetaan pääasiassa huonekaluja ja tehdään pienimuotoisia töitä tilauksesta. Taidot ja tiedot kasvavat oikeita töitä tehdessä. Lisäksi pajajakson aikana annetaan ohjausta oman jatkosuunnitelman tekemiseen ja toteuttamiseen.

5.3 Nuorisopalvelujen järjestämiseen esitettävät muutokset

Lähimmän kolmen vuoden aikana Nuorisopalvelujen henkilöstöstä on mahdollisuus eläköitymiseen usealla vakituisella työntekijällä.

Toimenpide-ehdotus: Henkilöstömuutosten yhteydessä rekrytoidaan avaintehtäviin koulutettuja ja kokeneita nuorisoalan ammattilaisia. Tehtävämuutoksia ja tarvittavaa osaamista on syytä arvioida rekrytointien yhteydessä. Ei välittömiä kustannusvaihtokuituksia.

Palvelumuutoksista vuoden 2020 aikana toteutuu Kesärannan leirikeskukseen uusi majoitusrakennus.

Toimenpide-ehdotus: Toiminnan kehittämiseksi ja käyttöasteen nostamiseksi on syytä arvioida kaupungin oman toiminnan lisäksi majoitusmyynnin järjestäminen ulkopuolisille. Yhteistyösopimus ulkopuolisen toimijan, yhdistys tai yksityinen, kanssa majoituspalvelun myymiseksi.

Wanhan Kauppiksen tilat mahdollistavat nuorisopalvelujen vahvistamisen koulukeskuksessa.

Toimenpide-ehdotus: Wanhan Kauppiksen ala-aulaan saneerataan tilat nuorten työpajatoiminnalle ja eSports-toiminnalle. Nuorten Työpajatoiminta voidaan siirtää Tikken pajalta Wanhan Kauppiksen ala-aulaan. Työpajatoimintaa ja muita nuorten oh-

Puutyöpajan yhteydessä on myös lainavälinevarasto, jossa lainattavana leiri- ja retkitarvikkeita mm. rinkkoja, puolijoukkueeteltoja, markkinateltta, lumikenkiä.

5.3.2 Nuorisopalveluja järjestävät Raisiossa

Palveluja nuorille järjestävät kaupungin Nuorisopalvelujen lisäksi Liikuntapalvelut, Kirjasto- ja kulttuuripalvelut, Opetuspalvelut ja Sosiaali- ja Terveyspalvelut.

Nuorisopalvelujen tärkeitä kumppaneita ovat raisiolaiset ja alueelliset nuorisoyhdistykset, urheiluseurat ja muut nuorisotoimintaa järjestävät yhteisöt.

Kaupungin Nuorisopalvelut tukevat nuorisoyhdistysten toimintaa palkka-, toiminta- ja leiriavustuksilla.

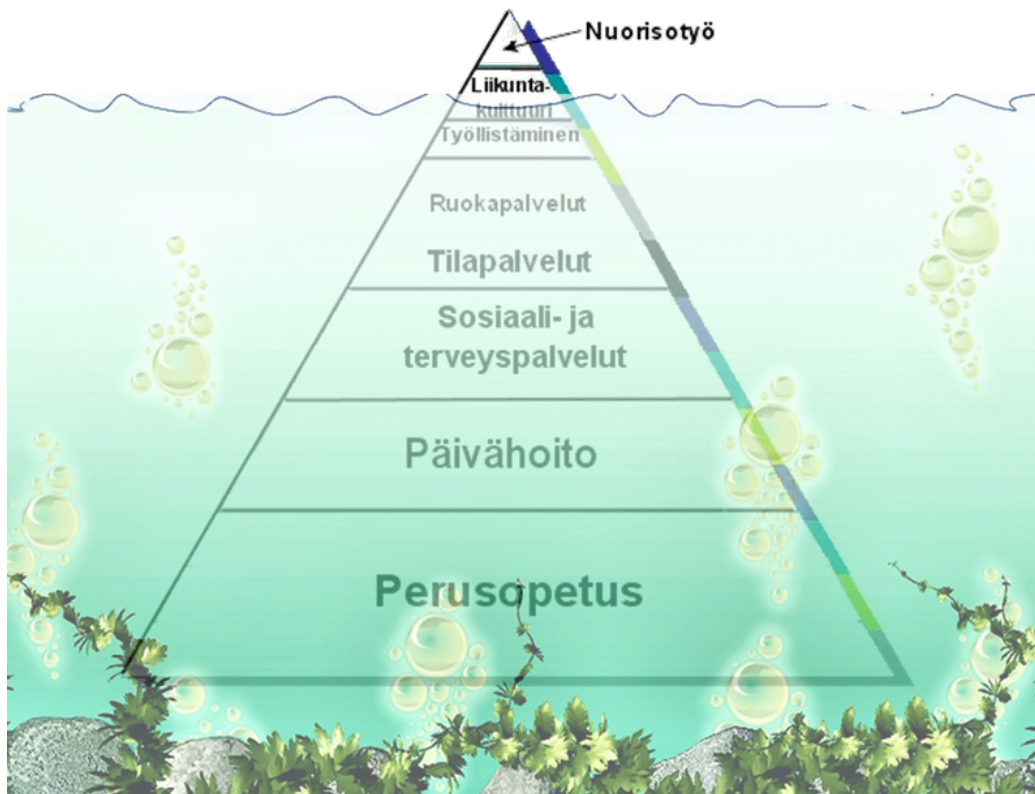
Jattuja palveluja voidaan monipuolistaa Nopan yhteydessä. Kustannusvaikutus tilojen muutostyöt ja luopuminen ulkoisista vuokratiloista Tikanmaalla. Ei merkittäviä kustannusmuutoksia.

Nuorisopalvelujen roolin vahvistaminen koulu-yhteistyössä.

Toimenpide-ehdotus: Opetuspalvelujen rakenne-muutoksessa Nuorisopalvelujen mukanaolo koulupäivän kehittämisessä tulee olla mukana. Koulutilojen uudistamisessa täytyy huomioida myös muut täydentävät palvelut henkilöstöineen ja tiloineen.

Jalkautuvan nuorisotyön lisääminen

Jalkautuva nuorisotyöllä voidaan reagoida nopeasti nuorten keskuudessa nouseviin ilmiöihin. Nuorisopalvelujen henkilöstö on aktiivisesti yhteistyössä poliisin Ankkuritoiminnassa Raision alueella. Yhdessä SoTe-palvelujen kanssa arvioidaan tilannetta ja tarvittavia toimenpiteitä. Omien nuorisotyöntekijöiden lisäksi jalkautuvan nuorisotyön palveluja voidaan tuottaa ostopalveluina. Toiminnan kustannukset n. 10–15.000 € vuositasolla.

6. Varhaiskasvatus

6.1 Varhaiskasvatuksen tuottamat palvelut

6.2 Varhaiskasvatuksen velvoitteet kunnalle

6.3 Seutukunnallinen sopimus hoitopaikan myynnistä ja ostosta

6.4 Perusopetuslain mukainen esiopetus

6.5 Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintayksiköt, lapsimäärät ja henkilöstö

6.6 Varhaiskasvatus 2020-luvulla

6.1 Varhaiskasvatuksen tuottamat palvelut Raisiossa

- Varhaiskasvatus päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa.
- Perusopetuslain mukainen esiopetus ja sitä täydentävä varhaiskasvatus
- Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki
- Vuorohoito
- Kerho- ja puistotoiminta
- Kotihoidon tuki
- Yksityishoidon tuki ja yksityishoidon tuen kuntalisä
- Palveluseteli
- Seutukunnallinen sopimus hoitopaikan myynnistä ja ostosta
- Perusopetuslain mukainen esiopetus

6.2 Varhaiskasvatuslain velvoitteet kunnalle

Varhaiskasvatuksen määritelmä (Varhaiskasvatuslaki 1 luku 2 §)

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.

Lapsen edun ensisijaisuus (Varhaiskasvatuslaki 2 luku 4 §)

Varhaiskasvatusta suunniteltaessa, järjestettäessä tai tuotettaessa ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (Varhaiskasvatuslaki 5 luku 21 -22 §)

Opetushallitus määrää varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Kunnan tulee laatia valtakunnallisten varhaiskasvatussuunnitelmien perusteiden pohjalta

paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma (Sivistyslautakunta 6.6.2019, voimaan 1.8.2019)).

Kunnan velvollisuus järjestää varhaiskasvatusta (Varhaiskasvatuslaki 2 luku 5 ja 8 §)

Kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Palvelu on pyrittävä järjestämään lähellä palvelun käyttäjiä ottaen huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet. Päiväkodin toiminta kalenterivuoden aikana ja aukioloaika vuorokaudessa on järjestettävä paikallisen tarpeen mukaan.

Kunnan on huolehdittava siitä, että lapsi saa varhaiskasvatusta lapsen äidinkielenä olevalla suomen tai ruotsin kielellä tai saamen kielilain (1086/2003) 3 §:n 1 kohdassa tarkoitetulla saamen kielellä.

Oikeus varhaiskasvatukseen (Varhaiskasvatustalaki 3 luku 12 ja 19 §)

Varhaiskasvatusta on järjestettävä ennen perusopetuslaissa tarkoitetun oppivelvollisuuden alkamista 20 tuntia viikossa. Oikeus varhaiskasvatukseen alkaa sairausvakuutuslaissa tarkoitetun äitiys- ja vanhempainrahakauden jälkeen.

Lapselle on aina järjestettävä varhaiskasvatusta kokoaikaisesti, jos se on tarpeen lapsen kehityksen, tuen tarpeen tai perheen olosuhteiden takia tai se on muuten lapsen edun mukaista.

Varhaiskasvatusoikeus Raisiossa on varhaiskasvatustalain (540/2018) mukainen.

Varhaiskasvatuksen henkilöstö (Varhaiskasvatustalaki 6 luku 25 §)

Kunnan on huolehdittava, että varhaiskasvatuksessa on riittävä määrä kelpoisuusvaatimukset täyttävää henkilöstöä, jotta varhaiskasvatukselle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa ja jotta myös vammaisten ja muiden tuen tarpeessa olevien lasten tarpeisiin vastataan. Käytettävissä tulee olla tarvetta vastaava määrä varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluita. Lisäksi varhaiskasvatuksessa voi olla lasten tarpeet ja varhaiskasvatuksen tavoitteet huomioiden myös muuta henkilöstöä.

Valtioneuvoston asetuksen (753/2018) mukaisesti päiväkodissa tulee lasten ja henkilökunnan välisen suhdeluvun olla vähintään 1/8 yli 3-vuotiaiden kokoaikaisessa varhaiskasvatuksessa olevien lasten kohdalla, 1/4 alle 3-vuotiaiden kokoaikaisessa tai osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa olevien kohdalla ja yli 3-vuotiaiden osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa 1/13.

Henkilöstön mitoituksen osalta Raision päiväkodeissa noudatetaan 1/7 suhdelukua yli 3-vuotiaiden lasten kokoaikaisen hoidon henkilöstötarpeen määrittelyssä. Muilta osin mitoitus on asetuksen (753/2018) mukainen.

Opetus- ja kasvatushenkilöstö Raisiossa

- Opetus- ja kasvatushenkilöstön määrä ammattiryhmittäin:
Varhaiskasvatuksen opettajia on 69.
Varhaiskasvatuksen lastenhoitajia on 76.
Varhaiskasvatuksen erityisopettajia on 8.
Varhaiskasvatuksen avustajia on 11 vakituista, 4 määräaikaista ja 2 perhepäivähoitajaa on luvulla vuonna 2019 – 2020 päiväkodeissa avustajan tehtävässä.
- Perhepäivähoitajia on 25, joista 20 on työssään

lukuvuonna 2019 – 2020.

Ryhmäperhepäiväkodeissa on 12 hoitajaa.

Varahoitoyksiköissä on 5 hoitajaa.

Puistotoiminnassa on osa-aikainen (25h/vko) varhaiskasvatuksen lastenhoitaja ja kerhotoiminnassa 2 osa-aikaista (25h/vko) varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa.

Lain lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta (1128/1996) asettamat velvoitteet kunnalle

Kansaneläkelaitos hoitaa Lain kotihoidon ja yksityisen hoidon tuen mukaiset tehtävät. Tämän lain nojalla maksettavat tuet ovat kotihoidon tuki, yksityisen hoidon tuki, joustava hoitoraha ja osittainen hoitoraha. Kunta korvaa tämän lain nojalla Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat kustannukset.

Koti- ja yksityisen hoidon tuki Raisiossa

- Kotihoidon tuki on lain (1128/1996) mukainen
- Yksityisen hoidon tuen lakisääteisen osuuden lisäksi Raisio maksaa yksityisen hoidon tuen kuntalisää lapsen varhaiskasvatusoikeuden mukaan seuraavasti:
 - Kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen alle 3-vuotiaasta lapsesta 290€/kk ja yli 3-vuotiaasta lapsesta 260€/kk.
 - Osa-aikaiseen varhaiskasvatukseen alle 3-vuotiaasta lapsesta 145€/kk ja yli 3-vuotiaasta lapsesta 130€/kk.
 - Kuntalisä on saman suuruinen kaikissa palvelumuodoissa.

Yksityisen palveluntuottajan varhaiskasvatus (Varhaiskasvatustalaki 9 luku 43 §)

Yksityisellä varhaiskasvatuksella tarkoitetaan varhaiskasvatusta, jonka yksityinen henkilö, yhteisö tai säätiö taikka julkisyhteisön perustama liikeyritys tuottaa korvausta vastaan liike- tai ammattitoimintaa harjoittamalla.

Yksityinen varhaiskasvatus Raisiossa

- Raisiossa yksityistä varhaiskasvatusta tarjoavat yksityiset perhepäivähoitajat ja päiväkodit.
- Yksityisen päiväkodin tarjoaman varhaiskasvatuksen kustannuksiin on Raisiossa otettu käyttöön palveluseteli (Raision kaupunginvaltuusto 8.10.2012 § 96).
- Raisiossa toimivat yksityiset päiväkodit:
 - Tenavakadun päiväkotit
 - Lautamiehenkadun päiväkotit
 - Daghemmet Tallebo (ruotsinkielinen)

6.3 Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki

Kehityksen ja oppimisen tuki on osa varhaiskasvatuksen toimintaa ja kuuluu kaikille sitä tarvitseville lapsille. Lapsen tarvitsema tuki kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Siihen kirjataan lapsen kehityksen ja oppimisen tukeen liittyvät vastuut ja työnjako, tukitoimenpiteet sekä niiden toteuttamistapa ja arviointi.

Kasvun ja oppimisen tukea suunniteltaessa tehdään tiivistä yhteistyötä sekä huoltajien että tarvittavien yhteistyötahojen kanssa (mm. varhaiskasvatuksen erityisopettaja, sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö). Lapsi osallistuu yhteistyöhön tarkoituksenmukaisella, ikäänsä ja kehitysvaiheeseensa sopivalla tavalla. Lapsi saa tarvitsemansa kehityksen ja oppimisen tukea etunsa mukaisesti, vaikka huoltajat eivät sitoutuisikaan yhteistyöhön.

Tuki järjestetään osana varhaiskasvatuksen päivittäistä toimintaa ja annetaan ensisijaisesti lapsen omassa päiväkotitai perhepäivähoitoryhmässä. Lapsiryhmän kokoa arvioitaessa huomioidaan tukea tarvitsevien lasten etu ja tuen tarve ja se, että varhaiskasvatukselle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa.

Lapsella voi olla lapsi- tai ryhmäkohtaisia avustajia. Lapsen edun vaatiessa tukea voidaan järjestää myös osittain tai kokonaan erityisryhmässä.

Kasvun ja oppimisen tuki Raisiossa

- Raision varhaiskasvatuksessa jokaisella päiväkodilla ja ryhmäperhepäiväkodilla on nimetty varhaiskasvatuksen erityisopettaja, joka vastaa alueensa lasten tuen tarpeen suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista. Perhepäivähoitajien käytössä he ovat pyydettyinä ja tarpeen mukaan.
- Varhaiskasvatuksen avustajia on 11, jotka ovat pääsääntöisesti ryhmäavustajina. Henkilökohdainen avustaja on vaikeimmin vammaisilla lapsilla tai lapsilla, jotka ovat vaaraksi itselleen tai muille ryhmän lapsille.

- Raisiossa ei ole erityisryhmiä tai integroituja erityisryhmiä. Pienennettyjä ryhmiä on kaksi Varppeen lastentarhassa. Pienennetyssä ryhmässä on 14 yli 3-vuotiasta lasta, varhaiskasvatuksen opettaja ja lastenhoitaja sekä ryhmäavustaja.
- Ryhmäkoon pienentäminen ei myöskään ole käytössä, vaan lasten tarvitsema tuki järjestetään erityisopettajaresurssin turvin. Ryhmäkoon pienentäminen ei ole ollut mahdollista hoitopaikkatilanteen vuoksi.

6.3.1 Vuorohoito

Kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Palvelu on pyrittävä järjestämään lähellä palvelun käyttäjiä ottaen huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet. Päiväkodin toiminta kalenterivuoden aikana ja aukioloaika vuorokaudessa on järjestettävä paikallisen tarpeen mukaan.

Vuorohoito Raisiossa

- Vuorohoito järjestetään Leijapuiston päiväkodissa. Lapsen hoitoajan perusteena ovat vanhempien tai muiden huoltajien ennalta ilmoitetut työajat. Vuorohoidossa vanhemman tai muun huoltajan vapaapäivä on myös lapsen vapaapäivä.
- Lapsen päivittäisen hoitoajan ei tule ylittää kymmentä tuntia. Poikkeuksena on yötyö ja sen jälkeinen vanhemman tai muun huoltajan nukkuma-aika 8 tuntia tai useamman päivän kestävä yhtäjaksoinen työ (esim. laivatyö).

Henkilökuntaresurssia vuorohoidontarpeisiin on ryhmäkoon edellyttämän kasvatus- ja opetushenkilöstön lisäksi yhdeksän lastenhoitajaa.

6.4 Seutukunnallinen sopimus hoitopaikan myynnistä ja ostosta

Kyseessä on 16 lähialueen kunnan alueella voimassa oleva sopimus (mukana mm. Turku, Naantali, Masku, Mynämäki, Nousiainen ja Rusko), jonka tavoitteena on mahdollistaa perheiden varhaiskasvatuksen järjestäminen silloin, kun perhe muuttaa sopimuskuntien välillä.

Sopimuksen perusteella lapsen varhaiskasvatus voidaan järjestää sopimukseen liittyneessä muussa kunnassa kuin kotikunnassa, jos perhe muuttaa sopimuskuntien välillä toimintavuoden aikana. Kunta

ei kuitenkaan ole velvollinen myymään ulkokuntalaiselle palvelujaan tai ostamaan asukkaalleen toisen kunnan palveluja. Päätös tehdään enintään kuluksissa olevan toimikauden loppuun asti.

Varhaiskasvatuspaikkojen hinnat on määritelty kaikkien kuntien keskimääräisen varhaiskasvatuspaikan mukaan. Hintoihin tehdään indeksitarkistukset tarvittaessa. Sopimus on voimassa toistaiseksi.

6.5 Perusopetuslain mukainen esiopetus

Esiopetuksen määritelmä

Esiopetuksella tarkoitetaan oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna annettavaa suunnitelmallista opetusta ja kasvatusta, joka liittyy kiinteästi sekä varhaiskasvatukseen että alkuopetukseen.

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Opetushallitus määrää esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Kunnan tulee laatia valtakunnallisen esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta paikallinen esiopetuksen opetussuunnitelma (Sivistyslautakunta 14.6.2016, voimaan 1.8.2016).

Kunnan velvollisuus järjestää esiopetusta

Esiopetuksen järjestämisestä vastaavat kunnat. Myös yksityiset perusopetuksen järjestäjät ja valtion oppilaitokset voivat erillisen luvan perusteella järjestää esiopetusta. Kunta voi myös hankkia esiopetuksen ostopalveluna julkiselta tai yksityiseltä palveluntuottajalta (esim. yksityiseltä päiväkodilta).

Esiopetus järjestetään kunnan päätöksen mukaisesti koulussa, päiväkodissa tai muussa soveltuvasa paikassa. Esiopetuksen laajuus on vähintään 700 tuntia eli keskimäärin neljä tuntia päivässä. Päivään saa kuulua enintään viisi tuntia esiopetusta.

Oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuotena lapsen on osallistuttava vuoden kestäväksi esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan.

Huoltajan velvollisuus on ilmoittaa lapsi esiopetukseen. Jos lapsi ei osallistu järjestettyyn esiopetukseen, tulee huoltajan huolehtia, että lapsi osal-

listuu muuhun esiopetuksen tavoitteet täyttävään toimintaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on antanut suosituksen koulussa annettavan esiopetuksen ryhmäkoosta. Sen mukaisesti yhden opettajan esiopetusryhmässä saa olla enintään 13 lasta tai 20 lasta, jos ryhmässä on toinen koulutettu aikuinen. Päiväkodeissa järjestettävään esiopetukseen sovelletaan varhaiskasvatuslain säädöksiä ryhmäkoosta ja henkilöstömitoituksesta.

Esiopetus Raisiossa

- Esiopetusta järjestetään päiväkodeissa sekä Ihalan, Kaanaan ja Kerttulan kouluissa. Hakinmäen päiväkodin ja Varppeen lastentarhan esiopetus järjestetään erillisissä yksiköissä päiväkotien läheisyydessä. Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus järjestetään samassa paikassa kuin esiopetus.
- Esiopetusryhmän perustaminen edellyttää vähintään 13 lasta. Ryhmä voidaan perustaa myös muunkokoisena, silloin kun se on lasten oppimisen ja opetuksen järjestämisen kannalta tarkoituksenmukaista.
- Esiopetuksen toiminta-aika on klo 8 – 13 välillä. Toimintapäivät noudattavat pääsääntöisesti perusopetuksen aikoja. Lukuvuonna 2019 – 2020 toimintapäiviä on 183 eli 732 tuntia.
- Ruotsinkielinen esiopetus järjestetään 12.8.2019 alkaen Raisiossa sijaitsevassa yksityisessä päiväkotitalleblossa sekä Turussa niissä yksityisissä ruotsinkielisissä päiväkodeissa, jotka Turun kaupunki on hyväksynyt ruotsinkielisen esi-

opetuksen järjestäjiksi. Kun raisiolainen oppilas on esiopetuksessa Turussa sijaitsevassa yksityisessä päiväkodissa, Raisio maksaa perheelle palvelusetelin esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen. Turku saa oppilaista tulevat valtionosuudet.

6.6 Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintayksiköt, lapsimäärät ja henkilöstö

Päiväkodit	Lapsiryh- mät	Hoitopaikat	Kasvatus- ja ope- tushenkilöstö
Hakinmäki	4	70 - 75	12
Hakinmäen satelliitti (eo)	2	28	4
Kaanaa	4	66 - 84	12
Kaanaan koulu (eo)	1	14	2
Metsäaro	4	66 - 74	12
Vaisaari	2	33 - 35	6
Lapiokuja	4	66 - 75	12
Ihalan koulu (eo)	3	42	6
Kuloinen	2	31	5
Pasala	2	33 - 42	6
Pasalanpuisto	4	66 - 84	12
Leijapuisto	6	99 - 126	26
Varppee	6	101 - 110	16
Nokila (eo)	3	42	6
Petäsmäki	3	54 - 58	9
Kerttula	1	21	4
Päiväkodit yhteensä	49	832 - 941	143
Ryhmäpäiväkoti	Lapsiryh- mät	Hoitopaikat	Kasvatus- ja ope- tushenkilöstö
Hallipelto (21200)	1	12	3
Voudinkatu (21200)	1	12	3
Simpukka (21120)	1	12	3
Hakinmäki (21210)	1	12	3
Ryhmäpäiväkodit yhteensä	4	48	12
Perhepäivähoitajat	20	80	20
Hoitopaikat yhteensä		960 – 1069	

Hoitopaikkojen määrän päiväkodeissa määrittelee lapsiryhmään sijoitettavien lasten määrä. Ryhmä voi muodostua eri ikäisistä ja eri hoitoaikaa noudattavista lapsista, joita ei ryhmässä saa kuitenkaan olla

enempää kuin kolmen kasvattajan verran. Ryhmäpäiväkodissa ja perhepäivähoidossa ryhmän koko on sama riippumatta lapsen iästä tai hoidon tarpeesta.

6.6.1 Toimintayksikköjen esittely

Raisiossa on 11 päiväkotia, Ihalan ja Kerttulan kouluissa toimivat esiopetusryhmät ja Varpeen Nokilan ja Hakinmäen päiväkodin satelliitit, joissa toimii lähipäiväkodin esiopetusryhmät. Myös Kaanaan koulussa toimii yksi esiopetusryhmä osana päiväkodin toimintaa.

6.6.2 Hakinmäen ja Kaanaa alue

HAKINMÄEN PÄIVÄKOTI

Rakennusvuosi	1978 laajen- nus 1989
Omistussuhde	Oma
Tila (m ²)	794
Lapsiryhmiä:	4
Varhaiskasvatus- paikat	70 - 75

HAKINMÄEN ESIOPETUS

Rakennusvuosi	Ei tietoa
Omistussuhde	Vuokra
Tila (m ²)	385
Lapsiryhmiä:	2
Esiopetuspaikat	28

Hakinmäen päiväkoti sijaitsee Raisiossa Tikanmaan alueella. Päiväkoti on keskellä kaunista luontoa, aivan metsän ja pururadan vieressä. Myös Tikanmaan koulu ja palloilukenttä ovat aivan naapurissa. Päiväkodin kaksi esiopetusryhmää toimivat erillisessä rakennuksessa, Satelliitissa.

HAKINMÄEN RYHMÄPÄIVÄKOTI

Rakennusvuosi	Varhaiskasvatuksen käyttöön 2007
Omistussuhde	Vuokra
Tila (m ²)	163
Lapsiryhmiä	1
Varhaiskasvatuspaikat	12

Hakinmäen ryhmäpäiväkoti sijaitsee Hakinmäen asuinalueella Hakinmäen päiväkodin ja esiopetusyksikön läheisyydessä. Tila on toiminut aikaisemmin mm. Hakinmäen kirjastona. Yksikön käytössä on kaksi isoa huonetta sekä pieni keittiö. Lähiympäristössä on yleinen leikkipuisto, urheilukenttä, pururata ja metsää, joka mahdollistaa monipuolisen ulkoilun.

KAANAAN PÄIVÄKOTI

Rakennusvuosi	2015
Omistussuhde	Oma
Tila (m ²)	740
Lapsiryhmiä:	5*
Varhaiskasvatuspaikat	60 - 84
Koulun tiloissa*:	
Tilat (m ²)	60
Esiopetusryhmä	1
Oppilasmaikat	14

Kaanaan päiväkoti sijaitsee Kaanaan asuinalueella Kaanaan koulun yhteydessä. Kaanaan päiväkodin oppimisympäristönä ovat ryhmätilat, isot käytävät liikunta- ja leikkutilana sekä koulun sali. Ulkoilualueena on päiväkodin oma piha-alueet, lähikenttä (mm. yleisurheilu, luistelu, hiihto), kaksi leikkipuistoa, lähimetsä sekä lähellä oleva Uikkupolku.

SIMPUKAN RYHMÄPÄIVÄKOTI

Rakennusvuosi	1997
Omistussuhde	Vuokra
Tila (m ²)	83
Lapsiryhmiä	1
Varhaiskasvatuspaikat	12

Simpukka toimii Kaanaan alueen puukerrostalon ensimmäisessä kerroksessa Kaanaan päiväkodin ja koulun läheisyydessä. Ulkoilualueena on päiväkodin ovat kaksi leikkipuistoa, lähimetsä sekä lähellä oleva Uikkupolku.

6.6.3 Ihalan alue

METSÄARON PÄIVÄKOTI

Rakennusvuosi	1978 peruskorjaus 2006 - 2008
Omistussuhde	Oma
Tila (m ²)	781
Lapsiryhmiä:	4
Varhaiskasvatus- paikat	66 - 74

Päiväkoti sijaitsee rauhallisella paikalla omakoti- ja kerrostaloalueen keskellä Ihalassa Upalingontien läheisyydessä. Lähiympäristössä on metsää ja puistoa rakennettuna ja luonnontilassa.

VAISAAREN PÄIVÄKOTI

Rakennusvuosi	1975
Omistussuhde	Vuokra
Tila (m ²)	335
Lapsiryhmiä:	2
Varhaiskasvatus- paikat	33 - 35

Vaisaaren päiväkoti sijaitsee Vaisaaren asuinalueella. Päiväkodin piha on maastoltaan monipuolinen. Metsä, puistot ja pururata ovat lähellä ja ne ovat osa päiväkodin oppimisympäristöä. Kirjastoon ja uimahallille on lyhyt kävelymatka.

LAPIOKUJAN LASTENTARHA

Rakennusvuosi	1971 peruskorjaus 2010
Omistussuhde	Oma
Tila (m ²)	608
Lapsiryhmiä:	4
Varhaiskasvatuspaikat	66 - 75

Päiväkoti sijaitsee Ihalassa monimuotoisen luonnon ympäröimänä. Piha on maastoltaan vaihteleva ja riittävän iso monipuolisen toiminnan toteuttamiseen. Lähellä ovat mm. Ihalan koulu ja Ihalan tekonurmikenttä ympäristöineen.

IHALAN ESIOPETUS

Rakennusvuosi	Esiopetuksen käyttöön 2007
Omistussuhde	Oma
Tila (m ²)	188
Lapsiryhmiä:	3
Oppilasmaat	42

Ihalan esiopetuskokki sijaitsee Ihalan koulussa. Esiopetuksessa lapset työskentelevät kolmessa ryhmätilassa. Lähiympäristö tarjoaa hyvät mahdollisuudet ulkoiluun kaikkina vuodenaikoina. Lähimaastoa hyö-

dynnetään oppimiseen ja pienryhmätyöskentelyyn. Esiopetusyksikön sijainti tarjoaa hyvät mahdollisuudet yhteistyöhön perusopetuksen kanssa.

6.6.4 Kuloisten ja Pasalan alue

KULOISTEN PÄIVÄKOTI

Rakennusvuosi	1954/1957 laajennus 1964
Omistussuhde	Oma
tila (m ²)	369
Lapsiryhmiä:	3
Varhaiskasvatus- paikat	31

Kuloisten päiväkoti toimii idyllisissä ja kodinomaisissa punaisissa rakennuksissa Raisiontien varrella. Päiväkodin piha on maastoltaan vaihteleva. Kulkuyhteydet ovat hyvät, joten retkien tekeminen on helppoa. Esiopetus toimii erillisessä rakennuksessa, jonka tilat sopivat hyvin pienryhmissä toimimiseen. Läheinen luonto mahdollistaa luonto- ja ympäristökasvatuksen toteuttamisen.

PASALAN PÄIVÄKOTI

Rakennusvuosi	1960 muutos päiväkodiksi 1998
Omistussuhde	Oma
Tila (m ²)	317
Lapsiryhmiä:	2
Varhaiskasvatuspaikat	33 - 42

Pasalan päiväkoti sijaitsee Kuloisten koulun vieressä lähellä kauppakeskus Myllyä. Kaunis luonto ympäröi päiväkotia ja alueella onkin hyvät ulkoilumaastot.

PASALANPUISTON PÄIVÄKOTI

Rakennusvuosi	2018
Omistussuhde	vuokra
Tila (m ²)	66 - 84
Lapsiryhmiä:	4
Varhaiskasvatuspaikat	99 - 126

Pasalanpuiston päiväkoti sijaitsee rauhallisessa ympäristössä puiston ja metsän läheisyydessä lähellä Turun ja Raision rajaa. Monimuotoinen lähiympäristö tarjoaa oivalliset mahdollisuudet toiminnallisen varhaiskasvatuksen toteuttamiseen.

LEIJAPUISTON PÄIVÄKOTI

Rakennusvuosi	2010
Omistussuhde	Oma
Tila (m ²)	1 425
Lapsiryhmiä:	6
Varhaiskasvatuspaikat	99 - 126

Leijapuiston päiväkotia sijaitsee keskeisellä paikalla Haunisten alueella lähellä kauppakeskus Myllyä. Päiväkodissa on kuusi ryhmää 0-6 -vuotiaille lapsille. Leijapuiston päiväkodissa järjestään lasten vuorohoito.

6.6.5 Keskustan alue

VARPPEEN LASTENTARHA

Rakennusvuosi	1974 peruskorjaus 1997 - 1998
Omistussuhde	Oma
Tila (m ²)	1 170
Lapsiryhmiä:	6
Varhaiskasvatuspaikat	101 - 110

Varpeen lastentarha sijaitsee rauhallisella paikalla asuinalueen keskellä Lumparlankadulla. Päiväkodissa on kuusi ryhmää 1 -5-vuotiaille lapsille. Päiväkodin suuri piha, ympäröivä luonto ja lähellä sijaitseva kirjasto ovat aktiivisessa käytössä.

NOKILAN ESIOPETUS

Rakennusvuosi	xxxx ? muutos päiväkodiksi ?
Omistussuhde	vuokra
Tila	333
Lapsiryhmiä:	3
Varhaiskasvatuspaikat	42

Nokilan esiopetus on hallinnollisesti Varpeen lastentarhaan kuuluva esiopetuksen yksikkö, joka sijaitsee Friisilän koulun ja Varpeen lastentarhan läheisyydessä samalla asuinalueella Lumparlassa.

HALLIPELLON RYHMÄPÄIVÄKOTI

Rakennusvuosi	2000-luku
Omistussuhde	Vuokra
Tila (m ²)	117
Lapsiryhmiä:	1
Varhaiskasvatuspaikat	12

Hallipelto toimii Nuorikkalan asuinalueella kerrostalon ensimmäisessä kerroksessa. Talossa on hissi, joka helpottaa lasten kanssa liikkumista. Huoneisto on kooltaan 5h + keittiö.

VOUDINKADUN RYHMÄPÄIVÄKOTI

Rakennusvuosi	1970-luku, varhaiskasvatuk- sen käyttöön 2007
Omistussuhde	Vuokra
Tila (m ²)	79
Lapsiryhmiä	1
Varhaiskasvatus- paikat	12

Voudinkadun ryhmäpäiväkoti sijaitsee Venheen alueella, kerrostalon ensimmäisessä kerroksessa. Välittömässä läheisyydessä on yleinen leikkipuisto, joka rajoittuu metsään.

6.6.6 Petäsmäen ja Kerttulan alue

PETÄSMÄEN PÄIVÄKOTI

Rakennusvuosi	1987
Omistussuhde	Oma
Tila (m ²)	804
Lapsiryhmiä:	3
Varhaiskasvatus- paikat	54 - 58

Petäsmäen päiväkoti sijaitsee Raision pohjoispuolella Aluesairaalan takana. Päiväkodin läheisyydessä on leikki puisto, urheilukenttä ja pururata. Sisätiloissa on ryhmätilojen lisäksi pieniä huoneita ja oma sali liikuntavälineineen, mikä mahdollistaa monipuolisen toiminnan.

KERTTULAN ESIOPETUS

Rakennusvuosi	??
Omistussuhde	Oma
Tila (m ²)	78
Opetusryhmiä:	1
Oppilaspaikat	21

Kerttulan esiopetus toimii osana Kerttulan koulua, joka sijaitsee Raision keskustan läheisyydessä erinomaisen ulkoilu- ja liikuntamahdollisuuksien ympäröiminä.

6.6.7 Perhepäivähoidon varahoitoyksiköt

PIKKOLO RYHMÄPÄIVÄKOTI (KERTTULA)

Rakennusvuosi	Varhaiskasvatuksen käyttöön 2007
Omistussuhde	Vuokra
tila (m ²)	80
Lapsiryhmiä:	1
Varhaiskasvatuspaikat	12

Pikkolo toimii perhepäivähoidon varahoitoyksikkönä 1.8.2019 alkaen. Yksikkö sijaitsee Kokinvuoren asuinalueella kerrostalon ensimmäisessä kerroksessa. Talossa ei ole hissiä.

TANNERKADUN RYHMÄPÄIVÄKOTI (VAISAARI)

Rakennusvuosi	varhaiskasvatuksen käyttöön 2007
Omistussuhde	Vuokra
Tila (m ²)	142
Lapsiryhmiä	1
Varhaiskasvatuspaikat	12

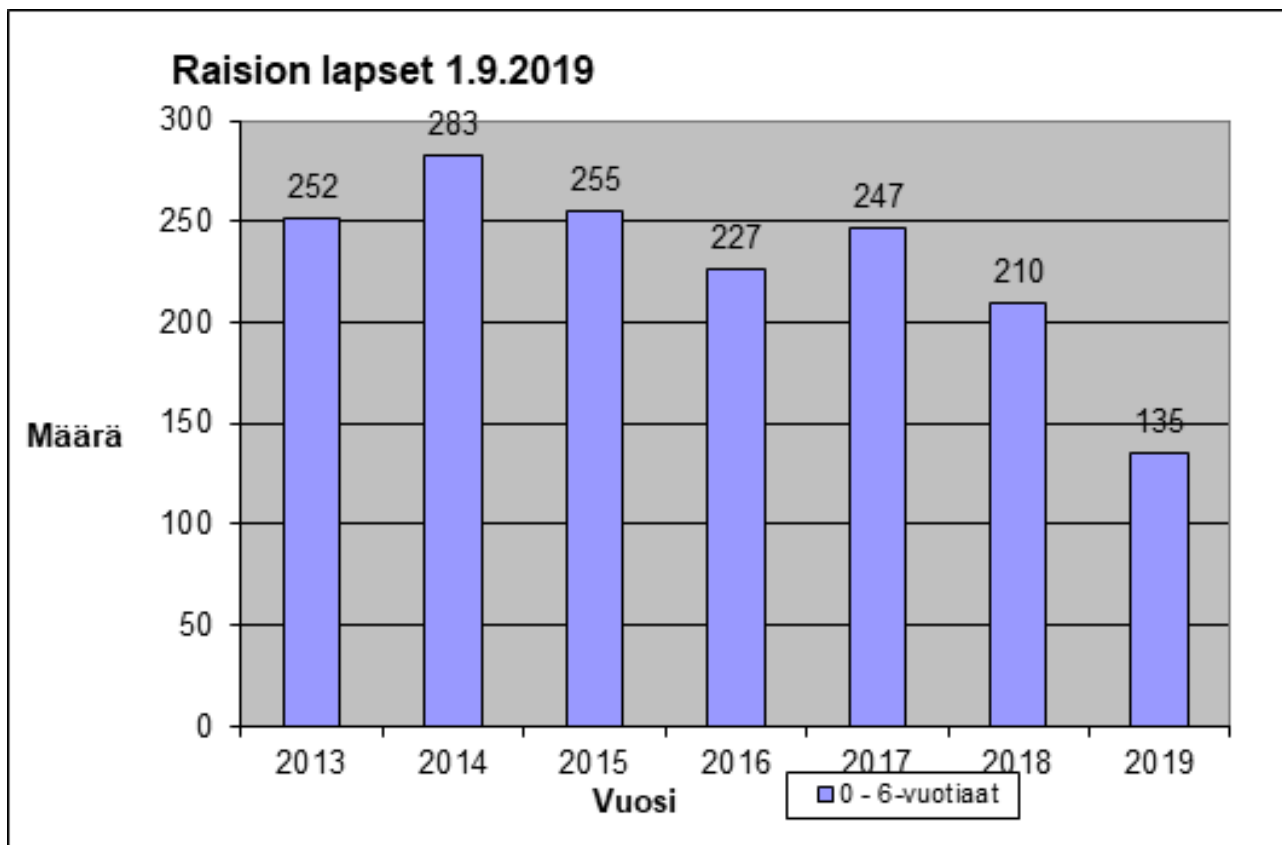
Tannerkadun ryhmäpäiväkoti sijaitsee Vaisaaren asuinalueella kerrostalon alimmassa kerroksessa. Yksikkö toimii perhepäivähoidon varahoitopaikkana. Metsä, puistot ja pururata ovat lähellä ja ne ovat osa päivittäistä ulkoilua. Kirjastoon ja uimahallille on lyhyt kävelymatka.

6.7 Varhaiskasvatus 2020-luvulla

6.7.1 Lapsimäärien kehitys

Syntyneiden lasten määrässä vuosi 2018 oli tähän asti pienin ikäluokka Raisiossa. Samanlainen suuntaus näyttäisi olevan myös vuoden 2019 aikana syntyneiden lasten osalta. Jos ikäluokat pysyvät saman suuruisina kuin vuosina 2018 ja 2019 syntyneiden lasten kohdalla, on sillä vaikutusta varhaiskasvatuspaikkojen tarpeeseen.

Alla olevissa taulukoissa on nyt tiedossa olevien lasten määrä syntymävuosittain sekä vuosien 2019–2020 ennuste. Taulukkoon on merkitty hoi-topaikkojen tarve, jos varhaiskasvatusikäisiä lapsista joko 70–80% tulee varhaiskasvatukseen.

Varhaiskasvatusikäiset lapset 2020–2021 (tilanne 1.9.2019)

Syntymävuosi	2014	2015	2016	2017	2018	2019*	Yhteensä
Lasten määrä	283	255	227	247	210	210	1432
*arvioitu määrä syntyvistä lapsista							

Jos 70% ikäluokista hakeutuu varhaiskasvatukseen, on tarvittavien varhaiskasvatuspaikkojen määrä 1003.

Jos ikäluokista hakeutuu 80%, on varhaiskasvatuspaikkojen tarve 1146.

Kunnallisia varhaiskasvatuspaikkoja on yhteensä n.960 – 1069 riippuen varhaiskasvatuspaikkaan (päiväkodit) sijoittuvien lasten iästä.

Yksityisissä suomenkielisissä päiväkodeissa on varhaiskasvatuspaikkoja 132–168 lasten iästä riippuen. Yksityisen toimijan varhaiskasvatuspaikat eivät ole vain raisiolaisten käytössä. Palveluntuottaja itse määrittelee paikkojen täyttämisen.

Varhaiskasvatusikäiset lapset vuosina 2021–2022 (tilanne 1.9.2019)

Syntymävuosi	2015	2016	2017	2018	2019*	2020*	Yhteensä
Lasten määrä	255	227	247	210	210	210	1359
Jos ikäluokista 70% varhaiskasvatuksessa, paikkatarve on 952							
* arvioitu määrä syntyvistä lapsista							

Jos 70% ikäluokista hakeutuu varhaiskasvatukseen, on tarvittavien varhaiskasvatuspaikkojen määrä 952.

Jos ikäluokista hakeutuu 80%, on varhaiskasvatuspaikkojen tarve 1087.

Kunnallisia varhaiskasvatuspaikkoja on yhteensä n.960–1069 riippuen varhaiskasvatuspaikkaan (päiväkodit) sijoittuvien lasten iästä.

Yksityisissä suomenkielisissä päiväkodeissa on varhaiskasvatuspaikkoja 132 – 168 lasten iästä riippuen.

Yksityisen toimijan varhaiskasvatuspaikat eivät ole vain raisiolaisten käytössä. Palveluntuottaja itse määrittelee paikkojen täyttämisen.

6.8 Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen järjestämiseen esitettävät muutokset

Varhaiskasvatus / 0 - 5 Vuotiaat

Esi- ja perusopetus / 6 - 10 Vuotiaat

Perusopetus / 11 - 16 Vuotiaat

Varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa 0–5-vuotiaille. Jos perusopetuslain mukainen maksuton esiopetus mahdollistuu jo 5-vuotiaille, on perhepäivähoidon varhaiskasvatus 0–4-vuotiaille. Varhaiskasvatuksen palveluohjauksella pyritään 5-vuotiaat lapset ohjaamaan lähipäiväkotiin erityisesti siinä tapauksessa, että 5-vuotiaiden maksuton esiopetus toteutuu. Näin pyritään nivelvaiheiden tuomien haasteiden poistamiseen mahdollisimman monen lapsen kohdalla. Taustalla ajatus 5-vuotiaiden esiopetuksesta vastaavien varhaiskasvatuksen opettajien siirtyminen lasten kanssa lähikoulussa toteutettavaan esiopetukseen.

Varhaiskasvatus vastaa edelleen myös 6-vuotiaiden esiopetuksen toteuttamisesta, mutta toimintaa siirretään asteittain koulujen yhteyteen. Muutokset kouluverkossa ja ikäluokkien pienentyminen vaativat luokkatiloja esiopetuksen käyttöön.

Esiopetuksen siirtyessä koulujen tiloihin tulee huomioida esiopetuksen ja sitä täydentävän varhaiskasvatuksen lisäksi muut kuin lapsiryhmien tiloista aiheutuvat tilatarpeet, kuten vanhempien ja erilaisten verkostojen tapaamisen vaatimat tilatarpeet sekä opetushenkilöstön lapsiryhmän ulkopuolisen työn vaatimukset.

Subjekttiivisen varhaiskasvatusoikeuden palautus 1.8.2020 lukien tuo haasteita varhaiskasvatuspaikkojen riittävyydelle. Rajoitetun varhaiskasvatusoikeuden piirissä on vuosittain ollut n.100 lasta, joista noin puolet on käyttänyt samaa varhaiskasvatuspaikkaa. Subjekttiivisen varhaiskasvatusoikeuden rajoituksen poistuessa on todennäköistä, että perheet valitsevat kokoaikaisen varhaiskasvatuksen, jolloin hoitopaikkojen tarve lisääntyy. Varhaiskasvatuspaikkojen lisätarve saattaa olla 40 – 60 paikkaa, jolloin nykyinen tilaresurssi ei riitä. Lopullinen tarve varmistuu, kun varhaiskasvatuspaikat uudelle toimikaudelle 2020 – 2021 tulevat haettaviksi huhtikuussa 2020

7. Perusopetus

7.1 Perusopetuksen järjestäminen

7.2 Perusopetusta järjestävät koulut

7.3 Perusopetuksen oppilasmäärä ja tilat

7.4 Perusopetuksen järjestämiseen esitettävät muutokset

7.1 Perusopetuksen järjestäminen Raisiossa

7.1.1 Perusopetuslain velvoitteet kunnalle

Esi- ja perusopetuksen järjestäminen perustuu perusopetuslain kunnalle antamaan velvoitteeseen järjestää kunnan alueella oleville perusopetusikäisille lapsille lain tarkoittamaa opetusta. Annettavan opetuksen määrä ja sisältö on kuvattu valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa, jonka valtioneuvosto on hyväksynyt.

Perusopetuslain 6 § mukaan opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Perusopetuslain 32 § mukaan, jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Kunta osoittaa oppivelvolliselle lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään. Kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä opetuskieltä muuttamatta vaihtaa opetuksen järjestämispaikkaa.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) mukaan opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoitosuunnitelma toteutuu. Opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä. Oppilashuoltolain 3 § mukaan opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon. Kou-

lutuksen järjestäjän on järjestettävä opiskeluhoito yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen opiskeluhoitopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa siten, että opiskeluhoollosta muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Perusopetuslain 7 ja 8 §:ssä tarkoitettujen opetuksen järjestäjien opetuksessa olevien oppilaiden psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisestä vastaa opetuksen järjestäjä. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 7 §:n mukaan psykologi- ja kuraattoripalveluilla tarkoitetaan opiskeluhoillon psykologin ja kuraattorin antamaa opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla edistetään koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa, ja joilla tuetaan opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia.

7.1.2 Perusopetuksen järjestämät palvelut

7.1.2.1 Yleisopetuksen järjestäminen

Yleisopetuksen piiriin kuuluu kaiken kaikkiaan noin 90 % perusopetuksen vuosiluokkien 1–9 oppilaista. Oppilaille annettavan yleisopetuksessa annettava opetuksen määrä ja sisällöt on kuvattu perusopetuslaissa ja valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa, joita on täydennetty sivistyslautakunnan hyväksymillä paikallisilla päätöksillä.

Yleisopetuksen järjestäminen toteutetaan tällä hetkellä suomenkielellä ja opetuksen järjestämisestä vastaavat perusopetuksen koulut, joita on seitsemän kappaletta. Opetustoiminta on pyritty järjestämään mahdollisimman tasalaatuisena ja tarjoamaan yhtäläiset opetuspalvelut kaikille oppilaille asuinpaikasta riippumatta.

Vuosiluokkien 1–6 opetuksesta vastaavat kaupungin alakoulut noudattaen perusopetuslain mukaista lähikouluperiaatetta. Vuosiluokkien 1–6 opetusta annetaan tällä hetkellä seuraavissa yksiköissä:

- Friisilän koulu
- Ihalan koulu
- Kaanaan koulu
- Kerttulan koulu
- Kuloisten koulu
- Tahvio-Tikanmaan koulu

Vuosiluokkien 7–9 opetuksesta vastaa Vaisaaren yläkoulu. Ruotsinkielellä annettava opetuspalvelu ostetaan Turun kaupungilta ja oppilaiden opetus järjestetään pääsääntöisesti Cygnaeuksen ja S:t Olofsin koulussa.

7.1.2.2 Koulutoimen yhteiset opetuspalvelut

Koulutoimen yhteiset palvelut tarkoittavat niitä opetuspalveluita, jotka ovat kaikkien kaupungin lasten ja nuorten käytettävissä, ja joita ei järjestetä vain oman lähikoulun alueella asuville oppilaille.

Koulutoimen yhteisiin opetuspalveluihin kuuluvat luokkamuotoinen erityisopetus, englannin kielinen Clill-opetus, musiikkiluokat ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden opetuspalvelut.

Yhteiset opetuspalvelut rahoitetaan koulutoimen tuntikehyksestä ja niiden järjestäminen perustuu sivistyslautakunnan tekemiin päätöksiin.

7.1.2.3 Luokkamuotoinen erityisopetus

Luokkamuotoinen erityisopetus on tarkoitettu erityistä tukea tarvitseville oppilaille, joilla on laaja-alaisia oppimisen ongelmia. Luokkamuotoiseen erityisopetukseen tarvitaan erityisen tuen päätös ja oppilaat opiskelevat joko yleisen oppimäärän tai yksilöllistettyjen oppimäärien mukaan. Päätöksen oppilaiden sijoittamista luokkamuotoiseen erityisopetukseen tekee sivistysjohtaja.

Luokkamuotoisen erityisopetuksen palveluita järjestetään tällä hetkellä Friisilän, Ihalan, Kerttulan, Kuloisten, Tahvio–Tikanmaan ja Vaisaaren kouluissa. Tahvio–Tikanmaan koulussa järjestetään kehitysvammaisten erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetusta vuosiluokille 1–3. Friisilän koulu järjestää

vastaava opetusta vuosiluokille 4–10. Yhdysluokkien oppilaat opiskelevat joko yksilöllistettyjen oppimäärien mukaan tai toiminta-alueittain.

Perusopetuslain määrittelemän vaikeimmin kehitysvammaisten oppilaiden opetus ostetaan Mylly-Antin koulusta, jonka järjestämisestä vastaa Varsinais-Suomen alueen erityishuoltoapiiri.

7.1.2.4 Vaativan erityisen tuen järjestäminen

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen toiminnassa vaativaa erityistä tukea tarvitsevien lasten päiväkotia ja koulupaikka määräytyvät heidän tarvitseman tuen perusteella. Sivistyskeskus järjestää pääsääntöisesti omana toimintana erityisen tuen ja pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden opetuksen. Toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden opetus on ostettu erityishuoltoapiirin ylläpitämästä Mylly-Antin koulusta tai Turun kaupungin opetustoimesta.

Omana toimintana järjestettävä kasvatus- ja opetuspalvelut:

1. Varpeen päiväkotia (0–5-vuotiaat)
2. Tikanmaan koulu (H-luokka, vuosiluokat 0–2)
3. Friisilän koulu (H-luokka, vuosiluokat 3–9)
4. TOI-opetuksen yksikkö (TOI – opetus, 5–12-vuotiaat)

Ostopalveluna järjestettävä kasvatus- ja opetuspalvelut:

1. Mylly-Antin koulu, Varsinais-Suomen erityishuoltoapiiri
2. Luolavuoren koulu, Katariinan koulu, Hannunnintun koulu, Turun kaupunki

H-luokkien toiminta

Yksilöllistetty opetus

Tätä luokkamuotoista erityisopetusta annetaan oppilaalle, joka on siten vammautunut tai kehityksessään viivästynyt, ettei hänellä ole edellytyksiä opiskella peruskoulun muussa opetuksessa.

Opetuksessa tuetaan oppilaan kokonaiskehitystä sekä edistetään ja ylläpidetään kehitysvammaisen tai autistisen oppilaan toimintakykyä, itsenäistymisen taitojen tukeminen ja niiden edistäminen sekä tuetaan oman erityisyyden hyväksymistä. Pääsääntöisesti oppilaalla on 11-vuotinen oppivelvollisuus. Oppilaalla on pysyviä puutteita ikätasoonsa nähden kolmella tai useammalla adaptiivisen käyttäytymis-

sen alalla: kommunikointi, itsestä huolehtiminen, sosiaaliset taidot, arjen taidot, yhteisössä pärjääminen, terveys ja turvallisuus, akateemiset taidot ja vapaa-aika.

Oppilaan opetusmuoto määräytyy henkilökohtaisten edellytysten, toimintakyvyn ja yksilöllisten tavoitteiden mukaisesti. Opetus on yleisopetuksen mukaisten keskeisten oppisisältöjen yksilöllisten tavoitteiden mukaista opiskelua, joka sisältää myös osia toiminta-alueittaisista kokonaisuuksista. Toiminta-alueittainen opetus painottuu viiteen opetuskokonaisuuteen; motoriset taidot, kommunikatiotaidot, sosiaaliset taidot, kognitiiviset taidot ja päivittäiset taidot.

Elokuusta 2019 alkaen on Friisilän koulun alaisuuteen avattu vaativan erityisen tuen yksikkö, joka järjestää toiminta-alueittain annettavaa opetusta 5 – 12 vuotiaille lapsille.

Toiminta-alueittain annettava opetus

Silloin, kun opetusta ei voida oppilaan vaikean vamman tai vaikean sairauden vuoksi järjestää oppiaineittain tai yksilöllisesti laaditun oppimäärän mukaisesti, opetus tulee järjestää toiminta-alueittain.

Toiminta-alueittain järjestetyssä opetuksessa oppilaat kuuluvat aina pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin (11-vuotinen oppivelvollisuus). Oppilaat saavat opetusta saman vuosiviikkotuntimäärän kuin oppiaineittain opiskelevatkin. Jos tästä tuntimäärästä kuitenkin joudutaan poikkeamaan yksittäisen oppilaan kohdalla, määrätään siitä perusopetuslain 18§:n mukaan erityisen tuen päätöksessä. Oppimistavoitteet suunnitellaan toiminta-alueittain opiskeleville oppilaille aina yksilöllisesti ja jokaiselle oppilaalle laaditaan HOJKS (henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma). Yksittäisen taidon harjaantumisella vaikutetaan oppilaan kokonaiskehitykseen.

Oppilaalle asetetaan oppimistilanteisiin hänen omien edellytystensä mukaisia tavoitteita. Tavoitteita ja sisältöjä muutetaan oppilaan edistyessä. Oppilasta kannustetaan käyttämään jo opittuja taitoja koulussa, kotona ja lähiympäristössä. Toiminta-alueet voivat sisältää jonkin yksittäisen oppiaineen sisältöjä ja tavoitteita, jos oppilaalla on vahvuuksia tässä aiheessa. Arviointi tapahtuu toiminta-alueittain ja on sanallinen.

7.1.2.5 Englanninkielinen Clil - opetus

CLIL tulee sanoista Content and Language Integrated Learning, mikä tarkoittaa kielenopetusmenetelmää, jossa oppiaineiden asiasisältöjä opiskellaan vieraalla kielellä. Tässä menetelmässä oppilaiden äidinkielellä ja vieraalla kielellä annettu opetus muodostavat kokonaisuuden. Clil-opetusta annetaan lhalan ja Vaisaaren koulussa vuosiluokilla 1–9.

Opetus tapahtuu kaksikielisesti siten, että oppimistilanteissa käytetään tarkoitukseen ja tilanteeseen soveltuvaa kieltä. CLIL-menetelmässä oppisisältöjä voidaan opettaa vieraalla kielellä kaikissa muissa oppiaineissa paitsi äidinkielessä. Kieli ei siis ole varsinaisesti oppimisen kohde vaan väline opiskelussa. Formaali kielenopetus tapahtuu kielen tunneilla.

7.1.2.6 Musiikkipainotteinen opetus

Musiikkipainotteista opetusta annetaan Raisiossa Friisilän koulussa 3.–6. vuosiluokalla. Tämän lisäksi Friisilän koulussa on toteutettu syksystä 2017 alkaen musiikkikylpytoimintaa ensimmäiseltä vuosiluokalta alkaen. Musiikkikylpytoiminta perustuu innostukseen ja kiinnostukseen, kun taas musiikkipainotteiseen opetukseen haetaan ensimmäisen kerran toisen luokan kevätlukukaudella. Tarvittaessa hakijoille järjestetään valintakoe.

Musiikkikylpytoiminnassa ja painotetussa musiikinopetuksessa opiskellaan musiikkia kolme tuntia viikossa. Luokkien 1.–2., 4.–6. ja 7. luokan oppilaat opiskelevat yhden lisätunnin viikossa. Muilla vuosiluokilla musiikkipainotteinen opetus toteutuu valinnaisuuden kautta. Jokaisella vuosiluokalla yksi musiikintunti opetetaan tiimiohjaajana, mikä mahdollistaa tehokkaan yhteisötoiminnan ja yksilöllisemmän ohjauksen. Lisäksi musiikkipainotteisessa opetuksessa opiskeleville tarjotaan ylimääräistä musiikkikerhotuntia innostuksen lisäämiseksi ja taitojen vahvistamiseksi.

Musiikkipainotteinen opetus etenee kunnan yleisen musiikinopetussuunnitelman mukaan ryhmän edellytykset huomioiden. Tavoitteena on laajentaa ja monipuolistaa yleisiä musiikin tavoitteita ja painottaa erityisesti yhdessä musisoimisen iloa ja auttaa oman myönteisen musiikkisuhteen luomisessa. Alakoulun opetuksessa pyritään seuraamaan liitteessä yksi kuvailtuja sisältöjä.

Musiikkipainotteisen valinnan perusteella ei ole oikeutta kaupungin kustantamaan koulukuljetukseen.

7.1.2.7 Valmistava opetus

Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu peruskouluikäisille 7–16 -vuotiaille maahanmuuttajataustaisille oppilaille, joiden suomen kielen taito ei vielä ole riittävän hyvä perusopetuksen ryhmässä opiskelemiseen. Valmistavassa opetuksessa oppilas tutustuu suomalaiseen kouluun ja kulttuuriin sekä opetusmenetelmiin. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan suomen kielen taitoa ja tarvittavia valmiuksia perusopetukseen siirtymistä varten.

Valmistavaa opetusta järjestetään Raisiossa Friisilän ja Vaisaaren kouluissa.

7.1.2.8 Joustava perusopetus (JOPO)

Joustavan perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaita, jotka ovat vaarassa jäädä ilman perusopetuksen päättötodistusta. Samalla pyritään ehkäisemään toisen asteen koulutuksesta pois jäämistä ja koulutuksen keskeyttämistä. Toimintamallin avulla kehitetään perusopetukseen yksilöllisiä, oppilaiden erilaiset tarpeet huomioivia toimintatapoja ja opetusmenetelmiä. Joustavassa perusopetuksessa korostuvat toiminnallisuus, erilaisten oppimisympäristöjen käyttö ja työssä oppiminen.

Joustavan perusopetuksen toiminta on tarkoitettu niille 7–9-luokkien oppilaille, joilla on alisuoriutumista ja koulumotivaation puutetta sekä oppilaille, joita näyttäisi uhkaavan syrjäytyminen jatkokoulutuksesta ja työelämästä. Joustavan perusopetuksen opetusta järjestetään Vaisaaren koulussa.

7.1.2.9 Lisäopetus (10-luokka)

Perusopetuksen oppimäärän suorittaneille nuorille voidaan järjestää perusopetuslain mukaista, yhden lukuvuoden kestävä lisäopetusta. Lisäopetukseen voidaan ottaa nuori, joka on saanut perusopetuksen päättötodistuksen samana tai edellisenä vuonna. Lisäopetuksesta käytetään puhekielessä myös termiä ”kymppiluokka”.

Lisäopetuksen tavoitteena on tarjota opiskelijalle myönteisiä oppimiskokemuksia erilaisissa oppimisympäristöissä, vahvistaa itsenäisyyttä ja vastuullisuutta ja kehittää itsetuntemusta, kehittää opiskelutaitoja sekä parantaa jatko-opintoihin pääsyn edellytyksiä ja opinnoissa tarvittavia tietoja ja taitoja. Lisäopetuksen opiskelija on oikeutettu tarvittaviin oppilashuolto- ja tukipalveluihin.

Opetus suunnitellaan yksilöllisesti lisäopetuksen opiskelijoiden tarpeisiin ja sen järjestämisestä vastaa Vaisaaren koulu.

7.1.3.1 Sairaalakoulu

Sairaalakouluopetusta tarvitseville oppilaille opetuspalvelu ostetaan Turun kaupungin opetustoimen Kiinamyllyn koululta. Koulussa opiskelee vuosittain noin 15 raisiolaista oppilasta. Sairaalakoulun tarkoituksena on mahdollistaa perusopetusikäisten lasten opiskelu myös sairaalajaksojen tai muuten erityisten vaativaa tukea tarvittavien jaksojen aikana.

7.1.3.2 Aamu- ja iltapäivätoiminta

Raision kaupunki järjestää perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaa vuosiluokkien 1–2 oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta oppilaille, joilla on erityisen tuen päätös.

Toimintaa järjestetään sivistyslautakunnan vahvistamina lukukauden aikaisina koulupäivinä. Toimintaan kuuluu vähintään 760 tuntia lukuvuodessa (keskimäärin 4 h/pv) klo 8.00–16.00 välisenä aikana. Toimintaan järjestetään kaikille perusopetuksen 1–6 luokkien kouluilla.

Ryhmämuotoisen aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tarjota lapsille monipuolista, virkistävää ja laadukasta vapaa-ajantoimintaa ja sosiaalisen vuorovaikutuksen oppimista. Maksulliseen ja perheille vapaaehtoiseen iltapäivätoimintaan osallistuu vuosittain n. 200 suomenkielistä lasta (228 lasta 20.9.2019).

7.1.3.3 Oppilashuolto

Oppilashuollon tehtävänä on edistää oppilaiden ja koko kouluyhteisön hyvinvointia, oppilaiden osallisuutta ja huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä. Oppilashuoltotyön painopisteen tulisi olla yhteisöllisessä ja ennaltaehkäisevässä työssä. Yhteistöllinen oppilashuolto kuuluu kaikille oppilaille ja se on jokaisen yhteisössä työskentelevän tehtävä. Oppilashuollon palveluilla turvataan myös yksilöllinen ja varhainen tuki sitä tarvitseville. Oppilashuollon palveluihin kuuluu kouluterveydenhuolto sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut.

Koulun oppilashuoltoryhmän muodostavat koulun rehtori, erityisopettaja, opinto-ohjaaja, koulukuraattori tai koulupsykologi, kouluterveydenhoitaja sekä tarvittaessa muut asiantuntijat. Oppilashuoltoryhmien kokoontumisissa eri kouluilla on paljon vaihtelua. Ennalta ehkäisevän oppilashuoltotyön yhteisten käytänteiden ja toimintatapojen kehittäminen on tu-

levän vuoden tavoitteena. Yhteisöllisessä työssä kehitetään kouluympäristön terveellisyyttä, esteettömyyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Se on suunnitelmallista ja tavoitteellista työtä koulun arjessa.

Yksilökohtaisen oppilashuollon asiantuntijaryhmä kootaan tapauskohtaisesti tarpeen ja tilanteen mukaan. Monialainen asiantuntijaryhmä kokoontuu selvittämään oppilaan tuen tarvetta ja suunnittelemaan tuen järjestämistä. Toiminta perustuu oppilaan ja/tai huoltajan suostumukseen. Kokouksista laadi-

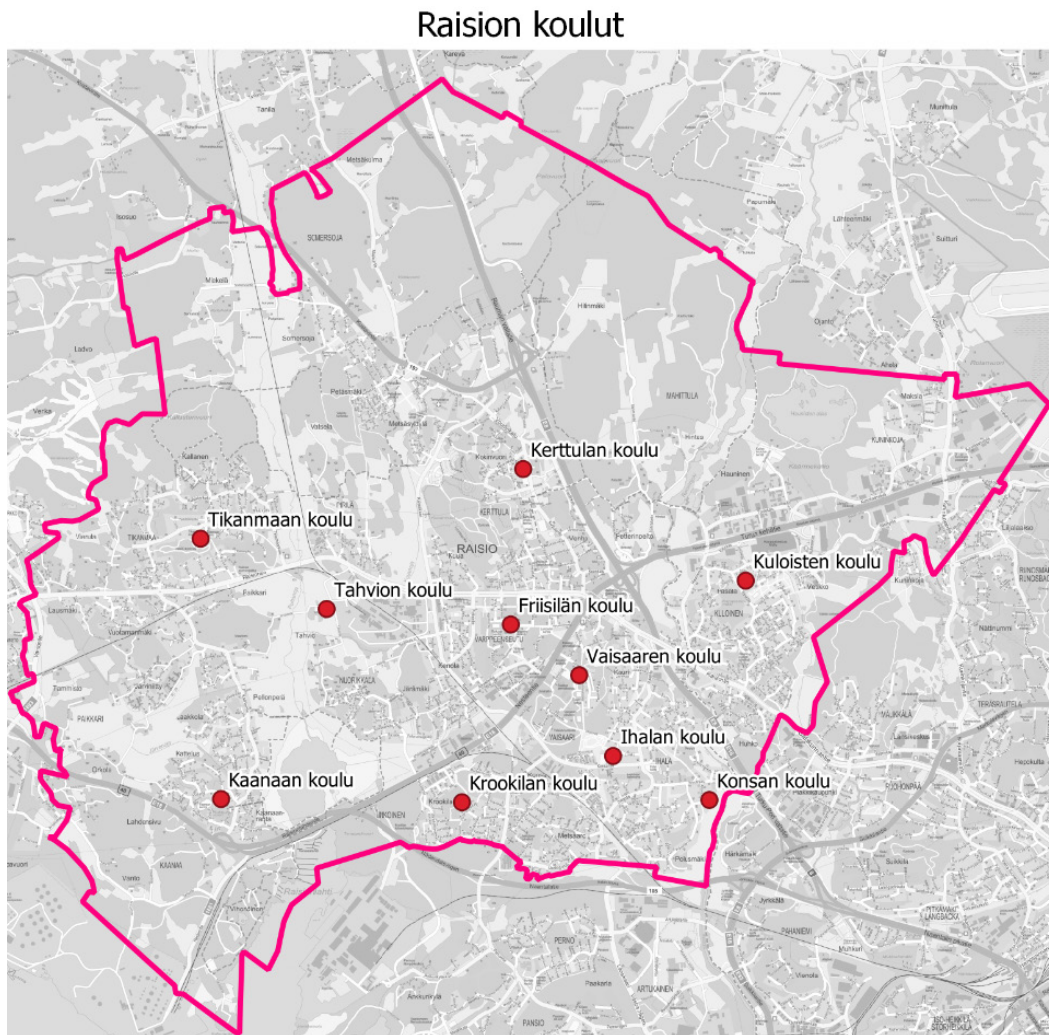
taan oppilashuoltokertomus.

Raision perusopetuksen oppilashuollon palveluisa työskentelee kolme koulupsykologia, kolme koulukuraattoria sekä vastaava koulukuraattori. Heistä jokainen työskentelee kahdella, kolmella tai neljällä eri koululla. Vaisaaren koulussa työskentelevän kuraattorin ja psykologin tehtäviin kuuluu myös Raision lukion oppilashuollon palvelut.

7.2. Perusopetusta järjestävät koulut Raisiossa

7.2.1 Perusopetuksen koulut 2019

Raision perusopetuksen järjestämisestä vastaavat 6 alakoulu ja yksi yläkoulu. Perusopetuksen oppilaita on yhteensä vuonna 2019 2223 oppilasta.

7.2.1 Friisilän koulu

Friisilän koulussa on oppilaita 322. Yleisopetuksen opetusryhmiä on 15, 2 valmistavan opetuksen luokkaa, lievästi kehitysvammaisten luokkia 3, yksi pienryhmä sekä toiminta-alueittain toimiva opetusryhmä erillisissä tiloissa Veitikanraitilla. Ryhmässä on myös kolme esiopetuksen oppilasta. Toteutamme tiimiopettajuutta vuosiluokkatasolla. Tämä näkyy yhteisinä oppilaina, yhteissuunnitteluna sekä resurssienjaossa tiimeittäin. Jokaisen vuosiluokkatasotiimin henkilöstö on hieman erilainen riippuen oppilasmäärästä sekä heidän tuen tarpeista. Koulun oppilasmäärästä S2-oppilaita on 27%, erityisen tuen oppilaita 22,7% ja tehostetun tuen oppilaita 18%.

Friisilän koulussa toimii musiikkikylpy 1.–2.-luokan oppilaille ja musiikkipainotteinen opetus 3.–6.lk oppilaille. 5.luokat opiskelevat henkilökohtaisilla cro-mebokeilla. Painopistealueina tänä lukuvuotena on Liikkuva koulu, lukemisen edistäminen sekä hyvinvointi. Kotikielen opetusta annetaan viidellä kielellä (bosnia, albania, somalia, arabia ja persia). Olemme mukana Kiva Koulu- toiminnassa. Koulussamme toimii aktiivisesti oppilaskunta sekä välkkärit, jotka liikkuvat oppilaita pitkällä välitunnilla. Kerhotoimintaa tarjoamme kaikille koulumme oppilaille vuoden aikana. Olemme mukana Rasion seura-koulukerho toiminnassa.

Rakennusvuosi	1988
Opetustiloja:	<ul style="list-style-type: none">- 15 normi luokkaa- ts, tn, li- 4 pienryhmätilaa- 2 yksilötilaa- Veitikanraitti 4 huonetta
Vuosiluokat	yleisopetus: 1.-6.lk H.lk: 3.-9.lk TOI: 5-8v. Valmo: 1.-7.lk

7.2.2 Ihalan koulu

Ihalan koulu on hallinnollisesti yhdessä Konsan ja Krookilan koulujen kanssa Raision kaupungin perusopetuksen oppilasmäärältään selkeästi suurin alakoulu. Opetushenkilökuntaa on kolmisenkymmentä. Koulussamme käy päivittäin n. 450 lasta ja kaantuen kolmeen esiopetusryhmään sekä koulun oppilaisiin kolmessa kouluyksikössä. Ihalan, Konsan ja Krookilan koulujen rehtori Jari Miettinen toimii oman toimensa ohella myös Raision perusopetuksen aluerehtorina. Ihalan koulun peruskorjaus sekä laajennusosa toteutettiin 2007 - 08.

Ihalan koulussa sijaitsevat englannin kieliluokat (CLIL-luokat). Koulu on Liikkuva koulu, joka noudat-

taa KivaKoulu-periaatteita. Ihalan ystävyyskoulu on Ruotsin Sigtunassa sijaitseva Sätunaskolan. Meillä on pitkä kokemus Erasmus-hankkeista ja etsimme juuri nytkin partnerikouluja aloittaaksemme uuden Erasmus-hankkeen. Koulua kehitetään Opetushallituksen Majakka-kehittämiskouluverkossa. Kaikissa kolmessa kouluyksikössämme järjestetään aamu- ja iltapäivätoimintaa. Koulun omat kerhot ovat bändi-, kuvi- ja käsityökerho. Lisäksi seurakerhoja pyörittävät Raision Loimu, Raision Kuula, RNK, RaisU sekä FBC Turku. Lisäksi meillä on oma erittäin aktiivinen oppilaskunta.

Rakennusvuosi	<ul style="list-style-type: none">- Ihala 1956- Konsa 1902- Krookila 1979
Opetustiloja:	<ul style="list-style-type: none">- 19/22 (kolme opetustilaa esiopetuksen käytössä)- Konsa 2/3 (yksi opetustila ap-ip-toiminnassa)- Krookila 2/3 (yksi opetustila ap-ip-toiminnassa)
Vuosiluokat	<ul style="list-style-type: none">- 1 – 6

7.2.3 Kaanaan koulu

Kaanaan koulussa on 10 opetusryhmää, joista kaksi on yhdysluokkia. Yhdysluokkiin on päädytty, koska koulumme oppilasmäärä ei ole riittävä kaksisarjaiseksi joka luokka-asteella.

Koulussamme on 10 luokanopettajaa, laaja-alainen erityisopettaja ja kieltenopettaja.

Vakituisia ohjaajia on kaksi, joiden lisäksi on yksi määräaikainen ohjaaja ja kolme työllistettyä ohjaajaa. Rehtorina toimii Petri Anttila.

Koulu panostaa vahvasti ”perustyön” tekemiseen eli vahvaan opettajan ja oppilaan vuorovaikutukseen. Peruskäytösten oppiminen ja ahkeruus ovat arvoja, joihin panostamme. Kuulumme myös Kiva-koulu ohjelmaan.

Kaanaan koulu on liikkuva koulu. Koulun piha ja ympäristö ovat erinomaisia välituntiliikuntaan. Uusimpana liikuntapaikkana on vanhempainyhdistyksen rahoittama ja toteuttama rengasrata.

Päiväkodin ja koulun yhteistyö on saumatonta, koska toimimme saman katon alla.

Ruotsin kieltä Kaanaan koulussa opiskelee vapaaehtoisena yhteensä 38 oppilasta.

Koulussa toimii useita kerhoja. Koulun omia kerhoja ovat koodauskerho ja bändikerho. Vanhempainyhdistys kustantaa kuvis-, draama- ja askartelukerhon.

Koulussamme vieraillee koulumummi joka keski-ikäinen. Hän avustaa pääasiassa luokissa 1–2.

Koulussamme toimii erittäin aktiivinen vanhempainyhdistys Kanava ry. Kanava rahoittaa koulun välituntiliikuntaan urheiluvälineitä, musiikkitunneille soittimia, Chromebookkeja, vierailuvia esiintyjä, xylitolpastilleja, uutuus lasten kirjoja, retkiä ym. ja pitää yllä buffettitoimintaa koulun tapahtumissa.

Rakennusvuosi	1928, 1964
Opetustiloja:	14
Vuosiluokat	1.-6.

7.2.4 Kerttulan koulu

Kerttulan koulu toimii kahdessa koulurakennuksessa. Koulun tiloissa toimii myös yksi esiopetusryhmä sekä koulun aamu- ja iltapäiväkerho. Koulun kaikki tilat ovat käytössä tällä hetkellä. Koulu on kaksisarjainen. Henkilökuntaan kuuluu 12 luokanopettajaa, 2 erityisluokanopettajaa, 1 laaja-alainen erityisopettaja, 1 kielten lehtori (en/ru), 3 päätoimista tuntiopettajaa (mukaan luettuina viron kotikielen opettaja ja katolisen uskonnon opettaja), 2 sivutoimista tuntiopettajaa (mukaan luettuina venäjän kotikielen opettaja ja islamin uskonnon opettaja), 4 vakituista koulunkäynninohjaajaa, 1 osa-aikainen koulunkäynninohjaaja, koulusihteeri ja rehtori.

Kerttulan koulu toteuttaa perusopetusta inklusioperiaatteella. Oppilaista 27 % on S2-oppilaita, 11 % erityisen tuen oppilaita ja 22 % tehostetun tuen

oppilaita. Oppilaiden tarpeiden mukaisesti opetusta järjestetään joustavin opetusjärjestelyin joko isommassa ryhmässä tai pienryhmässä erityisopettajan johdolla. Koulumme kehittämiskohteita ovat lähikoulun tarjoamien palveluiden ja luokka-astekohdaisen tiimityön kehittäminen. Lisäksi työn jakamista kehitetään työryhmyöllä. Koulun painopistealueita tänä lukuvuonna ovat liikunta, lukeminen ja hyvinvointi. Henkilökunta on jaettu painopisteluokien mukaisiin työryhmiin, jotka kukin suunnittelevat ja kehittävät aiheiden mukaista toimintaa ym. opetuksen oheen. Työryhmillä on nimetyt vastuuhenkilöt, jotka vastaavat työryhmien toiminnasta.

Rakennusvuosi	1931 (keltainen rakennus), 1960 uudempi rakennus johon on rakennettu lisäsiipi 1990
Opetustiloja:	Kaikki opetustilat käytössä, ei omaa liikuntasalia, liikuntatunnit Kerttulan liikuntahallissa
Vuosiluokat	1.-6. luokat + 1 eskariryhmä

7.2.5 Kuloisten koulu

Kuloisten koulu on kaksisarjainen alakoulu, jossa tällä hetkellä vielä kaksi erityisluokkaa. Opetusryhmiä 14. Koulussa toimii 12 luokaopettajaa, 2 erityisluokaopettajaa, erityisopettaja sekä englannin kielen lehtori. Vakituksia ohjaajia on 4. Yksi määräaikainen henkilökohtaisena ohjaajana sekä kaksi työllistettyä ohjaajaa. Vt. rehtorina toimii 31.7.2020 asti Pasi Manninen.

Kuloisten koululla on yhteistyökoulut Raision ystävyyskaupungeista Elmshornissa ja Sigtunassa.

Yhteistyö Astrid Lindgren Schulen ja Sagaskolanin kanssa on tiivistä. Oppilaat ovat kirjeenvaihdossa saksalaisiin ystäviinsä ja toteuttavat yhteisiä projekteja. Sigtunan Sagaskolanin kanssa yhteistyön suunnittelu alkoi lv. 2018-19 ja itse työskentely alkaa tiivimmin lv. 2019-20. Lukuvuosittain on toteutettu opettajavierailuja joko Raisioon tai Elmshorniin ja Sigtunaan. Sigtunan vierailuun osallistuu ensimmäisen kerran tänä syksynä ruotsia vapaaehtoisena lukkevia Kuloisten oppilaita.

Rakennusvuosi	1960 (Remontoitu 2011-12)
Opetustiloja:	-13 luokkahuonetta -2 pienryhmäluokkaa -1 erityisopettajan opetus-tila - TN- ja TS-tilat - liikuntasali - viereisessä rivitalossa ap/ip-toiminnan tilat
Vuosiluokat	1 - 6

7.2.6 Tahvion ja Tikanmaan koulut

Tahvion ja Tikanmaan koulut toimivat kolmessa rakennuksessa, kahdessa eri toimipisteessä. Tikanmaalla työskentelevät 1.–2.-luokkalaiset sekä erityisen vaativan tuen pienryhmä (8 oppilasta). Tahviossa opiskelevat 3.–6 -luokkalaiset. Opettajia on yhteensä kaksitoista, joista yksi on laaja-alainen erityisopettaja, joka käy viikoittain molemmilla kouluilla. Ohjaajia on yhteensä neljä, joista kaksi sijoittuu pienluokalle. Tikanmaan koulun aamu- ja iltapäivätoiminnasta vastaa kolme ohjaajaa.

Varsinkin Tahvion koulu toimii vanhoissa puitteissa, mutta molempien koulujen toiminnan sisältö on innovatiivista ja nykyaikaista. Olemme aktiivisesti mukana monissa yhteistyöhankkeissa kuten Majaka -kehittämiskouluverkostossa (OPH). Opettajat tekevät yhteistyötä yliopiston ja eri järjestöjen kanssa. Kuudesluokkalaiset ovat mm. Nokian kumisäpaskummiluokkia ja he osallistuvat Koulujemme lähivedet -toimintaan yhteistyössä Valonian kanssa. Kuudesluokkalaiset ovat mukana myös valtakunnallisessa Siisti biitsi -hankkeessa (Pidä saaristo siistinä ry.) sekä tekevät monialaista oppimiskokonaisuutta yhteistyössä mehiläistarhaajan kanssa. Kolmas- ja

neljäsluokkalaiset ottavat osaa Open schools for open societies -hankkeeseen yhteistyössä Turun yliopiston kanssa. Koulujemme toiminta tukee opetussuunnitelman tavoitteita ja luo mahdollisuuksia oppia myös luokkahuoneen ulkopuolella kaikilla luokka-asteilla.

Koulujemme toiminnan kehittäminen tapahtuu osallistavan johtajuuden ja tiimimallin kautta. Kaikki opettajat ovat osa jotain tiimiä. Tänä lukuvuonna kehittäminen keskittyy kulttuurin ja teemapäivien, liikunnan ja toiminnallisen oppimisen sekä yhteisöllisyyden kehittämiseen. Opettajien työtä tukee vuosiluokkien tiimirakenne, joka antaa mahdollisuuksia toisaalta yhteiseen toimintaan mutta myös osaltaan antaa eväitä työn mielekkääseen rajaamiseen ja oman työn kehittämiseen.

Koulumme ystävyyskoulu sijaitsee Padisessa, Virossa. Olemme vuosittain tehneet yhteistyötä ystävyyskoulun kanssa jo yli kaksikymmentä vuotta. Syyskuussa 2019 saimme kaksikymmentä oppilasta ja opettajaa vieraaksemme ja syksyllä 2020 meillä on taas suunnitelmassa tehdä vastavierailu ystävyyskouluumme.

Rakennusvuosi	1914, 1953, 1992
Opetustiloja:	16
Vuosiluokat	1.-6. luokat

7.2.7 Vaisaaren koulu

Vaisaaren koulu on Raision ainoa yksikkö, joka tarjoaa perusopetusta yleisopetuksen ryhmissä vuosiluokille 7–9. Vaisaareissa on opettajia n.70 ja määräaikaisia koulunkäynnin ohjaajia 5. Vaisaaren koulussa toimii 31 perusluokkaa, 4 erityisopetuksen pienryhmää sekä joustavan perusopetuksen ryhmä, jossa annetaan opetusta yhdeksäsluokkalaisille oppilaille.

Painotettua opetusta annetaan liikunnassa, englannin kielessä ja musiikissa. Liikuntaluokkaopetus perustuu urheilijan perusominaisuuksien kehittämiseen. Erillisiä lajipainotuksia ei ole. Liikuntapainotteisessa opetuksessa opiskelevalla oppilaalle tulee liikunnan opetusta 3–5 tuntia viikossa. Oppilaille on varattu myös lajiharjoitteluaikaa torstaiamuaisin kaksi tuntia. Tämän lisäksi oppilaat voivat valita vielä lisäksi liikuntaa valinnaisainetarjonnasta.

Englannin kielen painotettu opetus perustuu Clil-pedagogiikkaan. Clil-opetusta annetaan lähes kaikissa oppiaineissa. Englannin kieltä pyritään käyttämään n. 30 %:ssa oppiaineen sisällöistä. Clil-luokan oppilaat opiskelevat myös painotetun englannin kurssit valinnaisainetarjonnasta.

Musiikkipainotteista opetusta annetaan 2-3 tuntia

viikossa vuosiluokasta riippuen. Vaisaaren musiikkiluokkatoiminta rakentuu yhdessä soittamisen ja laulamisen ilon ympärille. Musiikkiluokkatoiminnan tarkoituksena on luoda elinikäinen suhde musiikkiin ja löytää jokaisen musiikkiluokkalaisen oma tapa osallistua yhteismusiisointiin. Musiikkiluokkalaiset pääsevät esiintymään koulun tilaisuuksissa ja myös koulun ulkopuolella. Vähintään kerran lukuvuodessa toteutetaan yhteistyössä kaikkien Raision kaupungin musiikkiluokkalaisten kanssa esimerkiksi yhteinen konsertti.

Vaisaaren koulussa työskentelee oppilashuollon henkilöstöstä koulukuraattori, koulupsykologi, terveydenhoitaja ja lääkäri. Näiden lisäksi koulussa työskentelee psykiatrinen sairaanhoitaja sekä sosiaalityöntekijä.

Koulun oppilaista 13,5 % on tehostetun tuen oppilaita, 14,1 % erityisen tuen oppilaita. Näiden lisäksi 10,3 % oppilaista opiskelee suomi toisena kielen -oppisisältöjen mukaisesti.

Vaisaaren koulun suuri koko mahdollistaa oppilaille monipuoliset valinnat. Lukuvuonna 2019–20 toteutuneita valinnaisaineita on yhteensä 55.

Rakennusvuosi	1967
Opetustiloja:	-Yhteensä 60 -Vaisaaren koulu: 50 -Kauppaoppilaitos:10 -Käsityön luokkatilat rakentamisvaiheessa syksyllä 2019 +liikuntatilat ympäri kaupunkia
Vuosiluokat	7.–9.

7.3. Perusopetuksen oppilasmäärä ja käytössä olevat tilat

7.3.1 Oppilasmäärien kehitys

Raision perusopetuksen oppilasmäärä on syksyn 2019 virallisen laskentapäivän mukaan 2223 oppilasta. Tämän lisäksi kouluilla opiskelee 17 valmistavan opetuksen oppilasta, joita ei lasketa mukaan perusopetuksen viralliseen oppilasmäärään. Perus-

opetuksen oppilaat on jaettu yhteensä 129 opetusryhmään. Perusopetuksen koulujen yhteenlaskettu paikkamäärän on tällä hetkellä 3112 paikkaa ja syksyn 2019 oppilasmäärän mukainen käyttöaste on noin 66 %.

Koulu	Oppilaspaikkoja	Oppilasmäärä 20.9.2019	Opetusryhmiä	Opetustiloja yhteensä	Käyttöaste
Friisilän koulu	380	299	17	17	79 %
Ihalan koulu	468	332	13	22	71 %
Krookilan koulu	72	31	2	3	43 %
Konsan koulu	72	22	2	3	31 %
Kanaan koulu	292	191	9	14	65 %
Kerttulan koulu	308	245	12	14	80 %
Kuloisten koulu	290	236	12	15	81 %
Tahvion koulu	176	112	5	7	64 %
Tikanmaan koulu	100	72	4	5	72 %
Vaisaaren koulu	954	683	53	53	72 %
Summa	3112	2223	129	153	66 %

Oppilasmäärien kehitys on ollut hyvin tasaista Raision kouluissa viimeisen vuosikymmenen aikana. Alla olevassa taulukossa on koulukohtaiset oppilasmäärien muutokset vuosilta 2010–2019. Raision perusopetuksessa opiskelevien oppilaiden määrä

vähentynyt noin 12 % viimeisen kymmenen vuoden aikana. Oppilasmäärä on pudonnut yhteensä 291:llä oppilaalla.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Friisilä	292	282	264	269	263	280	283	288	292	299
Ihala	391	397	389	395	401	336	325	320	322	332
Konsa	36	36	40	36	31	40	43	35	30	22
Krookila	43	47	34	43	*	46	45	40	34	31
Kaanaa	179	165	157	146	156	166	160	170	178	191
Kerttula	246	235	230	220	219	215	213	228	230	245
Kuloi- nen	197	195	195	196	195	206	229	239	239	236
Tahvio	143	129	125	136	124	114	110	102	122	112
Tikan- maa	87	78	60	58	71	64	70	64	61	72
Vaisaari	900	909	872	835	788	758	753	724	692	683
Oppi- laat yht	2514	2473	2366	2334	2248	2225	2231	2210	2200	2223

*Krookilan oppilaat lv 2014-2015 Ihalassa

Raisiolaisiksi syntyneiden lasten määrä on ollut vuosien 2008–2013 välisenä aikana keskimäärin noin 260 lasta vuodessa. Perusopetuksen oppilasmäärä on saman ajanjakson aikana pysynyt lähes ennallaan

noin 2220 oppilaassa. Vuosittainen oppilasmäärien vaihtelu on ollut 0–20 oppilaan välillä.

Koulun aloitus vuosi	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Lasten syntymä vuosi	2008 syntyneet	2009 syntyneet	2010 syntyneet	2011 syntyneet	2012 syntyneet	2013 syntyneet
Raisiossa syntyneet	265	272	265	254	274	250
Perusopetuksen aloittavien oppilaiden määrä	259	259	252	235	263	257
Perusopetuksen päättävien oppilaiden määrä	244	263	244	242	247	209
Perusopetuksen oppilaiden kokonaismäärä	2225	2231	2210	2200	2223	2233
Oppilasmäärän muutos	0	6	-21	-10	23	10

Vuosina 2013–2018 raisiolaisiksi syntyneiden lasten määrä on ollut keskimäärin noin 250 lasta vuodessa. Lasten syntyneen osalta on huomioitavaa, että viimeisen kolmen vuoden keskiarvo on enää 234 lasta vuodessa. Syntyvyyden lasku tulee näkymään raisioilaisten lasten lukumäärässä ja viimeisen kolmen

vuoden keskiarvossa on vähennystä aikasempien kolmen vuoden keskiarvoon noin 12 %. Ikäluokkien pienentyminen tulee näkymään perusopetuksen oppilasmäärissä kuitenkin vasta 2020-luvun jälkipuoliskolla.

Koulun aloitus vuosi	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten syntymävuosi	2013 syntyneet	2014 syntyneet	2015 syntyneet	2016 syntyneet	2017 syntyneet	2018 syntyneet
Raisiossa syntyneet	250	280	263	238	254	210
Perusopetuksen aloittavien oppilaiden määrä	257	280	257	225	247	198
Perusopetuksen päättävien oppilaiden määrä	209	236	260	256	251	261
Perusopetuksen oppilaiden kokonaismäärä	2233	2304	2325	2290	2281	2228
Oppilasmäärän muutos	0	71	21	-35	-9	-53

7.3.2 Koulujen käytössä olevat tilat

Perusopetuksen koulujen käytössä on tällä hetkellä 8 eri yksikköä ja yhteensä noin kolmetuhatta oppilaspaiikkaa. Luokkatiloja opetuksen järjestämistä varten on yhteensä 153 kpl. Koulujen yhteenlaskettu neliömäärä on tällä hetkellä 22 572 neliötä. Yhtä oppilasta kohden perusopetuksen tilankäyttö on 10 neliötä.

Koulu	Oppilasmäärä	Neliöt	Luokkatiloja	Neliöt/oppilas
Friisilän koulu	299	3497	17	11,7
Ihalan koulu	332	2981	22	9,0
Krookilan koulu	31	247	3	8,0
Konsan koulu	22	325	3	14,8
Kaanaan koulu	191	1890	14	9,9
Kerttulan koulu	245	2083	14	8,5
Kuloisten koulu	236	2156	15	9,1
Tahvion koulu	112	1506	7	8,2
Tikanmaan koulu	72	740	5	10,3
Vaisaaren koulu	683	7147	53	10,5
Yhteensä	2223	22 572	153	k.a. 10,0

Taulukko:

Oppilasmäärät (20.9.2019) koulun neliöt, opetusryhmien määrä ja oppilaskohtainen tilankäyttö.

7.3.3 Nykyisen kouluverkon oppilaspaiikat

Perusopetuksen koulujen yhteenlaskettu paikkamäärä on tällä hetkellä 3112 oppilaspaiikkaa. Näistä alakoulujen oppilaspaiikkoja on noin 2118 ja yläkoulun oppilaspaiikkoja 954.

Perusopetuksen alakoulut on luokiteltu joko 1, 2 tai 3-sarjaisiksi. Koulujen maksimipaikkamäärä on muodostettu ohjetaulukon mukaisesti. Lisäksi koulun oppilaspaiikkojen laskennalliseen maksimimäärään vaikuttaa koulun käytössä oleva neliömäärä

sekä koulun opetustilojen määrä.

Taulukon mukaisilla oppilasmäärillä 1-sarjaisen alakoulun oppilaspaiikkojen määräksi muodostuu yhteensä 154 oppilasta. 2-sarjaisen alakoulun paikkamäärä on 308 ja 3-sarjaisen alakoulun paikkamäärä on 462 oppilasta. Taulukon oppilaspaiikkojen määrä on ohjeellinen ja koulukäytössä olevat luokkatilat voivat vaikuttaa mm. siihen, että paikkamäärä on annettua määrää alhaisempi. Yläkoulujen oppilaspaiikkojen määrät on laskettu koulun käytössä olevien luokkatilojen mukaisesti.

Luokka-asteet 1–2	oppilasmäärä 23
Luokka-asteet 3–4	oppilasmäärä 26
Luokka-asteet 5–6	oppilasmäärä 28

Taulukko: Perusopetuksen ohjeellinen luokkakoko vuosiluokilla 1–6.

Koulu	Oppilaspaikat	Neliöt	Luokkatiloja	Neliöt/paikka
Friisilän koulu	380	3497	17	9,2
Ihalan koulu	468	2981	19	7,1
Krookilan koulu	72	247	3	3,4
Konsan koulu	72	325	3	4,5
Kaanaan koulu	282	1890	13	6,7
Kerttulan koulu	308	2083	14	6,8
Kuloisten koulu	308	2156	15	7,0
Tahvion koulu	176	1506	7	8,5
Tikanmaan koulu	100	740	5	7,4
Vaisaaren koulu	954	7147	53	7,5
Yhteensä	3112	22 572	149	6,8

Taulukko. Oppilasmäärät (20.9.2019) koulun neliöt, opetusryhmien määrä ja koulun oppilaspaikkojen määrästä laskettu tilantarve.

7.3.4 Vaativan erityisen tuen oppilasmäärät

Vaativan erityisen tuen oppilaiden opetuksen järjestäminen on järjestetty osin omana palveluntuotantona ja osin ostopalveluina Turun kaupungin opetustoimelta ja Erityishuoltoapiiriltä.

Koulu	Oppilaita	Opetusryhmiä
Friisilän koulu (H-luokka)	19	3
TOI - opetuksen yksikkö	6	1
Tahvio - Tikanmaan koulu (H-luokka)	8	1
Mylly-Antin koulu (erityishuoltoapiiri)	3	
Luolavuoren koulu (Turun kaupunki)	2	
Katariinan koulu (Turun kaupunki)	2	
Hannunniitun koulu (Turun kaupunki)	1	

7.4. Perusopetuksen järjestämiseen esitettävät muutokset

7.4.1 Perusteet tilojen sekä oppimisympäristöjen muutokselle

Perusopetuslaki annettiin Suomeen ensimmäisen kerran 1970-luvun alussa. Tällöin

kunnissa siirryttiin asteittain kansa – ja oppikoulun järjestämisestä perusopetuksen järjestämiseen. Perusopetuksen järjestäminen jaettiin silloin kahteen osaan, joista vuosiluokkien 1–6 opetuksen järjestämisestä vastasivat ala-asteet ja 1–9 opetuksesta yläasteet.

Perusopetuksen järjestäminen on kehittynyt tasaisesti vuosikymmenten aikana. Ala- ja yläasteiden kouluista on siirrytty ala- ja yläkouluihin ja sen jälkeen Suomessa on otettu laajasti käyttöön yhtenäisen perusopetuksen järjestämisen periaate. Tällä tarkoitetaan vuosiluokkien 1–9 opetuksen järjestämistä saman koulun alaisuudessa. 2000-luvulla suurin osa Suomeen rakennetuista kouluista ovat olleet yhtenäisiä peruskouluja.

Yhtenäisen peruskoulun tavoitteena on luoda mahdollisimman tiivis ja yhtenäinen opetus kaikille perusopetuksen vuosiluokille. Oppilaan näkökulmasta tämä tarkoittaa parhaassa tapauksessa 9 vuotisen oppivelvollisuuden aikana yhden mukaisen järjestelmän ja yhden koulun toimintamallin omaksumista. Oppilaan koulunkäyntiin liittyvän tiedonsiirron, tukitoimien ja lapsen tuntemuksen siirtyminen saman talon sisällä on myös todettu huomattavalla tavalla tukevan yhtenäisen peruskoulun järjestämisperiaatetta.

7.4.2 Nykypäivän haasteet perusopetuksen järjestämisessä

Raision perusopetuksen järjestäminen perustuu edelleen 1970-luvun alussa käyttöön otettuun järjestelmään, jossa käytössä on yhteensä kahdeksan vuosiluokkien 1–6 kouluja ja yksi vuosiluokkien 7–9 koulu. Oppilaan koulupolku jakaantuu Raisiossa useisiin siirtymiin ja nivelvaiheisiin ja hyvästä yrityksestä huolimatta tiedon siirto oppilaan opetuksen kannalta tärkeissä asioissa on edelleen työlästä ja paikoin puutteellista.

Opetuksen järjestämisen ja oppilaiden oppimisen sekä hyvinvoinnin kannalta on merkittävää, että tämän hetkessä järjestelmässä oppilaiden tukipalvelut on hajaantuneet useisiin eri yksiköihin sekä nivel-

vaiheisiin. Oppilaiden oppimisen sekä hyvinvoinnin tukemista varten palkatut henkilöt vaihtuvat koulupolun aikana liian usein ja tiedonsiirto oppilaiden asioiden osalta on usein haasteellista.

Perusopetuksen nykyinen koulutusjärjestelmä soveltuu hyvin niille oppilaille, joiden koulunkäynti etenee suunnitellusti ja merkittävää tuen tarvetta esi- ja perusopetuksen aikana ei ole. Niiden oppilaiden kohdalla, joilla on merkittävää tuen tarvetta esi- ja perusopetuksen aikana, nykyinen opetuksenjärjestämisen malli on osoittautunut erittäin haastavaksi. Useiden eri nivelvaiheiden ja siirtymisten vuoksi, tiedonsiirron ja oppilaan tuntemuksen ylläpitäminen on osoittautunut henkilöstölle hyvin työlääksi ja osittain mahdottomaksi tehtäväksi.

7.4.3 Toiminnan järjestämiseen esitettävät muutokset

7.4.3.1 Perusopetuksen opetustoimintaan esitettävät muutokset

Perusopetuksen opetustoiminnan järjestäminen toteutetaan valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti (OPS 2016), jonka eduskunta on hyväksynyt vuonna 2014. Tämän pohjalta on luotu Raision paikallinen opetussuunnitelma, jota kaikki Raision kaupungin koulut noudattavat.

Raision paikalliseen opetussuunnitelmaan esitetään vuosittain muutamia lisäyksiä sekä tarkennuksia ja ne tuodaan aina asia kerrallaan lautakunnan hyväksyttäväksi.

Palveluverkkoselvityksen yhteydessä esitetään, että Raision perusopetuksen toiminnan järjestämistä jatketaan nykyisen ja voimassa olevan paikallisen opetussuunnitelman mukaisesti.

Raision nykyinen perusopetuksen tuntijako on oppilaskohtaisesti 227 vuosiviikkotuntia koko perusopetuksen aikana perusopetuksen aikana. Valtakunnallisen opetussuunnitelman minimituntimäärä on 224 vuosiviikkotuntia.

7.4.3.2 Opetuksen tukipalveluihin esitettävät muutokset

Opetuksen tukipalvelut ovat lasten ja nuorten hyvinvoinnin sekä koulujen opetustoiminnan järjestämisen kannalta merkittävässä asemassa. Kaupungin oppilashuollon tarjoamat kuraattori ja koulupsykologi palvelut sekä terveystoimen järjestämät kouluterveydenhuoltopalvelut ovat tukipalveluista merkittävimmät.

Oppilashuollon palveluita on kehitetty merkittävästi Raisiossa viimeisten kolmen vuoden aikana.

Oppilashuoltolaissa annetut suositukset palveluiden mitoitukselle ja palveluiden saavutettavuudelle, on mahdollista toteuttaa tällä hetkellä kohtuullisella tasolla kuraattori- sekä kouluterveyden huoltoa koskevien palveluiden osalta. Koulupsykologipalveluiden suositus on oppilashuoltolain mukaisesti 600–800 oppilasta yhtä koulupsykologia kohden.

Raision kaupungin oppilashuollon piirissä on syksyllä 2019 yhteensä 2500 esi- ja perusopetuksen oppilasta sekä noin 2000 toisen asteen opiskelijaa. Oppilashuollon organisaatiolla on tällä hetkellä käytössä neljä koulupsykologin vakanssia. Nykyisellä vakanssimäärällä yhden koulupsykologin laskennallinen oppilasmäärä on noin 1126 oppilasta, mikä on merkittävästi yli annetun mitoituksen.

Oppilashuollon organisaatiota tulee jatkossa kehittää niin, että sen käytössä olevat resurssit mahdollistavat hyvät sekä laadukkaiden oppilas- ja kouluterveyden huoltopalveluiden toteuttamisen koko Raision kaupungin alueella.

Oppilas- ja opiskeluhoitolain suositusten mukaisen koulupsykologi palvelun järjestämisen tulisi toteuttaa niin, että oppilashuollon käytössä olisi tulevaisuudessa viisi koulupsykologin vakanssia.

7.4.3.3 Yhtenäiskouluperiaatteen käyttöönotto

Viimeisten vuosikymmenien aikana sekä Suomessa että muualla Euroopassa saatujen positiivisten kokemusten perusteella selvityksessä esitetään Raision siirtymistä yhtenäiskouluperiaatteen mukaisen perusopetuksen järjestämiseen vaiheittain 2020 ja 2030 lukujen aikana.

Yhtenäiskouluperiaatteen käyttöönotto parantaisi raisiolaisten perusopetusikäisten lasten- ja nuorten perusopetuksen laatua ja opetuksen järjestäjän antamaa tukea perusopetuksen aikana. Muutos mahdollistaisi nykyistä yhtenäisemmät opetuspalvelut kaikille perusopetuksen vuosiluokille ja samalla hel-

pottaisi uusien opetuspalveluiden käyttöönottoa.

Nykyinen vuosiluokilla 1–6 toteutettava luokanopettaja järjestelmä tukee erittäin hyvin oppilaan yksilöllistä opetusta, oppilaan tuntemusta ja tarvittavan tuen antamista oppilaan tarvitsemissa aineissa. Vuosiluokilla 7–9 toteutettavan aineopettajan järjestelmän vahvuutena on opettajan vahva ainekohtainen osaaminen.

Raision uuden opetuksen järjestämisen mallin tavoitteena on yhdistää luokanopettaja ja aineopettaja järjestelmien vahvuudet ja parantaa oppilaan saamaa opetuksen laatua sekä koulun mahdollisuuksia oppilaan oppimisen tukemiseen. Tavoitteena on madaltaa nykyisiä nivelvaiheita ja mahdollistaa parempi tuen saanti sitä tarvitseville oppilaille. Uuden opetuksen järjestämisen mallin tavoitteena on myös mahdollistaa aikaisempaa paremmin oppilaiden tarvitsemien tukihenkilöiden saatavuus sekä minimoida niiden vaihtuvuus koko koulupolun aikana.

Esiopetuksen järjestäminen on kirjattu perusopetuslain alaisuuteen ja kuuluu nykyisin varhaiskasvatuksen organisaation tehtäviin. Esiopetuksen ja perusopetuksen alkuopetuksen (vuosiluokat 1 – 2) yhteistyön tiivistäminen on myös uuden opetuksen järjestämismallin tavoitteita. Myös esiopetuksen järjestämisessä ja siirtymävaiheen toteutuksessa tulee jatkossa pyrkiä madaltamaan nykyisiä nivelvaiheita sekä olennaisesti parantamaan tiedonkulkua eri yksiköiden välillä.

Esitettävän uuden mallin mukaisesti lasten ja nuorten opinpolkua esi- ja perusopetuksen aikana muutettaisiin Raisiossa seuraavasti:

1. Esiopetuksen järjestäminen siirrettäisiin päiväkodeista 2020-luvun aikana asteittain tapahtuvaksi perusopetuksen kouluissa.
2. Vuosiluokkien 1–4 opetus järjestettäisiin yhteisissä tiloissa ja tiiviissä yhteistyössä esiopetuksen kanssa. Toiminta toteutettaisiin lähialueella Raision eri alueilla ja käyttäen nykyisten alakoulujen tiloja. Esi- ja perusopetuksen oppilaan vaihe I. (keski- 5 vuotta)
3. Vuosiluokkien 5–9 opetus siirtyisi tulevien yhtenäiskoulujen vastuulle. Opetus järjestettäisiin uusissa kouluissa pääosin vuosiluokilla 5–6 luokanopettajien ja 7–9 aineopettajien toimesta. Kouluilla olisi myös henkilöstön pätevyyksien mukaisesti mahdollista käyttää hyväksi opettajien vahvuuksia kaikilla

koulun eri vuosiluokilla. Perusopetuksen oppilaan vaihe II. (kesto 5 vuotta)

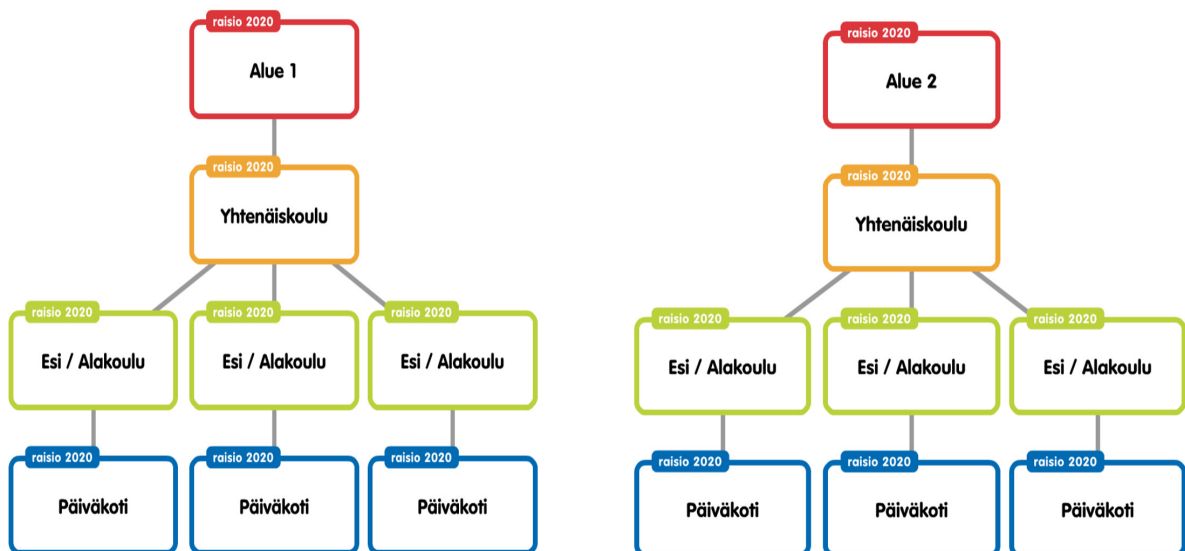
7.4.3.4 Aluemallin käyttöön ottaminen

Esi- ja perusopetuksen järjestämisen muutoksen yhteydessä toteutettaisiin samalla myös alueellisen palvelurakenteen muodostaminen. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen toiminta toteutettaisiin jatkossa kahdessa alueellisessa organisaatiossa. Näiden organisaatioiden tehtävänä olisi toteuttaa oman alueen palvelutarjonta aina päiväkodista perusopetuksen päättövaiheeseen asti.

Sama organisaatio vastaisi myös sivistyskeskuksen osalta lasten ja perheiden eri tukipalveluista ja niiden järjestämisestä. Tämä koskisi esimerkiksi oppilas-

huoltopalveluita, erityisopetusta, oppilaanohjausta ja perheen tarvitsemia muita kasvatuksen ja koulutuksen erityispalveluita.

Aluemallin tavoitteena olisi mahdollisimman yhtenäisen sekä yksinkertaisen palvelurakenteen muodostaminen raisiolaisille lapsille ja heidän perheilleen. Muutoksella tavoiteltaisiin aikaisempaa parempaa lasten ja heidän perheiden asioiden tuntemusta sekä pidempiä asiakassuhteita tukipalveluiden henkilökuntaan niitä tarvitseville lapsille ja heidän huoltajilleen.

Kuva. Esitettävän aluemallin havainnekuva.

7.4.4 Perusopetuksen koulujen tiloja koskevat muutokset

7.4.4.1 Perusopetuksen oppimisympäristöt

Tulevien koulujen peruskorjausten ja uudisrakentamisen yhteydessä koulujen käyttöön rakennettavat oppimisympäristöt tulee rakentaa valtakunnallisen opetussuunnitelman sekä nykyaikaisen opetuksen järjestämisen edellyttämällä tavalla. Käytössä olevien tilojen tulee parhaalla tavalla mahdollistaa opetussuunnitelman mukaisen opetuksen järjestäminen ja niiden tulee soveltua eri kokoisille opetusryhmille. Tilojen muokattavuus eri toimintoja varten tulee jatkossa olla myös aikaisempaa paremmin mahdollista.

Perusopetuksen 2020-luvulla toteutettavan tilaohjelman tulee mahdollistaa riittävä määrä oppilaspaiikkoja opetuksen järjestämistä varten. Samalla tilaohjelman tavoitteena on luoda opetuksen järjestämisen kannalta toimiva ja taloudellisesti riittävän tehokas toimintaympäristö.

Koulujen käytössä olevien tilojen tulee olla kauttaaltaan muokattavissa koulun jokapäiväistä toimintaa varten. Tulevissa uudiskohteissa on tavoitteena, että oppilasmäärän mukainen toteutunut tilankäyttö olisi mahdollista toteuttaa noin 7 – 8 neliötä/oppilas. Tällä hetkellä oppilasmäärän suhteutettu tilankäyttö on noin 10 neliötä/oppilas.

7.4.4.2 Nykyiseen kouluverkkoon esitettävät muutokset

Edellä esitetyn opetuksen järjestämistä koskevan rakenteen ja yhtenäiskouluperiaatteen käyttöönottoaminen olisi koulujen tilojen puolesta mahdollista toteuttaa asteittain 2020-luvun aikana. Koulujen peruskorjausten yhteydessä nykyinen vuosiluokkien 7–9 opetus tultaisiin jakamaan kahteen eri yksikköön.

Tämä tarkoittaisi yhden nykyisen alakoulun laajentamista ja uusien opetustilojen rakentamista vuosiluokkien 7–9 opetusta varten. Vaisaaren koulun peruskorjauksen tai uudisrakentamisen yhteydessä koulun tilaohjelmaa tulisi esityksen mukaan päivittää niin, että uudessa koulussa tarvittaisiin tilat vuosiluokkien 5–6 opetuksen järjestämistä varten ja samalla olisi mahdollista vähentää aineopetuksen käyttämiä tiloja vuosiluokkien 7–9 osalta.

Perusopetuksen alakoulujen tiloihin ei olisi edellä esitetyn lisäksi tarvetta tehdä toiminnan järjestämisen vuoksi muita merkittäviä rakenteellisia muutoksia. Esiopetuksen siirtyminen kokonaan nykyisiin

alakoulujen rakennuksiin tulisi huomioida peruskorjausten yhteydessä. Muilta osin esi-perusopetuksen toimintaa voitaisiin jatkaa kaikissa nykyisissä yksiköissä myös uuden järjestämisen mallin mukaisesti.

Nykyisten koulurakennusten tulevaisuus ja mahdollisen peruskorjauksen tarpeellisuus tulee myös jatkossa arvioida aina erikseen koulukohtaisesti. Oppilasmäärien kehitys Raisiossa 2020-luvun alkupuolella vaikuttaa merkittävästi käytössä olevien oppilaspaiikkojen riittävyyteen ja eri koulukohteiden tarpeellisuuteen tulevien vuosikymmenten aikana.

Raision kaupungin tekninenkeskus on arvioinut nykyisten koulurakennusten peruskorjaustarpeen 2020-luvulle. Tulevien peruskorjausten yhteenlaskettu määräraha on noin 30 miljoonaa euroa. Perusopetuksen tulevien investointien tarkemmat tiedot on kirjattu selvityksen talousosioon.

7.4.4.3 Alueellisten palveluiden tilat

Sivistyskeskuksen käytössä on tällä hetkellä yhteensä noin 45 eri toimintapistettä ja yksikköä. Tulevien vuosien tavoitteena on keskittyä suunnittelussa vähentämään erillisten yksiköiden määrää merkittävästi ja keskittämään eri palveluita yhteisiin tiloihin eri puolille kaupunkia.

Perusopetuksen koulujen peruskorjaus- ja uudisrakentamisessa tulisi jatkossa huomioida myös kaikkien sivistyskeskuksen eri palveluiden alueelliset tilatarpeet. Koulujen rakentamisen yhteydessä tulisi jatkossa pyrkiä aina keskittämään lähes kaikki alueella tarjottavat sivistyspalvelut saman katon alle yhteisiin tiloihin. Tämän periaatteen avulla kaupungin käytössä olevien tilojen tehokkuus kasvaisi huomattavalla tavalla ja samalla olisi mahdollista tarjota myös nykyistä laadukkaammat tilat eri sivistyspalveluiden käyttöön.

8. Lukio

8.1 Lukiolain veloitteet koulutuksen järjestäjälle

Lukiokoulutuksen järjestäminen edellyttää opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää koulutuksen järjestämislupaa. Raisiossa lukiokoulutuksen järjestämislupa on Raision kaupungilla. Koulutuksen järjestämisluvan myöntämisen edellytyksenä on, että koulutus on tarpeellista ottaen huomioon valtakunnallinen tai alueellinen koulutustarve ja koulutustarjonta ja että hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset koulutuksen asianmukaiseen järjestämiseen. Koulutuksen järjestäjä päättää lukioista, joissa koulutusta järjestetään, jollei luvassa toisin määrätä.

Koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä perusopetuksen, lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen, vapaan sivistystyön oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien, korkeakoulujen sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa.

Koulutuksen järjestäjä voi täydentää järjestämäänsä koulutusta hankkimalla lukiolaissa tarkoitettua opetusta ja muita palveluja toiselta lukiokoulutuksen tai muun koulutuksen järjestäjältä, korkeakoululta, muulta julkiselta taholta taikka muulta yksityiseltä rekisteröidyltä yhteisöltä tai säätiöltä. Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että sen hankkima opetus ja palvelut järjestetään lukiolain mukaisesti.

Lukiokoulutus muodostaa oppimäärän, jonka ta-

voitteellinen suorittamisaika on kolme vuotta. Lukio-koulutusta järjestetään erikseen nuorille ja aikuisille tarkoitettuina oppimäärinä. Raisiossa lukiokoulutusta annetaan nuorten oppimäärän mukaisesti.

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämäntutkimustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. Valtioneuvoston asetuksella säädetään lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista, oppiaineryhmiin kuuluvista oppiaineista, opintojen rakenteesta sekä opintojen laajuuksista. Opetushallitus määrää valtioneuvoston asetuksessa säädettyjen opintojen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä opetussuunnitelman perusteissa.

Oppimäärän mukainen opetus ja opintojen ohjaus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus yksilöllisiin opintoihin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä koulutuksen järjestäjän muiden oppilaitosten, korkeakoulujen ja muiden koulutuksen järjestäjien antamaa opetusta hyväksi käyttäen.

8.2 Palvelun nykytila

8.2.1 Raision lukio

Raision lukiossa on 405 opiskelijaa(1.9.2019) ja henkilökuntaa opetustehtävissä 27 sekä hallinnon tehtävissä rehtori ja koulusihteeri. Paikallinen opetussuunnitelma ja vuosittaiset työsuunnitelmat on laadittu siten, että lukiolain tarkoittama opintojen valinnaisuus toteutuu opiskelijoille. Raision lukiossa toteutetaan sivistyslautakunnan hyväksymää Raision kaupungin kieliohjelmaa, eli lukiossa on tarjolla saksan, ranskan ja venäjän kielet. Lukuvuonna 2019-2020 toteutus tarkoittaa 496,5 kurssia. Opiskelijaa kohti laskettu kurssimäärä 1,20 on alueen vastaavien lukioiden vertailun kestäväällä tasolla vaihteluvälillä 1,16–1,41.

Raision lukiossa toimii yrittäjyyssinja, joka tarkoittaa 5 koulukohtaista yrittäjyysskurssia sekä yhteistyötä Turun AMK:n kanssa. Linja on vuosittain siten suosittu, että se tulee nähdä arvokkaana paitsi toiminnan myös markkinoinnin kannalta.

8.2.2 Yhteistoiminta Rasekon kanssa

Rasekon opiskelijoilla on mahdollisuus tietyn edellytyksin suorittaa ylioppilastutkinto Raision lukiossa. Kaksoistutkinto-opiskelijoiden määrä tällä hetkellä(1.9.2019) on 60. Kaksoistutkinto järjestetään tarjoamalla viiden kirjoitettavan aineen kurssija siten, että niiden suorittaminen on mahdollista omien ammatillisten opintojen ohella. Tätä varten järjestetään

vuoden aikana 40 K-kurssia, joilla etusija on kaksois-tutkinto-opiskelijoilla. Lukion opiskelijat voivat valita näitä kursseja, mikäli niillä on tilaa. K-kurssien henkilökohtaiset kustannukset laskutetaan Rasekolta.

8.2.3 Yhteistoiminta korkeakoulujen kanssa

Turun ammattikorkeakoulussa Raision lukion opiskelija voi suorittaa Yrittäjyyden perusteet -kurssin (5 op.).

Turun yliopiston kanssa solmittu yhteistyösopimus takaa Raision lukion opiskelijoille mahdollisuuden suoravalintaan fysiikan laitokselle. Tämä tarkoittaa, että opiskelija, joka on suorittanut kolme yhteistyökurssia riittävän hyvin arvosanoin voidaan valita haastattelun perusteella opiskelijaksi Turun yliopiston fysiikan laitokselle. Vastaavanlainen suoravalintamenettely on tulossa DI-koulutukseen ja mahdollisesti kemiaan.

Raision lukio on mukana Turun yliopiston Lukioyhteistyö-verkostossa. Tätä toimintamallia kehitetään jatkuvasti ja jo tällä hetkellä lukio-opiskelijalla on mahdollisuus osallistua useille maistiaisluennoille eri tiedekuntien alalta.

8.3 Hanke- ja kehittämistoiminta

Lukio on mukana Turun alueellisessa tutoropettajatoiminnan hankkeessa, jonka tavoitteena on lukio-uudistukseen liittyvien käytäntöjen jakamiseen soveltuvan tutorverkoston luominen.

Raision lukiouudistus -nimisen oman hankkeemme tavoitteena on tukea opetussuunnitelmatyötä ja kehittää opiskeluympäristöä (digitaalista sekä fyysistä) vastaamaan paremmin lukiokoulutuksen muutuneita vaatimuksia.

Lukion kehittämistoimintaa koordinoi kehitystiimi, joka toimii myös Raision lukiouudistus -hankkeen ohjausryhmänä.

8.2.4 Erityisopetus

Erityisopettajan vastualueet

- pedagoginen tuki: opiskelutaitojen tehostaminen, oppimaan oppiminen, oman opiskelustrategioiden ja omien opiskelutekniikoiden löytäminen, myönteisen minäkuvan vahvistaminen oppijana, läksyjenteon avustaminen
- lukitestatus
- opastaa ylioppilastutkintoa varten tarvittavien erityisjärjestely- ja vieraskielisyyssanomusten laatimisessa

8.2.5 Opiskelijahuolto

Raision lukiossa toimii psykologi, jonka tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijoiden hyvinvointia, mielenrenteyttä ja opintojen etenemistä. Tarvittaessa hän antaa tietoa muista nuoria auttavista tahoista tai ohjaa niihin. Koulupsykologi on tavattavissa lukiolla kahtena päivänä viikossa.

Koulukuraattorin työn tavoitteena on opiskelijoiden sosiaalisen hyvinvoinnin, opiskelun sekä elämänhallinnan tukeminen. Koulukuraattori on tavattavissa lukiolla kahtena päivänä viikossa.

8.4 Lukiokoulutukseen esitettävät muutokset

8.4.1. Lukion tehtävä

Raision lukio säilytetään yleislukiona. Omia vahvuuksia kehitetään ja profiloitetaan niiden pohjalta. Pohdittavaksi tulee lukion koon kasvattaminen nostamalla sisäänottomäärää nykyisestä 140:stä 150-160:een. Tämä olisi mahdollista toteuttaa siinä tilanteessa, että sisäänotettavien opiskelijoiden keskiarvojen keskiarvo saadaan nousuun.

8.4.2. Painotukset ja yhteistyö

Painotuksena olevaa yrittäjyyslinjaa kehitetään kohti vahvaa opiskeluputkimaista väylää ammattikorkeakouluun. Suoravalintaväylää laajennetaan koskemaan useampia aloja yhteistyössä Turun liopiston sekä mahdollisesti Åbo academin kanssa. Näiden avulla pyritään kasvattamaan Raision lukion vetovoimaa sekä opiskelijoiden sisäänottokeskiarvoa. Tämän jälkeen lukion vuotuista sisäänottoa voidaan kasvattaa, mikä puolestaan keventäisi opiskelijakohtaista kustannusta.

8.5 Käytössä olevat tilat

Nykyiset tilat ovat lukiokäytössä erinomaiset, joten niihin ei esitetä oleellisia muutoksia. Tiloista puuttuu auditorioratkaisu. Uuden opetussuunnitelman näkökulmasta tämä on ongelma. Ratkaisuna on yhteiskäyttö Vaisaaren kanssa tai Martinsalin käyttö. Pienempänä auditorioratkaisuna yhdistetään kielikujan päädyn pieni luokkatila sekä kielistudio isommaksi opetustilaksi.

Pihan liikennerratkaisu täytyy suunnitella ja toteuttaa turvallisemmaksi, sillä liikenne on aamuisin sokkeloista ja vaarallista. Piha-alueen kehittäminen esimerkiksi lähiliikuntapaikalla on olennaista opiskelijahuollon ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä.

8.6 Muutosten kustannusvaikutukset

Sisäänoton kasvattamisen seurauksena olisi lievä opiskelijakohtaisen kustannuksen lasku, mikä laskisi lukion vuotuista nettokustannusta.

Investointien kustannukset teknisen keskuksen karkean arvion mukaan:

- suurempi luokkatila kaksi luokkaa yhdistämällä 50 000 €
- pihan liikennerratkaisu 200 000 €

8.7 Yhteenveto

Raision lukiota kehitetään yleislukiona, joka profiloituu vahvuksiensa ja korkeakoulu yhteistyönsä avulla. Lukio toimii yhdessä toimipisteessä nykyisissä tiloissa, joista pidetään huolta sekä kehitetään suunnitelmallisesti. Yhteistyötä ympäriskuntien lukioiden kesken pidetään yllä ja kehitetään uudistuneiden lukiokoulutuksen säädösten mukaisesti. Raision lu-

kion opintorakenteiden potentiaali hyödynnetään tehokkaasti, jotta lukion laadullinen houkuttelevuus kasvaa 20-luvulla.

9. Raisio-opisto

9.1 Kunnan lakisääteiset velvoitteet

Vapaan sivistystyön tarkoituksena on jatkuvan oppimisen periaatteen mukaisesti edistää ihmisten monipuolista kehittymistä ja hyvinvointia sekä järjestää yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus. Vapaan sivistystyön toimintaa sääteleviä lakeja ovat:

Laki vapaasta sivistystyöstä 21.8.1998/632

Asetus vapaasta sivistystyöstä 6.11.1998/805

Vapaan sivistystyön oppilaitoksen ylläpitämisluvan myöntää opetus- ja kulttuuriministeriö. Tällä hetkellä vapaan sivistystyön opintoja (kansalaisopisto) on tarjolla kaikissa Suomen kunnissa.

Raisiossa vapaan sivistystyön piiriin kuuluvan koulutuksen järjestämisestä vastaa Raisio-opisto. Kuntasopimusten perusteella opiston toiminta-alueeseen ovat jo useiden vuosien ajan kuuluneet myös Masku, Rusko, Mynämäki ja Nousiainen.

9.2 Järjestettävien palveluiden nykytila

Raisio-opisto järjestää vuosittain toimialueellaan lähes 500 kurssia, mikä tarkoittaa käytännössä yli 9 000 oppituntia alueellista koulutus- ja harrastustoimintaa n. 8 000 kurssilaiselle. Vuonna 2018 opitunteja toteutui 9 154, kurssilaisia oli 7 970, toteutuneita kursseja oli 507. Kurssilaisista naisia oli n. 80 %, alle 15-vuotiaita oli 455. Tuntiopettajia opistossa

9.3 Hanke- ja kehittämistoiminta

Raisio-opisto hakee aktiivisesti rahoitusta erilaisiin kehittämishankkeisiin. Syksyllä 2019 käynnistyy Opetushallituksen rahoittama hanke *Yhteisöllisyyttä ja ilmiöitä aikuisten digioppimiseen – digipalvelusuunnittelulla tehoa alueelliseen digikoulutukseen*.

Opisto tekee laaja-alaista seudullista yhteistyötä 11 lounaissaomalaisen kansalais- ja työväenopiston kanssa.

Raisio-opiston ylläpitämisluvan mukaan Raisio-opiston tarjoaman koulutuksen tavoitteena on tukea tietoyhteiskuntakehitystä, edistää aktiivista kansalaisuutta, terveyttä ja hyvinvointia sekä lisätä tasa-arvoa, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.

Opiston kurssit ovat kaikille avoimia iästä, asuinpaikasta ja opiskelusta riippumatta.

Opistossa toimii myös Raision lasten ja nuorten kuvataidekoulu, joka järjestää 7-18 -vuotiaille lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista, tasolta toiselle etenevää yleisen oppimäärän mukaista kuvataiteen perusopetusta. Kuvataidekoulussa opiskelua ohjaa Opetushallituksen taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin pohjautuva Raision lasten ja nuorten kuvataidekoulun opetussuunnitelma (2018).

Taiteen perusopetusta sääteleviä lakeja ovat:

Laki taiteen perusopetuksesta 21.8.1998/633

Asetus taiteen perusopetuksesta 6.11.1998/813

työskenteli yli 90, opetusta järjestettiin n. 50 toimipisteessä. Vakituista henkilökuntaa on 3.

Suurimmat aineryhmät vuonna 2018 olivat liikunta ja tanssi, kielet ja käden taidot. Esimerkiksi liikuntaa opisto järjesti vuonna 2018 useammalle tuhannelle käyttäjälle n. 2 300 tuntia.

Lukuvuonna 2019–2020 toteutettavia verkoston yhteishankkeita ovat:

Opistojen IlmE, jonka pedagogisena tavoitteena on ekososiaalisuuden ja ilmiöoppimisen integroiminen kansalaisopistotyöhön.

Yhdessä enemmän - henkilökunnan koulutushanke, jonka tarkoituksena on parantaa henkilöstön osaamista yhteisöllisestä pedagogiikasta, aktiivisesta kansalaisuudesta, digiosaamisesta sekä viestinnästä ja markkinoinnista.

9.4 Käytössä olevat tilat

Suurin osa Raisiossa järjestettävistä kursseista pidetään iltaisin Raision lukion tiloissa. Myös opiston toimisto sijaitsee lukiorakennuksessa. Koulun tilat ovatkin tehokkaasti käytössä aamusta iltaan. Liikuntakurssien keskeisin toimipaikka on Kerttulan jäähallin liikuntatila, jossa kurssitoimintaa on mahdollista järjestää myös päivisin.

Kansalaisopistotoiminta on luonteeltaan alueellista lähipalvelua. Kansalaisopistotoiminnan tulee olla kaikille kaupunkilaisille hyvin saavutettavaa, mistä syystä kurssitoimintaa on pyritty järjestämään mahdollisimman monessa toimipisteessä ympäri Raisiota. Lukuvuonna 2019 -2020 opisto järjestää Raision lukion ja Kerttulan jäähallin lisäksi kurssitoimintaa myös seuraavissa toimipisteissä:

- Friisilän koulu
- Hulvelan palvelukeskus
- Ihalan koulu

- Kauppakeskus Mylly
- Kerttulan koulu
- Kokinvuoren seurakuntakoti
- Kuloisten koulu
- Kylä-Klemelä, kuvataidekoulu ja savipaja
- Liikuntatila, Vanha kauppaoppilaitos
- Opiston luokka, Vanha kauppaoppilaitos
- Raision kirjasto
Raision teatteri
- Tikanmaan koulu
- Ulpukan liikuntatila
- Vaisaaren koulu

Varhaiskasvatuksen tiloissa opistolla ei ole tällä hetkellä toimintaa.

Sopimuskunnissa opisto toimii kunnan omistamissa ja kunnan opistotoimintaa varten vuokraamissa tiloissa. Lukuvuosittain toimipisteitä on noin 50.

9.5 Järjestettäviin palveluihin esitettävät muutokset

Raisio-opiston alueellinen rooli elinikäisen, jatkuvan osaamisen ja hyvinvoinnin ylläpitäjänä on merkittävä. Opisto on monikunnallinen toimija, mikä parhaimmillaan voisi mahdollistaa myös yli kuntarajojen ulottuvan koulutus- ja harrastustoiminnan kehittämisen sekä myös paikallisten harrastusmahdollisuuksien entistä laajemman hyödyntämisen. Näin olisi saavutettavissa vielä monia uusia mahdollisuuksia ja kuva Raisiosta monipuolisena, lasten ja nuorten lisäksi myös aikuiset huomioivana sivistyskaupunkina vahvistuisi.

Kansalaisopistotoimintaa tulisi Raisiossa pyrkiä laajentamaan ja sen toimintaedellytyksiä tulisi parantaa mm. entistä tehokkaamman tilasuunnittelun ja yhteistoiminnan tehostamisen keinoin. Opiston tarpeet ja mahdollisuudet tulisi huomioida palveluverkkoselvityksessä siten, että tilat olisivat myös yhteiseen käyttöön soveltuvia niin toiminnallisuuden kuin saavutettavuudenkin näkökulmasta (sijainti, aika). Kuntalaisen etu toteutuu laajimmin, kun esimerkiksi tilankäyttösuunnittelussa otetaan huomioon kaiken ikäiset käyttäjät sekä iltakäyttö. Myös mahdolliset päällekkäisyydet kunnan sisäisessä palvelutoiminnassa tulisi huomioida ja huolehtia siitä, että valtionosuudet säilyvät entisellä tasolla eikä

kunta omalla toiminnallaan heikennä rahoitusmahdollisuuksia.

Opiston järjestämä koulutus- ja harrastustoiminta on kunnalle edullista ja kaikille soveltuvaa toimintaa, jonka merkitystä ei pidä väheksyä myöskään tutkimustulosten pohjalta: professori Jyri Mannisen tutkimusten mukaan kansalaisopiston aikuisopiskelijat käyttävät vähemmän sote-palveluita kuin väestö keskimäärin. Merkittävä tulos oli myös se, että kansalaisopistossa suoritettavat kurssit lisäävät suvaitsevaisuutta ja opiskeluhaluutta sekä vahvistavat ystäväverkostoja. Manninen on laskenut saavutettavia hyötyjä jopa euromääräisesti: yhden euron panostus kansalaisopistoihin näyttäisi tuottavan jopa 3,4–5,6 euron hyödyt.

Opistolla on jo pitkään suunniteltu yhteistyön tehostamista esim. sosiaali- ja terveystieteiden kanssa (esim. erityisryhmät). Tämä ei kuitenkaan ole ollut mahdollista, koska opiston vaikutusmahdollisuudet esimerkiksi tilojen käyttöä koskeviin päätöksiin ovat varsin rajalliset.

9.6 Käytössä oleviin tiloihin esitettävät muutokset

Viimeisten vuosien aikana opettaminen ja oppimisen tavat ovat digitalisaation ja mobilisaation seurauksena monipuolistuneet, mikä aiheuttaa haasteita niin oppimisympäristöjen (ml. opetustilat, opetusvälineet) kuin opetushenkilön osaamisenkin näkökulmasta myös kansalaisopistossa. Esimerkiksi kielten opetuksessa oppimateriaalit ovat pääasiassa sähköisiä, mikä edellyttää luokkatiloilta hyvää laitevarustelua, tehokasta tilasuunnittelua sekä myös opetushenkilöstön tarpeiden huomioon ottamista. Ryhmätyömenetelmien yleistyessä tiloista ja kalusteilta vaaditaan hyvää ja nopeaa muunneltavuutta.

Lisäksi uudenlaisten monikäyttötilojen tarve lisääntyy, mistä esimerkkinä Raision lasten ja nuorten kuvataidekoulun uusi opetussuunnitelma, jossa kuvataide ja digitalisaatio kohtaavat entistä laajemmin. Kuvataidekoulun tämän hetkinen varustelu ei mahdollista digitalisaation hyödyntämistä riittävän hyvin.

Kansalaisopistossa suosittuja oppianeita ovat myös kotitalous, musiikki ja tietotekniikka. Kotitalouden ja musiikin osalta kansalaisopistossa on tarvetta yhteisille opetustiloille ja -varusteille, joita myös kansalaisopiston olisi mahdollista käyttää ilman toiminnan sopeuttamista muun opetuksen aikatauluihin tai tarpeisiin. Tietotekniikkaopetukseen ja -ohjaukseen tarvittaisiin moderni luokkatila, jonka ergonomiassa ja varustelussa olisi otettu huomioon myös omien laitteiden käyttö.

Opistolta toivotaan jatkuvasti myös päiväopetuksen lisäämistä. Tällä hetkellä päiväopetuksen järjestäminen ei ole riittävässä määrin mahdollista, sillä opistolla ei ole käytössään hyvin varusteltuja päiväopetustiloja. Tämä vaikuttaa erityisesti tietotekniikan ja maahanmuuttajille suunnatun suomen kielen opetukseen.

9.7 Palveluverkkoon esitettävien muutosten kustannusvertailu

Kuten aikaisemmin mainittiin, opiston järjestämä koulutus- ja harrastustoiminta on kunnalle edullista. Palveluverkkoon esitetyt muutokset olisivat pitkälti toteutettavissa tehokkaan tilasuunnittelun ja yhteistoiminnan keinoin. Kustannuksia muodostuisi laite-

ja kalustehankinnoista (muunneltava, ryhmätyöhön soveltuva, ergonominen päiväopetustila).

9.8 Yhteenveto

Kansalaisopistotoimintaa tulisi Raisiossa pyrkiä laajentamaan ja sen toimintaedellytyksiä tulisi parantaa mm. entistä tehokkaamman tilasuunnittelun ja yhteistoiminnan tehostamisen keinoin. Opiston tarpeet ja mahdollisuudet tulisi huomioida palveluverkkoselvityksessä siten, että tilat olisivat myös yhteiseen käyttöön soveltuvia niin toiminnallisuuden kuin saavutettavuudenkin näkökulmasta (sijainti, aika).

Mahdolliset toiminnalliset päällekkäisyydet kunnan sisäisessä palvelutoiminnassa tulisi huomioida ja huolehtia siitä, ettei kunta omalla toiminnallaan heikennä rahoitusmahdollisuuksia.

10. Sivistyskeskuksen talous ja investoinnit

10.1 Sivistyskeskuksen talous

10.2 Kirjasto- ja kulttuuritoimen talous

10.3 Liikunta- ja nuorisotoimen talous

10.4 Varhaiskasvatuksen talous

10.5 Perusopetuksen järjestämisen kustannukset

10.6 Lukiokoulutuksen järjestämisen kustannukset

10.7 Raision-opiston talous

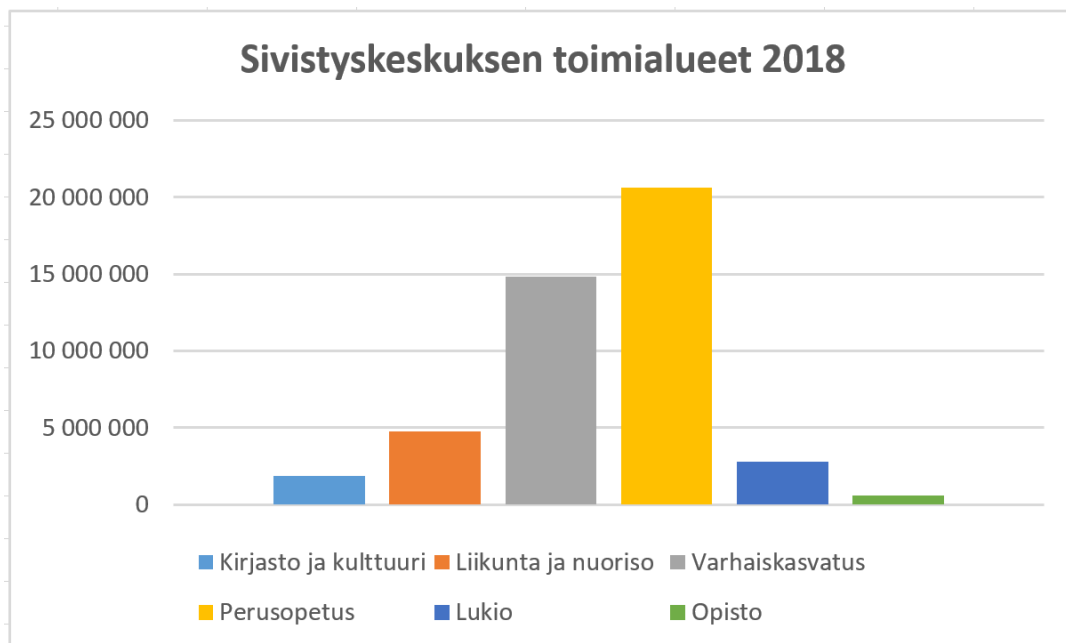
10.8 Koulu- ja päiväkotiverkon kustannukset

10.10 Arvio esitettyjen muutosten kustannusvaikutuksista

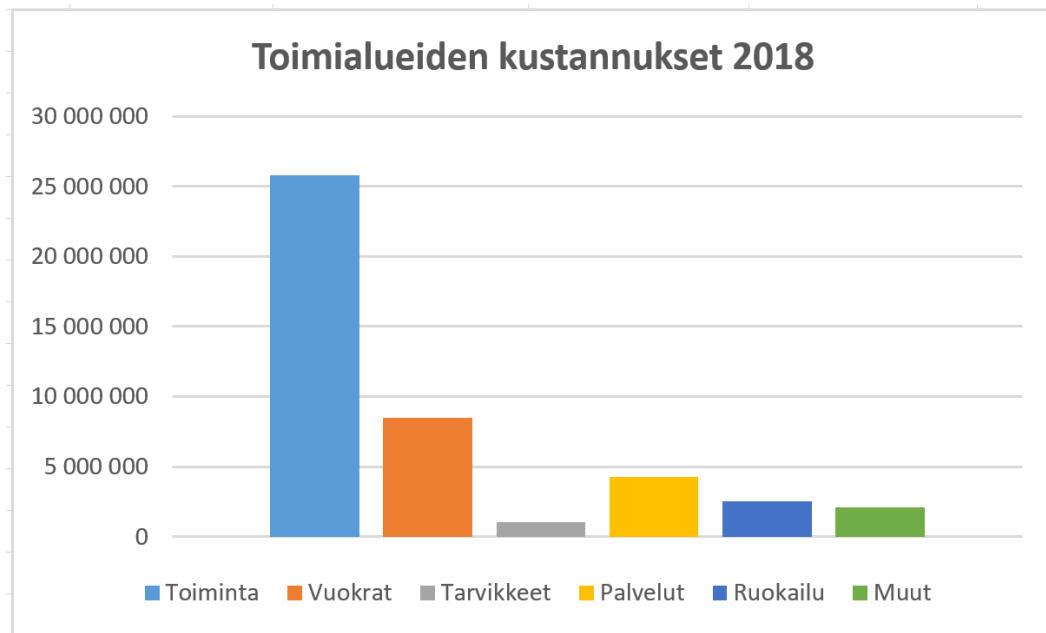
10.11 Investointiesitykset 2020-luvulla

10.1. Sivistyskeskuksen talous

Sivistyskeskuksen yhteenlasketut kustannukset ovat vuositasolla noin 45 miljoonaa euroa. Kustannukset jakaantuvat sivistyslautakunnan ja vapaa-ajanlautakunnan alaisten yhteensä kuuden eri toimialueen välille.

Koko keskuksen kustannuksista henkilöstö ja toiminnan järjestämiseen kohdistuvat menot ovat yhteensä noin 26 miljoonaa euroa. Tämä on noin 57 % koko keskuksen menoista. Kiinteistöjen vuokraa sekä muita kiinteistö- menoja (mm. kunnossapito ja siivous) on yhteensä noin 8,5 miljoonaa euroa ja se on noin 19 % koko keskuksen menoista.

Sivistyskeskuksen toiminnan järjestäminen on jaettu sivistyslautakunnan ja vapaa-aikalautakunnan vastuulle. Sivistyslautakunnan kustannukset ovat vuositasolla noin 39 miljoonaa euroa.

Sivistyslautakunta vastaa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukion ja opiston toiminnan järjestämisestä.

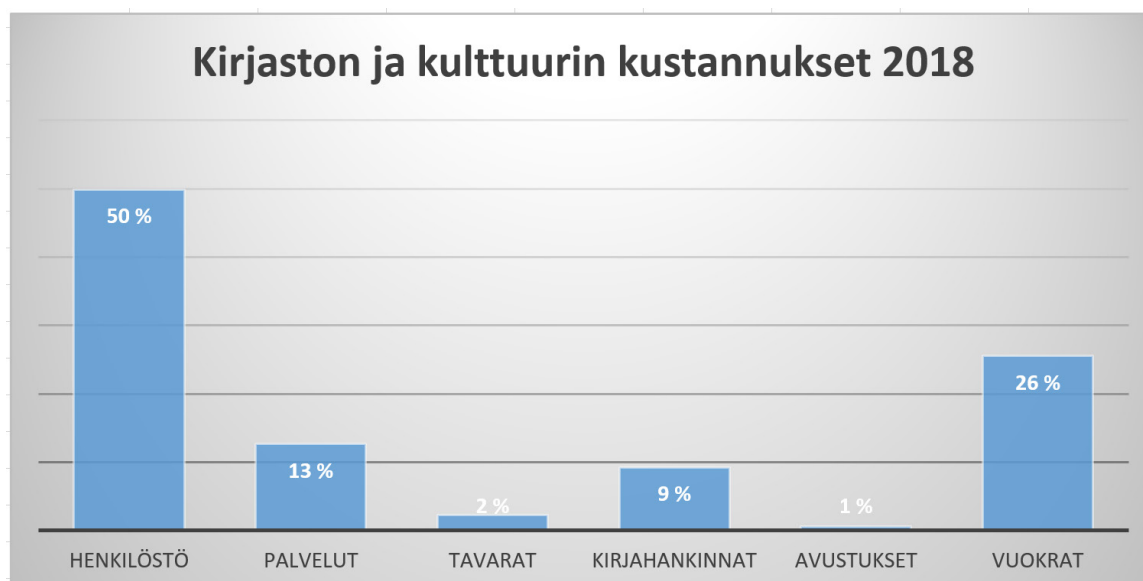
Vapaa-aikalautakunnan kustannukset ovat vuositasolla noin 7 miljoonaa euroa. Vapaa-aikalautakunta vastaa kirjaston, kulttuurin, liikunnan ja nuorisotoimen palveluiden järjestämisestä.

10.2. Kirjasto- ja kulttuuritoimen talous

Kirjasto- ja kulttuuritoimen kustannukset ovat vuositasolla noin 2,0 miljoonaa euroa. Kustannukset ja kaantuvat vuoden 2018 tilinpäätöksessä alla olevan taulukon mukaisesti. Kirjaston- ja kulttuurin kustan-

nuksista noin 50 % on henkilöstön palkkakustannuksia. Tila- kustannukset ovat vuositasolla noin 26 % koko toimialueen menoista.

	Kirjasto	Kulttuuri
Tulot	42 938,00 €	44 736,00 €
Menot	1 446 859,00 €	506 301,00 €
Netto	- 1 403 921,00 €	- 461 565,00 €
Yhteensä:		
	1 397 911,00 €	485 867,00 €

10.2.1. Maksutulot kirjasto- ja kulttuuripalveluissa

Yleisen kirjaston omien aineistojen käyttö, lainaus ja varaaminen sekä ohjaus ja neuvonta lakisääteisesti maksutonta. Kunta voi periä myöhässä palautetusta aineistoista, varatun aineiston noutamatta jättämisestä ja muista suoritteista kohtuullisen, enintään suoritteen tuottamisesta kunnalle aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää vastaavan maksun. Tämä pitää tuottojen osuuden kirjastopalveluiden kustannuksissa erittäin pienenä, noin 3%:ssa. Vaskin yhteisen asiakkuuden takia kirjaston maksut päätetään Vaski-tasoisina.

Kulttuuripalveluissa kunta voi periä maksuja järjestämistään toiminnasta. Raisiossa pääosa kulttuuripalvelujen tuloista tulee tilavuokrista, lisäksi maksuja peritään mm. nuorisosoittokunnassa ja yleisötilaisuuksista. Musiikkioppilaitosten opiskelijat maksavat

oppilaitoksiin normaalin lukukausimaksun. Kulttuuripalveluissa tuottojen osuus kuluista on hieman alle 10%.

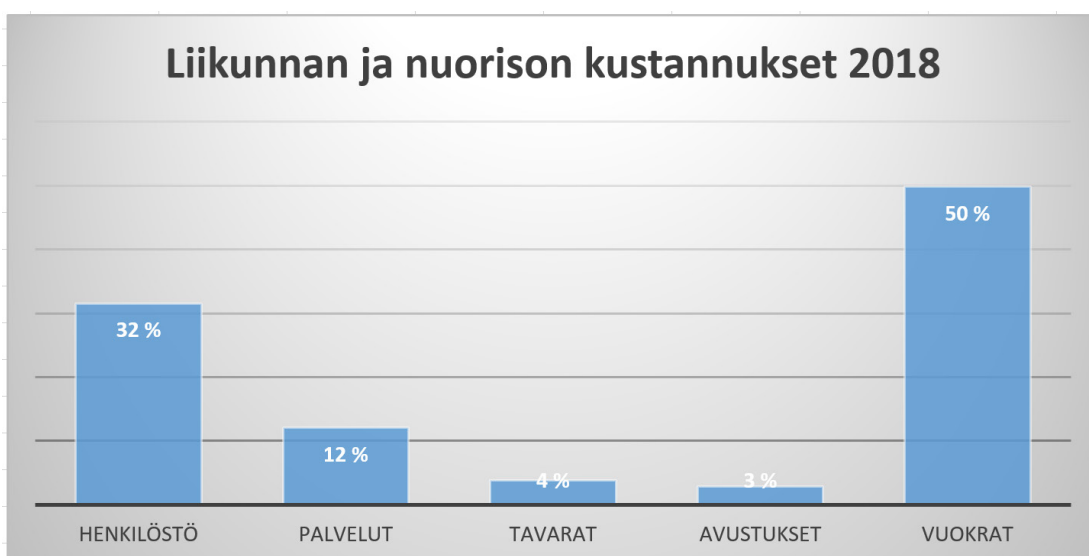
Raision museo Harkon näyttelyt ovat olleet vuodesta 2010 lähtien yleisölle maksuttomia Ryhmien opastuksesta sekä sijoitettavista teoksista kunnan ulkopuolisiin kohteisiin peritään maksu. Raision museo Harkko on ollut museoiden valtionosuuden piirissä, vuosittainen valtionosuus on noin 49 000 €. Museolain uudistuksen myötä valtionosuudet haetaan jatkossa joka neljäs vuosi uudestaan, ensi kauden 2020 - 2023 valtionosuudet selviävät kuluvana syksynä.

Vuoden 2020 talousarvion yhteydessä on varauduttu kulttuuripalveluiden maksujen korotuksiin.

10.3. Liikunta- ja nuorisotoimen talous

Liikunta- ja nuorisotoimen kustannukset ovat vuositasolla noin 4,9 miljoonaa euroa. Kustannukset jakaantuvat vuoden 2018 tilinpäätöksessä alla olevan taulukon mukaisesti. Kustannuksista noin 32 % on

henkilöstön palkkakustannuksia. Tila- kustannukset ovat vuositasolla noin 50 % koko toimialueen menoista.

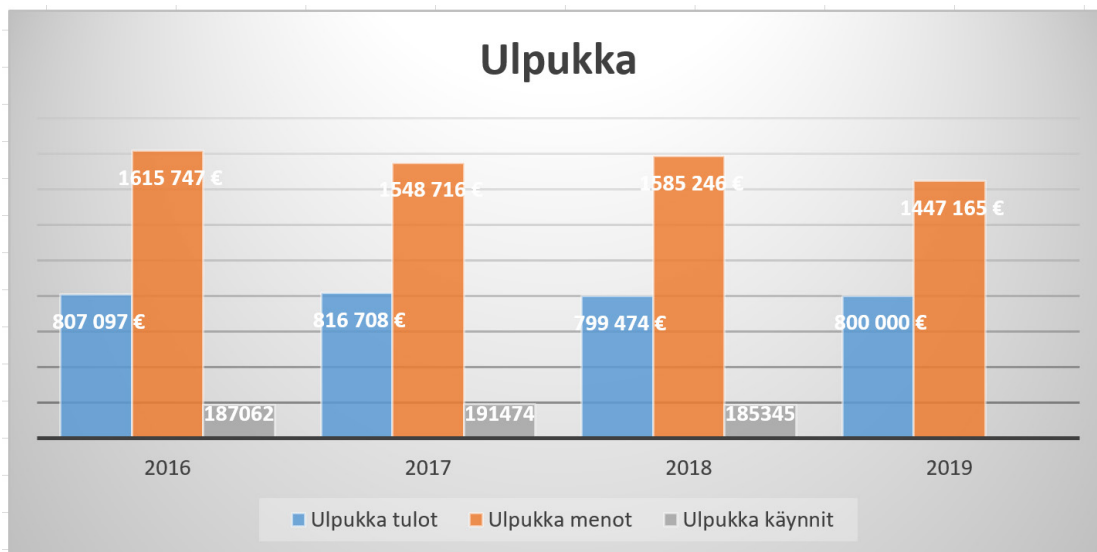

Vuoden 2018 tilinpäätöksen mukaan Liikuntapalvelujen kokonaiskustannukset olivat 3.787.548 €, tuotot 914.348 € ja nettokustannus poistot huomioiden

2.988.697 €. Nettokustannus asukasta kohden oli 98,00 € / asukas. Henkilötyövuosia oli 22,66 HTV

Raisio Liikunta palveluverkkoselvitys		Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (Lisä 1)
4310 Liikuntapalvelut				
Koko Liikuntapalvelut				
Tuotot	€	937 424,93	914 348,84	949 738,00
Toimintakulut	€	-3 432 568,15	-3 787 548,92	-3 480 263,00
Toimintakate	€	-2 495 143,22	-2 873 200,08	-2 530 525,00
Poistot	€	-110 236,96	-115 497,34	-106 685,00
Netto	€	-2 605 380,18	-2 988 697,42	-2 637 210,00
Netto / asukas	€	-85,65	-98,00	-86,67

Uintikeskus Ulpukan menot ovat vuositasolla noin 1,5 miljoonaa euroa. Ulpukan tulot ovat viimeisten vuosien aikana olleet noin 800 000 euroa ja vuosittainen kävijämäärä on ollut vuosien 2016–2018 välillä noin 190 000 henkeä vuodessa.

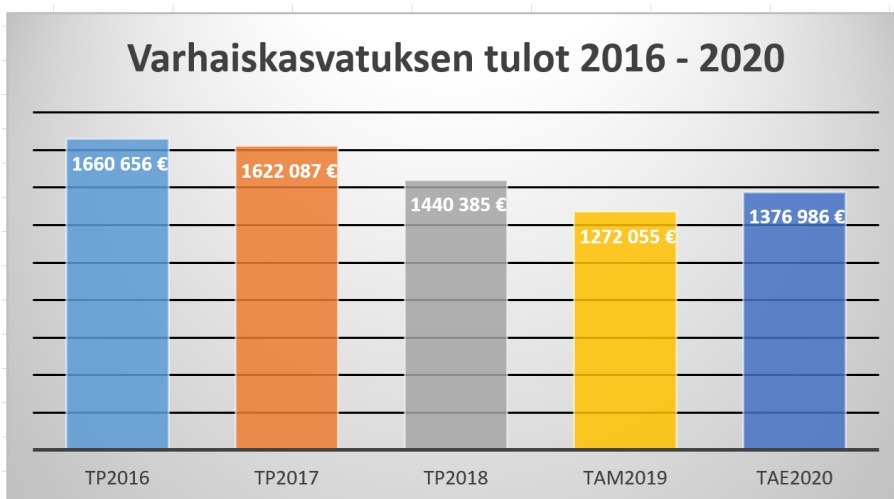
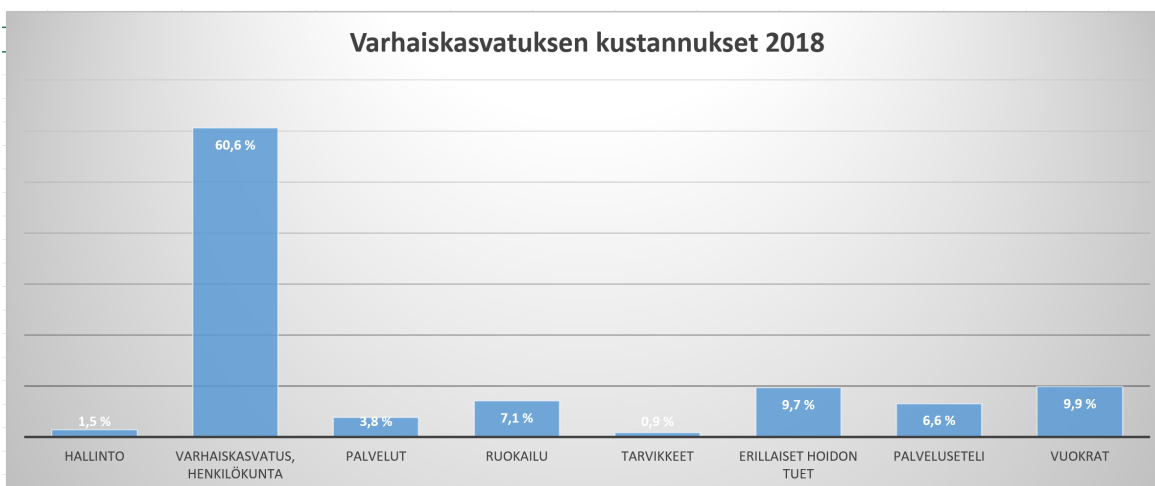
Nuorisopalvelujen kokonaiskustannukset tp 2018 olivat -1.076.691 €. Tuotot olivat 133.759 €. Nettokustannus poistot huomioiden oli -946.410 €. Kustannukset asukasta kohden oli 35,30 €. Henkilötyövuosia oli 15,91 HTV.

Raisio Nuorisopalvelut Palveluverkkoselvitys		Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (Lisä 1)
4410 Nuorisopalvelut				
Koko Nuorisopalvelut				
Tuotot	€	236 341,28	133 759,21	70 096,00
Toimintakulut	€	-1 302 634,34	-1 076 691,67	-1 069 197,00
Toimintakate	€	-1 066 293,06	-942 932,46	-999 101,00
Poistot	€	-1 374,56	-3 478,22	-870,00
Netto	€	-1 067 667,62	-946 410,68	-999 971,00
Toimintakulut / asukas	€	-42,82	-35,30	-35,14
Netto / asukas	€	-35,10	-31,03	-32,86

10.4. Varhaiskasvatuksen talous

Varhaiskasvatuksen toimialueen kustannukset ovat vuositasolla noin 15 miljoonaa euroa. Kustannukset jakaantuvat vuoden 2018 tilinpäätöksessä alla olevan taulukon mukaisesti. Varhaiskasvatuksen kustannuksista noin 60 % on henkilöstön palkkakustannuksia. Tila- kustannukset ovat vuositasolla noin 10 % koko toimialueen menoista.

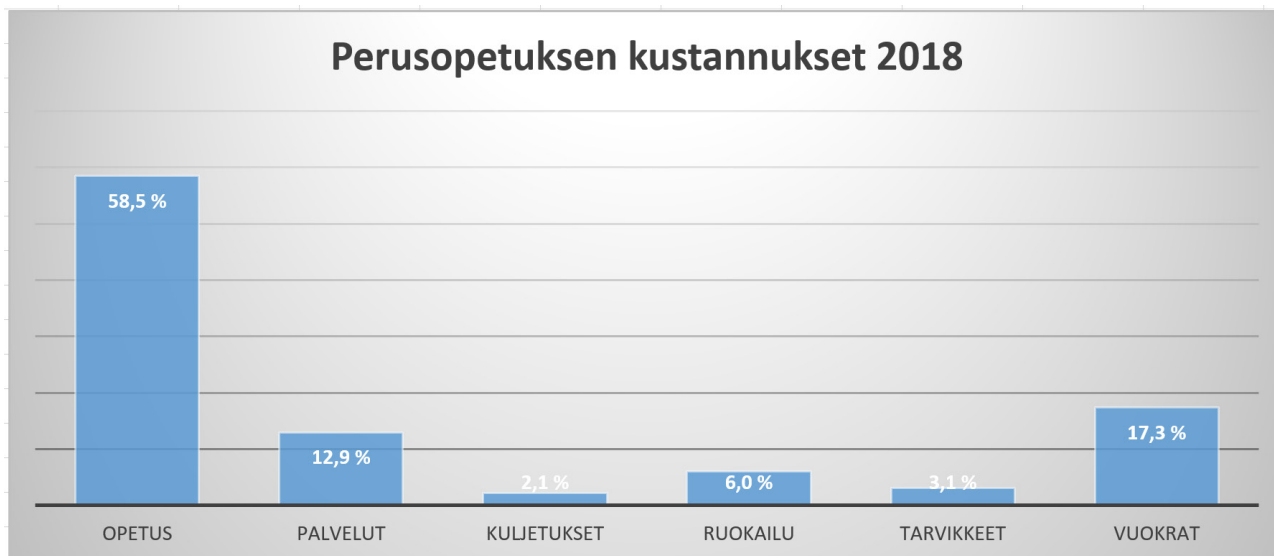
Varhaiskasvatuksen maksutuotot ovat vuoden 2018 tilinpäätöksen mukaan olleet noin 1,4 miljoonaa euroa. Maksujen tasoa pudotettiin valtion ohjauksella vuodelle 2019 ja tämän vuoden ennuste on noin 1,3 miljoonaa euroa.

10.5. Perusopetuksen järjestämisen kustannukset 2018

Perusopetuksen toimialueen kustannukset ovat vuositasolla noin 21 miljoonaa euroa. Kustannukset jakaantuvat vuoden 2018 tilinpäätöksessä alla olevan mukaisesti. Perusopetuksen kustannuksista noin 62 % on henkilöstön palkkakustannuksia sekä ope-

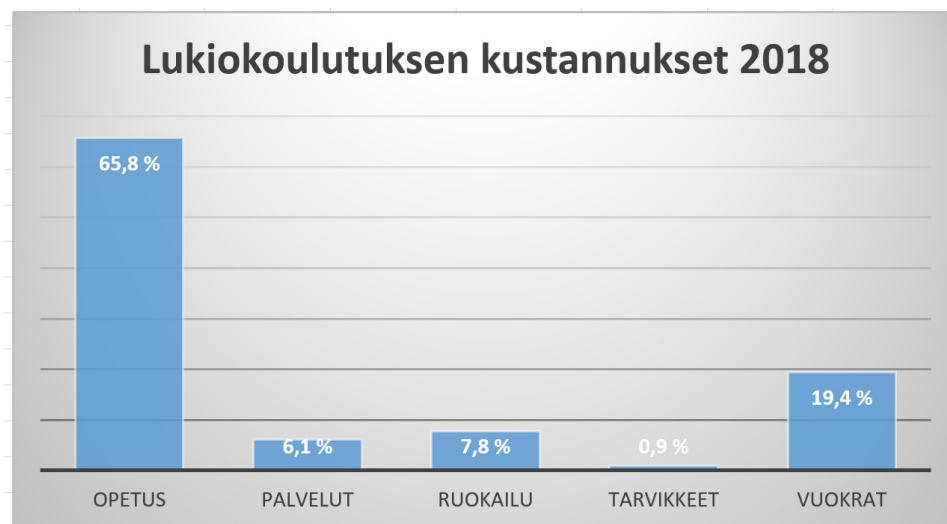
tuksen materiaali kustannuksia. Kouluverkon suorat kustannukset ovat noin 17 % kaikista perusopetuksen menoista.

10.6. Lukiokoulutuksen järjestäminen kustannukset

Lukiokoulutuksen järjestämisen kustannukset ovat vuositasolla noin 2,8 miljoonaa euroa. Kustannukset jakaantuvat vuoden 2018 tilinpäätöksessä alla ole-

van mukaisesti. Lukion kustannuksista noin 66 % on henkilöstön palkkakustannuksia. Tilakustannukset ovat noin 19 % kaikista lukion menoista.

Lukion tulot olivat vuonna 2018 yhteensä 143 624 € ja valtionosuuden jälkeen lukiokoulutuksen nettokustannus vuoden 2018 tilinpäätöksessä on 598 646 €.

10.7. Raisio-opiston toiminnan järjestämisen kustannukset

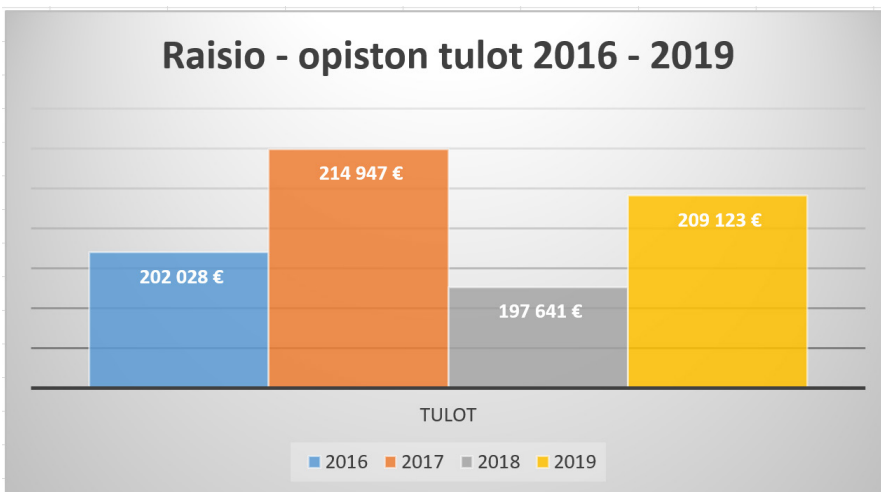
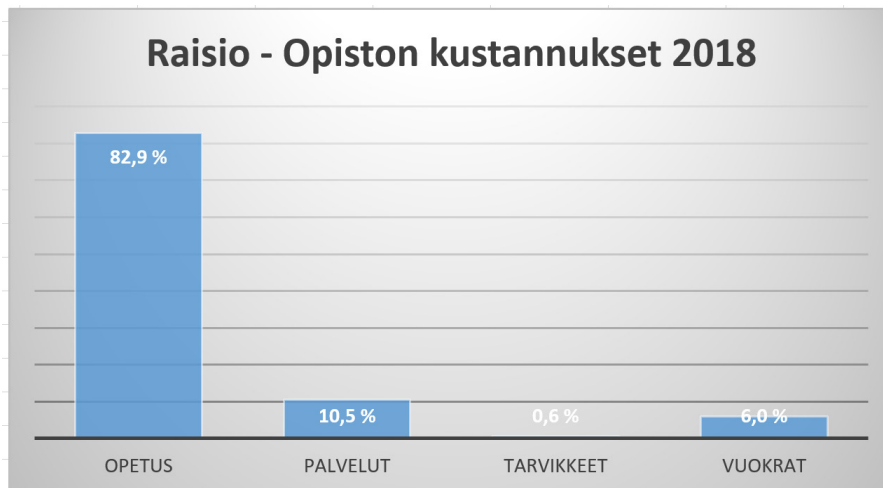
Raisio-opiston kustannukset ovat vuositasolla noin 0,6 miljoonaa euroa. Kustannukset jakaantuvat vuoden 2018 tilinpäätöksessä alla olevan mukaisesti. Raisio-opiston kustannuksista noin 83 % on henkilöstön palkkakustannuksia. Tilakustannukset ovat noin 6 % kaikista Opiston menoista.

Raisio-opiston tulot olivat vuonna 2018 yhteensä noin 0,2 miljoonaa euroa. Tulot ovat pysyneet hyvin

tasaisina viimeisen neljän vuoden aikana.

Pääasiassa kurssimaksuista saatavat tulot olivat 197 641,08 €. Poistojen jälkeen toimintakate oli - 408 238,14 €.

Vuonna 2018 Opetus- ja kulttuuriministeriön Raision kaupungille kansalaisopistotoimintaan osoittama valtionosuus oli 406 865 €.

Toimintakulut	- 605 251,74 €
Tulot	197 641,08 €
Toimintakate	- 407 610,66 €
Poistot	- 627,48 €
Netto	- 408 238,14 €
Valtionosuus	406 865 €

Taulukko: Kansalaisopistotoiminnan kustannukset Raisiossa vuonna 2018

Kansalaisopistojen toiminnan perusrahoitus tulee valtiolta opetustuntikohtaisen yksikköhinnan (83,77 €) perusteella siten, että Opetus- ja kulttuuriministeriön vuosittain vahvistamista opetustunneista (8 678 tuntia/2018) korvataan 55,97 %. Toiminnan muu rahoitus koostuu ylläpitäjän omasta rahoitusosuudesta sekä opiskelijoilta perittävistä kurssimaksuista.

Lain mukaan opiskelijoilta voidaan periä opetuksesta kohtuullisia maksuja.

Valtionosuusjärjestelmän lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö jakaa valtionavustuksia (opintosetelirahoitus, hankerahoitukset).

10.8. Koulu- ja päiväkotiverkon tilakustannukset

10.8.1 Kouluverkon kustannukset vuonna 2018

Perusopetuksen käytössä olevien tilojen aiheuttamat kokonaiskustannukset sivistyskeskukselle ovat vuoden 2018 talousarvion mukaan yhteensä noin 3,5 miljoonaa euroa. Perusopetuksen määrärahoista kiinteistökustannukset ovat yhteensä noin 17 %.

Yhtä perusopetuksen oppilasta koskevat kiinteistö-kustannukset ovat vuonna 2018 keskimäärin 1500 euroa ja oppilaspaikkaa koskevat kustannukset noin 995 euroa.

Koulu	Oppilasmäärä	Kiinteistökustannukset	Kustannukset / oppilas
Friisilän koulu	299	635 202	2124
Ihalan koulu	332	413 730	1246
Krookilan koulu	31	36 874	1189
Konsan koulu	22	42 319	1923
Kaanaan koulu	191	250 835	1313
Kerttulan koulu	245	328 494	1341
Kuloisten koulu	236	318 294	1349
Tahvion koulu	112	202 419	1807
Tikanmaan koulu	72	107 468	1492
Vaisaaren koulu	683	1 004 442	1471
Yhteensä	2223	6 680 156	k.a. 1525

Koulu	Oppilaspaikat	Kiinteistökustannukset	Kustannukset / oppilaspaikka
Friisilän koulu	380	635 202	1671
Ihalan koulu	468	413 730	884
Krookilan koulu	72	36 874	512
Konsan koulu	72	42 319	587
Kaanaan koulu	292	250 835	859
Kerttulan koulu	308	328 494	1066
Kuloisten koulu	290	318 294	1097
Tahvion koulu	176	202 419	1150
Tikanmaan koulu	100	107 468	1074
Vaisaaren koulu	954	1 004 442	1052
Yhteensä	3112	6 680 156	995 euroa

10.8.2 Nykyisen kouluverkon ylläpitäminen

Raision nykyinen perusopetuksen käytössä olevat nykyiset koulutilat on pääosin rakennettu 1950, 1960 ja 1970 luvulla. Ainoastaan Tikanmaan ja Friisilän koulut on rakennettu 1980 ja 1990-luvulla. Raision kouluista on viimeiseksi rakennettu Tikanmaan koulu, joka on valmistunut vuonna 1992. Koulujen käytössä on tällä hetkellä noin 3100 oppilaspaikkaa ja koko kouluverkon täyttöaste on noin 70 %.

Sivistyskeskus vuokraa perusopetuksen järjestä-

mistä varten tarvitsemat tilat tekniseltä keskukselta sisäisellä vuokrasopimuksella. Tekninen keskus vastaa tilojen kunnosta ja peruskorjauksista. Heidän asiantuntijoiden tekemän arvion mukaan Raision nykyisen kouluverkon peruskorjaus ja ylläpitokustannukset ovat vuosien 2020–2030 välisenä aikana ovat noin 32 miljoonaa euroa.

Koulut	koko rakennuksen KL	toimenpiteet	kustannusarvio €
Ihalan koulu	4	huoltokorjaus	150 000
Kaanaan koulu	2	peruskorjaus ja/tai uusiminen	6 600 000
Kauppaoppilaitos		LVI tekniikka	400 000
Vaisaaren koulu	3	Sähkötekniikka	300 000
		Rakennustekniikka (toiminnalliset muutokset?)	700 000
Laajennus osa	4	huoltokorjaus	200 000
Kerttulan koulu	3	peruskorjaus	1 800 000
Vanha koulu	4		
Konsan koulu	2	Peruskorjaus	500 000
Kuloisten koulu	4	huoltokorjaus	150 000
Tahvion koulu	2	peruskorjaus öjylämmitys	2 800 000
Vaisaaren koulu	3	Hankeselvitys ja ylläpitokorjaukset	450 000
		koko koulu perusparannus (sis. tekn.työ)	17 500 000
Tikanmaan koulu	3	peruskorjaus	800 000
Kaikki koulut yhteensä			32 350 000

10.8.3 Päiväkotiverkon kustannukset vuonna 2018

Varhaiskasvatuksen käytössä olevien tilojen aiheuttamat kokonaiskustannukset sivistyskeskukselle ovat vuoden 2018 talousarvion mukaan yhteensä noin 1,6 miljoonaa euroa. Varhaiskasvatuksen määrärahoista kiinteistökustannukset ovat yhteensä noin 10

%. Yhtä varhaiskasvatuksen lasta koskevat kiinteistö-kustannukset ovat vuonna 2018 keskimäärin 1600 euroa lasta kohden.

Päiväkoti	Lapsipaikat	Kiinteistökustannukset	Kustannukset / lapsi
Hakinmäki, Satelliitti	75	118 418	1 579
Kaanaa, koulu	89	129 743	1 458
Metsäaro	69	165 189	2 394
Vaisaari	33	48 612	1 473
Lapiokuja	68	126 771	1 864
Ihala	42	25 511	607
Kuloinen	31	33 735	1 088
Pasala	42	45 349	1 080
Pasalanpuisto	75	86 412	1 152
Leijapuisto	126	276 680	2 196
Varppee, Nokila	146	237 068	1 624
Petäsmäki	57	102 439	1 797
Kerttula	21	15 264	729
Yhteensä	874	1 411 191	1 616 (ka.)
Ryhmäpäiväkodit	Lapsipaikat	Kiinteistökustannukset	Kustannukset / lapsipaikka
Hallipelto	12	18 650	1 554
Simpukka	12	14 149	1 179
Voudinkatu	12	8 294	691
Hakinmäki	12	17 532	1 461
Yhteensä	48	58 625	1 221
Tannerkatu (varahoito)		21 924	
Pikkolo (varahoito)		13 328	
Yhteensä		35 252	

10.8.4 Nykyisen Päiväkotiverkon ylläpitäminen

Raision päiväkodit on pääosin rakennettu 1970- ja 1980-luvulla. Vanhimpia ovat Kuloisten päiväkotit (rakennettu 1954) ja Pasalan päiväkotit (rakennettu 1960). Molemmat on rakennettu alkujaan asuinkäyttöön.

Viimeisimmät peruskorjaukset on tehty Metsäaron päiväkodissa 2006–2008 ja Lapiokujan lastentarhassa 2011. Päiväkoteista Vaisaari, Kuloisten ja Pasala toimivat tiloissa, joita ei ole rakennettu päiväkodeiksi.

Uusimpia tiloja ovat Leijapuiston päiväkotit (2010), Kaanaan päiväkotit (2015) ja Pasalanpuiston päiväkotit (2018).

Varhaiskasvatuksen tiloina ovat päiväkodit ja ryh-

mäpäiväkodit. Päiväkodit ovat joko omia tiloja tai vuokratiloja. Ryhmäpäiväkodit toimivat kaikki vuokratiloissa.

Sivistyskeskus vuokraa varhaiskasvatuksen järjestämistä varten tarvitsemat tilat tekniseltä keskukselta sisäisellä vuokrasopimuksella. Tekninenkeskus vastaa tilojen kunnosta ja peruskorjauksista kaupungin omien kiinteistöjen osalta. Teknisen keskuksen asiantuntijoiden tekemän arvion mukaan Raision nykyisen päiväkotiverkon peruskorjaus ja ylläpito-kustannukset ovat vuosien 2020–2030 välisenä aikana ovat noin 6,4 miljoonaa euroa.

Päiväkodit	koko rakennuksen KL	toimenpiteet	kustannusarvio
Hakinmäen päiväkotit	3	toimenpiteet kuntokartoituksen mukaan. peruskorjaus	1 200 000
Metsäaron päiväkotit	3	peruskorjaus	1 000 000
Pasalan päiväkotit (Kuloisten ent. asuntola)	3	mahdollinen peruskorjaus	1 200 000
Petäsmäen päiväkotit	3	peruskorjaus	1 200 000
Vaisaaren päiväkotit	2	sisäremontit	100 000
Varpeen lastentarha	3	peruskorjaus ja mahdollinen laajennus	1 700 000
Kaikki tilat Yhteensä:			6 400 000

10.9. Arvio esitettyjen muutosten kustannusvaikutuksista

Palveluverkkoselvityksessä on esitetty toimialakohdaisesti useita muutoksia toiminnan järjestämiseen 2020-luvun aikana. Suurin osa muutoksista on toiminnan järjestämiseen vaikuttavia muutoksia joiden kustannusvaikutukset eivät nouse kovinkaan merkittäviksi.

Selvityksessä esitetyistä muutoksista ovat kustannusvaikutuksiltaan merkittävimmät sivistyspalveluiden tiloja sekä kasvatus- ja koulutustoimintaa koskevat muutokset. Sivistyskeskuksen tavoitteena on selvityksen pohjalta tehtävässä toimenpideohjelmassa tehostaa sivistyskeskuksen eri toimialueiden tilankäyttöä ja merkittävästi vähentää tämän hetkisten yksikköjen määrää 2020-luvun aikana. Toimenpideohjelman aikana jokaisen toimialan tilankäyttöä arvioidaan uudelleen ja tilojen yhteiskäyttöä pyritään tehostamaan merkittävästi. Tilojen peruskorjaus ja mahdollisten uudisrakentamisten yhteydessä otetaan jatkossa aina huomioon koko sivistyspalveluiden tilojen tarve, mahdollisuus eri toimintojen integroimiseen samoihin tiloihin. Tavoitteena on vähentää sivistyspalveluiden yksittäisten yksikköjen määrää ja tehostaa tilojen käyttöä eri vuorokauden sekä viikonpäivien aikana.

Päiväkotien ja koulujen tilatarpeen arvioinnissa on huomioitava vuosittainen lapsimäärän muuttuminen. Rakennemuutoksen toteuttaminen tulee vaatimaan aikaa arviolta noin 5 – 10 vuotta ja sen aikana yksikkökohtaista tilojen tarvetta päiväkotien tai koulujen osalta on mahdotonta arvioida. Lopulliset ratkaisut yksikköjen koon ja tilatarpeen osalta tehdään kunkin yksikön tarveselvityksen yhteydessä ja käyttäen silloista parhaiten saatavilla olevaa tietoa lapsimäärien kehityksestä.

Yhteenveto palveluverkkoselvityksessä esitettyjen merkittävien muutosten kustannusvaikutuksista ja muutoksista nykyiseen toiminnan järjestämiseen:

1. Kasvatuksen ja koulutuksen uuden rakennemallin käyttöönotto. Esiopetuksen siirtyminen koulujen tiloihin, vuosiluokkien 5 ja 6 siirtyminen yhtenäiskoulujen alaisuuteen ja vuosiluokkien 7–9 aineopetuksen jako kahteen eri yksikköön.
 - Noin 125 esiopetuksen oppilaan siirtyminen koulujen tiloihin mahdollistaa päiväkotiverkon uudelleen tarkastelun ja nykyisen yksikkö määrän vähentämisen
 - Yhtenäiskoulujen perustaminen ja vuosiluokkien 5 ja 6 oppilaiden siirtyminen uusiin perustettaviin kouluihin mahdollistaa alakoulujen tilatarpeen uudelleen arvioinnin
 - Uuden toimintamallin mukainen perusopetuksen järjestäminen mahdollistaa keskimääräisen yksikkökoon kasvattamisen tulevaisuudessa
 - Nykyistä suurempien perusopetuksen yksiköiden on helpompi järjestää opetusta kustannustehokkaasti
2. Aluemallin käyttöönotto ja varhaiskasvatuksen sekä perusopetuksen toimintojen yhdistäminen.
 - Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen toimintojen yhdistäminen kahdeksi alueelliseksi organisaatioksi parantaa samalla alueella toimivien yksiköiden yhteistyömahdollisuuksia sekä resurssien tehokasta käyttöä
 - Alueellisesti ja paikallisesti suunniteltu toiminnan järjestäminen mahdollistaa entistä tehokkaamman tilojen käytön sekä mahdollistaa aikaisempaa helpommin tilojen yhteiskäyttöä
 - Lasten yhtenäinen alueellinen kasvatus- ja koulutuspolku mahdollistaa aikaisempaa paremmin oppilaan tuen tarpeen arvioinnin eri ikävaiheissa, parantaa tiedonkulkua ja tehostaa resurssien käyttöä.

10.10 Investointiesitykset 2020-luvulla

Sivistyspalveluiden järjestämistä koskevat investoinnit tulevat olemaan merkittävällä tasolla 2020-luvulla, mikäli halutaan säilyttää nykyinen taso sivistyspalveluiden järjestämisessä. Raisiossa on tehty merkittävä määrä investointeja sivistyspalveluiden järjestämiseen 80- ja 90-luvun aikana. Silloin on investoitu uuteen kirjastotaloon, on rakennettu uusi uimahalli sekä jäähalli ja tehty monia koulujen sekä päiväkotien peruskorjauksia. Näiden investointien osalta elämme 2020-luvulla kohteiden tämän hetkisen elinkaaren loppupäätä ja meidän tulee tehdä päätöksiä niiden palveluiden järjestämisen sekä kiin-

teistöjen perusparannusten osalta.

Palveluverkkoselvityksen tarkoituksena on tuoda esille sivistyslautakunnan ja vapaa-aikalautakunnan esitykset tulevien sivistyspalveluiden järjestämistä koskien investointien osalta. Palveluverkkoa koskevan selvityksen jälkeen toteutettava toimenpide ohjelman tavoitteena on koota sivistyspalveluita koskeva suunnittelu yhdeksi kokonaisuudeksi ja viedä selvityksessä esitetyt kohteet tarvesuunnitelmavaiheeseen.

10.10.1 Sivistyspalveluiden merkittävimmät investointikohteet 2020-luvulla:

1. Vaisaaren uuden koulurakennuksen uudisrakentaminen 2020-luvun alkupuolella. Kohteen kustannusarvio on noin 15– 20 miljoonaa euroa.
2. Kaanaan koulun uudisrakentaminen 2020-luvun alkupuolella. Kohteen kustannusarvio on noin 6–8 miljoonaa euroa.
3. Uimahallin peruskorjaus tai uudisrakentaminen 2020-luvulla. Kohteen kustannusarvio on merkittävästi riippuvainen toteutettavasta mallista, jolla uimahallin palvelut tullaan päivittämään 2020-luvun tarpeita vastaavaksi.

- Uimahalli on mahdollista peruskorjata ja uudistaa nykyistä kiinteistöä käyttäen.
- Uimahalli voidaan rakentaa uudelleen ja mahdollisesti etsiä sille uusi sijoituspaikka Raision

kaupungin alueelta.

- Uimahallin peruskorjaus tai uudisrakentaminen on mahdollista toteuttaa ylikunnallisena hankkeena ja pyrkiä houkuttelemaan mukaan alueen muut kunnat. Ylikunnallinen hanke on toteutettavissa helpommin uudisrakentamisen yhteydessä.
4. Päiväkoti- ja kouluverkon vuosittaiset peruskorjaukset. Kustannusarvio keskimäärin vuodessa noin 1,5–3 miljoonaa euroa.

10.10.2 Kouluverkon investoinnit esitetyn yhtenäiskoulumallin mukaisesti

Osana palveluverkkoselvitystä esitetään nykyisten koulujen peruskorjaus ja uudisrakentamisen vaiheistamista seuraavasti:

1. Vaisaaren koulun uudisrakentamista ja vastaamaan tiloiltaan vuosiluokkien 5 – 9 opetuksen järjestämistä.

2. Kaanaan koulun uudisrakentamista vastaamaan tiloiltaan tulevien esiopetuksen sekä vuosiluokkien 1–4 opetuksen järjestämistä.

3. Yhtenäiskoulun laajennus koskien vuosiluokkien 7–9 aineopetuksen vaatimia opetustiloja ja koulun oppilasmäärän kasvattamista esitetyn suunnitelman mukaisesti.

11 Toimenpideohjelma ja yhteenveto

11.1 Sivistyskeskuksen toimenpideohjelma

Sivistyskeskuksen toimenpideohjelman valmistelu aloitetaan heti palveluverkkoselvityksen hyväksyminen jälkeen. Ohjelman tavoitteena on uudelleen arvioida kaikki sivistyskeskuksen eri toimialueiden toiminta, toteuttaa palveluverkkoselvityksessä hyväksytyt muutokset ja tehostaa sivistyspalveluiden järjestämistä sekä toiminnallisesti että taloudellisesti.

Toimenpideohjelman on suunniteltu kolmivuotiseksi ja se on tavoitteiltaan sekä toiminnaltaan sidottu osaksi kaupungin vuosittaista talousarviota. Kaupungin talousarviossa määritellään vuosittain sivistyspalveluiden järjestämiseen käytettävissä olevat resurssit. Toimenpideohjelman tarkoituksena on kehittää sivistyspalveluiden järjestämistä ja mahdollistaa tulevien vuosien palvelutuotannon sopeuttaminen vuosittain käytössä oleviin resursseihin.

Toimenpideohjelman valmistelu tulee rakentumaan viidestä eri kehittämissuunnitelmasta. Kehittämissuunnitelmien suunnittelusta ja toteuttamista vastaa työryhmä, jonka jäsenet ovat kyseisen toimialueen asiantuntijoita. Työryhmän on mahdollista käyttää suunnitelman laatimisessa myös organisaation ulkopuolisia asiantuntijoita. Työryhmien tehtä-

vänä on suunnitella ja toteuttaa muutokset yhdessä sivistyskeskuksen eri toimialojen kanssa. Toimenpideohjelmaan kirjattavista toimenpiteistä, niiden toiminnallisista sekä taloudellisista vaikutuksista raportoidaan sivistyskeskuksen lautakuntia säännöllisesti.

Sivistyskeskuksen toimenpideohjelman kehittämissuunnitelmat ovat seuraavat:

1. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin kehittämissuunnitelma
2. Kasvatus- ja opetustoiminnan kehittämissuunnitelma
3. Kasvatus- ja opetustoiminnan tilankäytön kehittämissuunnitelma
4. Kulttuuri, liikunta- ja vapaa-ajan toiminnan ja tilojen kehittämissuunnitelma
5. Sivistyskeskuksen henkilöstön hyvinvoinnin kehittämissuunnitelma

11.2 Yhteenveto

Sivistyskeskuksen palveluverkkoselvityksen yhteenvetona voidaan todeta, että Raision tällä hetkellä järjestämät sivistyspalvelut kattavat kiitettävästi kaupungin lakisääteiset veloitteet. Raision sivistyspalveluiden tarjonta ovat myös merkittävältä osin lakisääteisiä veloitteita laajemmat. Tämä koskee niin kasvatuksen ja koulutuksen järjestämistä, liikuntapalveluita sekä muita vapaa-ajan ja kulttuurin palveluita.

Raisio on viimeisten vuosikymmenten aikana profiloitunut erittäin laadukkaana sivistyspalveluiden järjestäjänä. Raisiossa on panostettu merkittävästi varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen järjestämiseen ja yhtä lailla myös urheilun, kulttuurin sekä kirjaston laadukkaisiin palveluihin. Raision opisto toimii vahvana vapaan sivistystyön toteuttajana koko läntisellä Turun seudun alueella ja myös Raision lukio on vahvistanut viimeisten vuosien aikana omaa asemaansa.

Sivistyskeskuksen toiminasta on kuitenkin löydettävissä myös paljon kehittämiskohteita. Raisiossa järjestettävien sivistyspalveluiden käytössä on mer-

kittävä määrä kiinteistöjä ja keskuksen järjestämät palvelut ovat hajaantuneet 45: een yksikköön eri puolille kaupunkia. Sivistyskeskuksen organisaatiomalli ei enää kaikilta osin vastaa ajan vaatimuksia ja sitä tulee kehittää heti 2020-luvun alkupuolella. Tulevaisuudessa on tarkoituksenmukaista kehittää sivistyskeskusta ja sen toiminnan järjestämisestä niin, että sivistyspalveluiden organisointi tukee merkittävästi paremmin palveluiden järjestämistä.

2020-Luvun aikana on pyrittävä kaupungin strategian mukaisesti ylläpitämään sivistyspalveluiden hyvää laatua ja samalla panostettava palveluiden kehittämiseen sekä tehtävä myös merkittäviä investointeja sivistyspalveluiden järjestämiseen. Palveluverkkoselvityksen työn tuloksena on kattava esitys Raision tämän hetkisistä sivistyspalveluista. Selvityksessä on toimialakohtaiset esitykset palveluiden kehittämisestä ja sivistyspalveluiden tärkeimmistä investoinneista. Nyt tehdyn selvityksen pohjalta sivistyskeskus aloittaa kehittämissuunnitelmien toteuttamisen ja toiminnallisten muutosten jalkauttamisen.

